

Onsdagen den 13 september
Kl. 09.00–10.47
12.00–14.54
16.00–16.06

§ 1 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Cecilia Rönn* (L) avsagt sig uppdraget som suppleant i finansutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Liberalernas partigrupp anmält *Cecilia Rönn* som ledamot i finansutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade vald till

ledamot i finansutskottet
Cecilia Rönn (L)

§ 3 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2022/23:FPM134 Revidering av förordningen om kvicksilver
COM(2023) 395 till miljö- och jordbruksutskottet

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Propositioner

2022/23:138 till trafikutskottet

2022/23:142 och 143 till civilutskottet

2022/23:144 till miljö- och jordbruksutskottet

2022/23:145 till utbildningsutskottet

Skrivelse

2022/23:141 till socialutskottet

Prot. 2023/24:3
13 september

EU-dokument
COM(2023) 360, COM(2023) 366 och COM(2023) 367 till finansutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 2 november*.
COM(2023) 462 till civilutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 1 november*.
COM(2023) 502 till utbildningsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 31 oktober*.
COM(2023) 515 till näringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 1 november*.

§ 5 Stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda – upphävande

Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU34
Stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda – upphävande föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 9.)

*Hemliga tvångsmedel –
effektiva verktyg för att
förhindra och utreda
allvarliga brott*

§ 6 Hemliga tvångsmedel – effektiva verktyg för att förhindra och utreda allvarliga brott

Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU31
Hemliga tvångsmedel – effektiva verktyg för att förhindra och utreda allvarliga brott (prop. 2022/23:126)
föredrogs.

Anf. 1 PETER LÖBERG (S):

Fru talman! Gårdagen var en firandets dag i riksdagen. Riksmötets öppnande präglades på sedvanligt sätt av vackra blomsteruppsättningar, snittar, nyckelharpor och inte minst en ansenlig mängd kallprat som här i Stockholm kallas mingel.

Nu drar riksmötets första debatt igång, och det är inte konstigt att den gäller just ett betänkande som justitieutskottet lagt på riksdagens bord. Det är ren samtidslogik, kan man säga. Utskottet har under sensommaren sammanträtt flera gånger för att påskynda processerna med olika lagförslag.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag men vill påminna om det särskilda yttrande som vi socialdemokrater har i betänkandet och som jag i mitt anförande avser att redogöra för lite mer i detalj.

Att det är just en JuU-ärendedebatt som inleder riksmötet är en naturlig följd av den exceptionella situation vårt samhälle befinner sig i. För ett decennium sedan var kriminalvårdens största problem att man hade ett ka-

pacitetsöverskott på anstalterna. Man behövde ”downsiza” sin verksamhet och stänga anstalter, och man kunde skicka personal på utbildning eftersom det inte fanns tillräckligt många fångar. Låt oss konstatera att det inte är riktigt där vi befinner oss i dag.

Initiativet till dagens betänkande om hemliga tvångsmedel togs av en socialdemokratisk ministär tillsammans med Miljöpartiet. Det ligger i linje med den kompromisslösa hållning vårt parti har inför gängens hänsynslöshet – en hållning som resulterade i historiskt stora satsningar ekonomiskt och allokeringssmässigt på rättskedjans alla delar, inte minst den polisiära. Det ledde också till stora förändringar på den straffrättsliga sidan – förändringar som sammantaget bidragit till att tusentals brottslingar fått sona sina brott. I denna mening har dessa insatser varit framgångsrika.

Men vi måste samtidigt konstatera att ansträngningarna inte har hjälpt fullt ut. Vi ser hur skjutningarna fortsätter i oförminskad takt, inte sällan med en egen inneboende logik och förändrat modus. Den senaste tiden har vi exempelvis sett hur gängkriminellas anhöriga gjorts till legitima mål för mord och mordförsök i de miljöer där ena dagens vän och kompanjon nästa dag är ens värsta fiende.

Vi har sett att samhällets ansträngningar att motverka segregation och ojämlikhet inte varit på långa vägar tillräckliga. Nej, fru talman, vi har mycket kvar att göra. Men en påminnelse till oss alla är att vi måste göra detta med stöd i vetenskaplig evidens och rättsstatens principer.

Som först ut i debatten ska jag kortfattat redogöra för förslagen. Detta borde egentligen vara regeringsrepresentanternas uppdrag, men av gammal vana tar jag på mig det. Det handlar om att preventiva tvångsmedel ska få användas i betydligt fler sammanhang än i dag för att förhindra viss brottslighet av grov art. Till exempel ska man under en förundersökning kunna använda hemliga tvångsmedel för att utreda fler än ett brott under förutsättning att straffvärdet ligger över en viss nivå. Brottskatalogen utvidgas också. Hemlig rumsavlyssning och hemlig kameraövervakning ska kunna knytas till en misstänkt person i stället för en viss plats. Detta är en stor förbättring för polisen, som jag tror kommer att fungera bra.

En lite mer problematisk fråga, som man ändå valt att gå vidare med, är att överskottsinformation som har kommit fram genom hemliga tvångsmedel ska kunna användas för andra ändamål. Här finns dock en del invändningar. Vi ser i likhet med flera remissinstanser att denna typ av lagstiftning förflyttar gränssnitten mellan statens redskap och befogenheter och den enskildes rätt till integritet. Förändringar av detta gränssnitt måste göras med stor varsamhet och avvägas noga. Rättsstatens principer måste värnas.

Varje förändring kan rättfärdigas för sig, även när det gäller detta betänkande. Men den samlade balansen över tid måste också finnas. Det innebär att de senaste decenniernas förändringar och stiftade lagar måste vägas samman med dagens förslag, som vi fattar beslut om i eftermiddag, och kommande, aviserade förslag. Denna balans måste finnas.

Sedan 40-talet har statens möjligheter till hemliga tvångsmedel utvidgats från enbart telefonavlyssning till dagens kraftfullt förstärkta redskap och resurser. Befogenheterna när det gäller hemliga tvångsmedel har ökat dramatiskt, men det gäller också annat som rör integritetsaspekterna. Det handlar om kameraövervakning i det offentliga rummet, dna-redskap och AI-redskap, vars kraft vi bara ser början på. Vårt digitala livs olika avtryck

ger omfattande redskap för rättsvårdande myndigheter att kunna övervaka oss.

Jag tror att det i grund och botten är bra att dessa redskap finns, men utan lokal, fredad och kontinuerlig närvaro i områden med störst problem kommer polisen alltid att präglas av dålig uppklaringsprocent och låg legitimitet. Det är inte enbart genom dagens betänkande vi löser detta. Förslagen kan vara verkningsfulla, men min uppräknings av kraftfulla redskap är just en illustration för att visa att det inte är så enkelt.

Att bygga robusta stödsystem kring barn med riskfaktorer, att ha ett samhälle som håller ihop, att ge ungdomar i underprivilegerade områden utblickar och framtidstro och att satsa på civilsamhälle och föreningsliv – det är saker som tar lång tid och är dyrt, men det är naturligtvis den grundläggande förutsättningen för förändring. Detta måste sättas i relation till det lockande i att ta fram ytterligare ett repressivt förslag eller nagga ytterligare på integriteten. Vi har alla varit där; vi är alla där, på ett sätt. Häri ligger faran.

Man pratar i klimatsammanhang om en så kallad tipping point – när många samverkande processer sammantaget får oåterkalleliga och drakoniska följder. Vi kanske också redan nu snart måste varna för en tipping point när det gäller hur kraftfulla redskap staten ska ha avseende den personliga integriteten, när inte rättsstatens grundläggande principer längre kan upprätthållas. Vi ser till exempel rent groteska förslag på väg fram, såsom angiverilagen. Senast i går kunde man av statsministern här i talarstolen få intrycket att alla sekretessregler skulle bort, som om de inte har haft någon funktion att fylla tidigare. Det är klart att de har haft det.

Jag skulle här, med sorg i hjärtat, kunna citera Civil Rights Defenders i deras analys av Tidöavtalet: ”Tidöavtalet visar att den globala trenden med demokratisk nedmontering har kommit till Sverige. Vi har arbetat för mänskliga rättigheter globalt i 40 år, och dessa erfarenheter kommer nu väl till pass när vi måste fokusera mer av vårt arbete på att försvara grundläggande fri- och rättigheter på hemmaplan.” Notera det viktiga i detta citat: Man är tvungen att styra om, och det är inte mot Kina, Ungern eller Iran man styr om. Det är mot vårt eget land som Civil Rights Defenders styr om. Det manar onekligen till eftertanke för alla oss här i kammaren.

Fru talman! Avslutningsvis lovar jag att vi socialdemokrater, tillsammans med övrig opposition, ska göra så gott vi kan för att följa upp de här reglerna – kraftfulla redskap som vi står bakom till stora delar. Men de kommer att ställa stora krav på att vi är vaksamma och hela tiden balanserar de nya förslag som ligger på riksdagens bord.

Anf. 2 GUDRUN NORDBORG (V):

Fru talman! Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation 1. Det innebär att vi från Vänsterpartiets sida yrkar avslag på regeringens proposition och utskottets förslag till beslut.

Jag gör det för att jag drar ytterligare konsekvenser av det som framfördes här i talarstolen alldeles nyss. Jag gör det också väl medveten om att majoritetsläget nu innebär att det aktuella förslaget kommer att bifallas i eftermiddag, alldeles oavsett vad jag kommer att säga, hur tunga mina argument är och hur mycket stöd som finns bland de remissinstanser som har yttrat sig här – bland dem många tunga remissinstanser. Men jag kommer ändå att framföra Vänsterpartiets och mina invändningar, övertygad

om att åtminstone någon måste stå upp för rättsstatens principer här i kam-maren. Det är enbart så som jag kan aktualisera vad demokrati bör vara. Och det är enbart så som jag kan svara mot mina väljares förtroende.

De ideologiska klyftor som nu växer i vårt samhälle måste bli synliga och tydliga. Inom vänstern vill vi skapa ett helt annat samhälle än det re-pressiva som faller ut nu, och framför allt att man ger staten för stora verk-tyg och att det civila samhället får finna sig och böja sig.

Vänsterpartiets medlemmar och delegater ser med oro på den utveck-ling som har skett sedan 00-talet och som har lett till att vi mer och mer närmar oss ett övervakningssystem som är väldigt oroande. JO skriver till exempel i sitt åtta sidor långa yttrande med ganska svidande och oroande kritik: ”Det är en självklarhet, men förtjänar ändå att påpekas, att lagstif-taren alltid måste anlägga en helhetssyn på den frågeställning som behand-las.”

Stockholms universitet skriver också övergripande att det finns bety-dande risk för att systemet utvidgas enligt det sluttande planets princip och logik där varje förändring i sig framstår som mindre betydande i relation till helheten och därför ses som acceptabel, samtidigt som de principiella motargumenten tappar i styrka i motsvarande mån.

Det är ett farligt sluttande plan. Konsekvenserna för samhällsklimatet går också att fundera över, och man bör göra det. Vad innebär detta för demokratin på lång sikt? Det är svårt att överblicka, men vi kan se att tilli-ten mellan dem som lever i Sverige och statsapparaten sviktar alltmer, och det är en jättefarlig utveckling. Som helhet framstår två decenniers skärpta lagar – de gäller till exempel kameraövervakning, hemliga tvångsmedel, signalspaning, utlänningskontroll och åtgärder i syfte att hindra terrorism – som illavarslande. Och mer är på gång.

Det finns också mycket som går att kommentera när det gäller de kon-kreta lagförslagen i betänkandet. Många av remissinstanserna avstyrker förslagen helt eller delvis. Jag instämmer i sådan kritik. Det gäller bland annat en oprecis grund, såsom gängtillhörighet eller organiserad brottslig-het, som åberopas och som blir ett väldigt vagt rekvisit. De föreslagna straffvärdesventilerna går också att ifrågasätta. De krockar till dels med det EU-rättsliga kravet att hemliga tvångsmedel endast ska få användas för att utreda allvarlig brottslighet.

Regeringen föreslår också att hemlig rumsavlyssning och hemlig ka-meraövervakning ska få knytas till bostäder och till personer i stället för till en plats. Detta innebär att dessa hemliga instrument kommer att utvid-gas till kretsar av personer utanför dem som kan misstänkas för brott. Det kan räcka med att man finns i närheten av en person som eventuellt ingår i gängkriminalitet. I betänkandet finns också frågor om överskottsinforma-tion som går att ifrågasätta.

När det måste bedömas som en helhet är det kombinationerna som ska-par stark oro liksom brister i hur vi har analyserat rättssäkerhet, bristande proportionalitet och en oklar effektivitet. Vi vet inte om reformerna kom-mer att leda framåt.

Jag vill också göra ytterligare ett påpekande om något som jag tycker är lite anmärkningsvärt när det gäller den snabba lagstiftningsakten. Det finns en lag om hemlig dataavläsning som infördes i april 2020. I samband med att lagstiftningen infördes sa man att den ska utvärderas. Utvärde-ringen har ännu inte presenterats, utan datum för rapporten är i december

nu i höst. Varför kan man inte avvakta för att kunna bedöma effektiviteten hos de reformer som redan har sjuösatts?

Detta är ett tecken på en väldigt stressad regering. Jag kan förstå det, för det är en allvarlig brottsutveckling. Från oppositionen har vi dock hela tiden pekat på alternativa vägar där mer kan satsas på civilsamhällets resurser och på förebyggande verksamheter. På det sättet stärker vi demokratin i stället för att utmana gränserna.

Anf. 3 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Vi debatterar regeringens proposition *Hemliga tvångsmedel – effektiva verktyg för att förhindra och utreda allvarliga brott*. Jag tycker inte att det går att göra det utan att ta upp den senaste veckans eller för den delen den senaste tidens, de senaste årens eller de senaste decenniernas utveckling i samhället, där den grova organiserade brottsligheten har kommit att påverka och ta större plats i lokalsamhällena, den senaste veckan med mord på oskyldiga, skottlossningar som skrämmer och tystar närboende och mord som drabbar anhöriga och oskyldiga, och där breder sorgen ut sig, och skrällen tar vid.

Det är i detta sammanhang som vi nu debatterar en proposition från regeringen som gör att brottsbekämpande myndigheter får bättre verktyg för att komma åt de kriminella individerna genom hemlig avlyssning.

Jag tittade lite på nyheterna i går, fru talman, och lyssnade till intervjuer med de boende i det område i Uppsala där det senast har skett mord och skottlossningar. De sa till reportern att polisen vet vilka det är, och de frågade: Varför gör polisen inte något åt detta? Varför lyckas polisen inte stoppa skottlossningarna? Varför lyckas polisen inte stoppa morderna? Det beror på att man inte har tillräcklig kontroll över de planer som de gängkriminella syr ihop för att mörda och skjuta ihjäl varandra och anhöriga.

Polisen har inte tillräckliga befogenheter och verktyg för att ha den kontroll som medborgarna begär, men nu går den nya regeringen som sagt framåt med stöd av Sverigedemokraterna. Det finns en majoritet i Sveriges riksdag för att ge polisen de verktyg som polisen själv har efterfrågat. Det finns en majoritet för detta.

Jag noterar, fru talman, att det i samma betänkande finns reservationer från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet, som vill avslå propositionen och hindra att polisen och åklagare får dessa verktyg.

Det finns reservationer från bland andra Miljöpartiet om att begränsa möjligheten till användning av hemliga tvångsmedel när det kommer till överskottsinformation, och det finns begränsningar när det gäller hur vi ska utreda och belasta våra myndigheter med kontroll över de verktyg som vi nu vill ge de brottsbekämpande myndigheterna.

Hos den andra sidan av politiken finns det invändningar, avslagsyrkanden och förslag om begränsningar, men hos regeringen med stöd av Sverigedemokraterna finns ett glasklart bifall till att ge polisen dessa verktyg.

Det är ganska stor skillnad i svensk politik, fru talman, och det gläder mig att vi äntligen har en klar majoritet för ett paradigmskifte i kriminalpolitiken som gör att regeringen kan vara handlingskraftig och inte behöver luta sig mot samarbetspartier som har invändningar och avslagsyrkanden när det gäller de verktyg som polisen själv efterfrågar.

Det här, fru talman, är ingen ny debatt för Sverigedemokraterna. Redan för tio år sedan föreslog Sverigedemokraterna i Sveriges riksdag att hemliga tvångsmedel skulle utökas för att man skulle komma åt den grova organiserade brottsligheten. På den tiden var Sverigedemokraterna ensamma i kammaren om att ha den uppfattningen. Samtliga andra partier var överens om att lagstiftningen var väl avvägd och att det inte krävdes några förändringar för att komma åt den organiserade brottsligheten.

Sverigedemokraterna förutsåg att i de områden som segregeras genom integrationspolitik, genom mångkulturella agendor och genom massinvandringspolitik kommer våldet att eskalera. Här behöver vi från hela samhällets sida agera mot den politik som tidigare regeringar har fört, inte minst när det kommer till polisens, åklagarnas och de brottsbekämpande myndigheternas verktyg för att komma åt den brottslighet som annars riskerar att eskalera.

Nu har brottsligheten eskalerat till följd av tidigare regeringars misslyckade politik. Nu är det väldigt, väldigt sent att komma med de verktyg som krävs, men det är inte desto mindre viktigt att vi går från ord till handling och faktiskt gör något åt situationen.

Det finns alltid, fru talman, en diskussion om var balansen ska ligga mellan den personliga integriteten och de brottsbekämpande myndigheternas möjlighet till effektiv brottsutredning. Sverigedemokraterna har länge påpekat att tyngdpunkten har legat alldeles för mycket på att värna de kriminellas integritet. Detta gäller inte bara hemliga tvångsmedel utan också möjligheten till permission för brottslingar som är intagna på anstalt och gängkriminellas möjligheter till villkorlig frigivning.

När det handlar om gängkriminellas villkor över huvud taget i samhället har tyngdpunkten hos vänstern alltid legat på att värna deras integritet, medan Sverigedemokraterna har belyst att det finns en problematik som gör att den gängkriminella miljön kommer att expandera till följd av brist på handlingskraft från regeringen.

Jag kommer i denna debatt att yrka avslag på samtliga reservationer från vänsterkanten och oppositionen och yrka bifall till propositionen i dess helhet.

Anf. 4 ULRIKA LILJEBERG (C):

Fru talman! Sverige är i ett nytt läge. Det är ett läge där vi varje dag, i stort sett, vaknar upp till nya dåd. Jag vill här passa på att rikta ett stort tack och mitt starka stöd till polis, åklagare och det övriga rättsväsendet och andra aktörer för det arbete som de gör för oss medborgare varje dag.

Det är en tuff situation, för det är en grov organiserad brottslighet och gängkriminalitet vi har att göra med. Det är upprepade skjutningar och sprängningar på många platser i landet. Vi ser handel med narkotika, vapen och människor. Vi ser omfattande stölder och bedrägerier. Vi ser människor i skottlinjen som drabbas direkt av död och svåra skador. Vi ser de anhörigas sorg, och vi ser att människor och lokalsamhällen överallt, men även Sverige som land, drabbas indirekt av otrygghet, misstro och ett minskat förtroende för rättssamhället. Alla dessa förluster är på sitt sätt förödande.

Regeringens proposition om hemliga tvångsmedel för att förhindra och utreda allvarliga brott är därför en välkommen och tyvärr nödvändig insats. Centerpartiet håller med om behovet av en utökning av polisens och åklagarnas verktygslåda på det sätt som föreslås och inser att det verkligen kan göra skillnad för såväl brottsbekämpning som lagföring. Det avser till exempel de utvidgade brottskatalogerna – att kunna avlyssna en viss person i stället för en plats, att överskottsinformation ska kunna användas och att även preventiva tvångsmedel ska kunna användas i fler fall än nu under vissa speciella förutsättningar. Men det är även välkommet med förbättrade möjligheter till insyn och tillsyn för den enskilde – för den misstänkte.

Den lagstiftning som regeringen nu föreslår är som sagt nödvändig och i stora delar väl avvägd. Men det är i ett fall som detta, som rör lagstiftning av synnerlig vikt för ett av vår samtids största samhällsproblem men som samtidigt har långtgående inverkan på individuella fri- och rättigheter, som det är av avsevärd vikt att lagstiftningen verkligen blir genomlyst och att regeringen är ödmjuk inför de svårigheter och konsekvenser som lagstiftningen kan komma att innebära.

Vi har hört här att flera remissinstanser, bland andra JO, JK, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Sveriges advokatsamfund och Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet efterlyser en helhetssyn på regleringen av hemliga tvångsmedel. De anser att det är svårt att få en överblick över de samlade och långsiktiga effekterna av förslagen. Även Centrum för rättvisa efterfrågar en mer ingående analys av förslagets förenlighet med Europadomstolens praxis på området, särskilt vad gäller proportionalitetsprincipen.

Ansvaret vilar därför tungt på regeringen och dess samarbetspartier att myndigheterna genomför och följer upp detta, att i det dagliga arbetet samvetsgrant och balanserat väga de repressiva och de rättsstatliga principerna mot varandra. Det innebär att man ska använda de verktyg som man nu får tillgång till men att de inte ska användas mer eller mer ingående än vad som krävs för ändamålet med åtgärden och också att dokumentationen av detta sköts. Det är viktigt.

Då kommer jag till mina invändningar. Det är därför viktigt att en utvärdering av lagstiftningen genomförs för att det ska utredas hur tolkning och tillämpning förhåller sig till de principer som vi har lyft fram.

Centerpartiet anser dock att förslaget om utvärdering och tillämpning inom fem år är alltför generöst i förhållande till dessa aspekter. Vi anser att en utredning bör tillsättas inom två år från ikraftträdandet.

Förslagen leder också till ökade kostnader för polisen, åklagarna, tullen, Ekobrottsmyndigheten och de kontrollerande myndigheterna Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, JO, JK och Sveriges Domstolar.

Regeringen måste därför tillse att myndigheterna och medarbetarna har rätt stöd, resurser, verktyg och ledarskap för att genomföra detta och att det finns finansiering för att de nya och utökade uppdragen ska kunna genomföras på dessa myndigheter.

Regeringen måste därför redan inom ett år utvärdera och säkerställa att myndigheterna har rätt resurser, för om inte de kontrollerande myndigheterna kan göra detta är det en brist i genomförandet.

Fru talman! Vi har här i kammaren precis hört riksdagsledamoten Marttinen påstå att Centerpartiet är emot detta. Centerpartiet står bakom dessa förslag. De ytterligare förslag som vi hade och som vi nu reserverar

oss för är alltså fråga om att detta behöver utvärderas snabbare och att det ska tillföras mer resurser. Om det är att vara emot ett förslag har graden av feltolkningar nått nya höjder.

Jag yrkar bifall till reservation 4 från Centerpartiet som avser just resurser för att kunna följa upp en i övrigt bra lagstiftning.

Anf. 5 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Det har gått drygt fyra år sedan en kvinna med sin baby i famnen mördades i närheten av Ribersborgsstranden i Malmö. Det var en solig sensommarförmiddag, och många av de Malmöbor som fortfarande hade semester njöt av bad och sol på stranden. Men några hundra meter därifrån skedde detta brutala mord. Och för bara ett par veckor sedan meddelades det att utredningen läggs ned eftersom man inte kommer längre.

Det sker numera skottlossningar och mord frekvent i Sverige. Jag tror inte att vi som är här i kammaren minns alla sedan dess. Men det finns en del som sätter sig djupare än andra när gränser passeras. Detta var en sådan gräns när det inte bara var fråga om uppgörelser mellan rivaliserande gäng utan där det också var anhöriga som blev offer och fick sätta livet till.

Den senaste tiden har gränserna passerats ytterligare, där föräldrar till gängmedlemmar har blivit måltavlor och aktivt sökts upp.

Efter mordet för fyra år sedan tog den dåvarande S-MP-regeringen initiativ till blocköverskridande förhandlingar. Och även om det inte blev en blocköverskridande uppgörelse blev resultatet ett 34-punktsprogram som därefter har följts upp och till allra största delen har genomförts.

Två av de delar som var med i 34-punktsprogrammet i de första punkterna var möjligheten till hemlig dataavläsning och ökad användning av hemliga tvångsmedel. Det är alltså det som vi i dag har att fatta beslut om i kammaren.

Fru talman! Det som står i propositionen om dessa ökade befogenheter att använda tvångsmedel för polisen är långtgående befogenheter, och det är ingenting som vi gör lättvindigt. Man kommer att få göra detta betydligt mer än tidigare. Ett exempel är att tillstånd till hemlig rumsavlyssning och hemlig kameraövervakning ska knytas till en misstänkt person i stället för till en viss plats, vilket gör att väldigt många fler människor som är väldigt långt ifrån en kriminell livsstil kommer att övervakas. Detta kommer också att ske på ställen där man inte förväntar sig det eftersom personerna naturligtvis flyttar på sig.

Detta är integritetsaspekter som vi och andra, hoppas jag, har beaktat. Men det är, fru talman, ett pris som vi är beredda att betala eftersom vi har en utveckling i Sverige som måste brytas. Och det är därför som vi ger dessa befogenheter till myndigheterna.

Möjligheten att använda tvångsmedel på detta sätt kan nämligen lösa fler brott än i dag, och det är särskilt viktigt att göra det när det är fråga om människor som vet saker men som inte vill eller som inte vågar vittna och säga det som de vet till polis och åklagare. Men detta kan också förhindra att brott faktiskt sker. Det kan alltså rädda liv, och det kan rädda liv på personer som inte har någonting alls med kriminalitet, kriminella gäng eller uppgörelser att göra.

Miljöpartiet säger alltså ja till det allra mesta i denna proposition. Vi har en invändning som gäller hur man använder så kallad överskottsinformation. Förändringen blir väldigt stor jämfört med hur det ser ut i dag. Och

vi menar att om polisen får kännedom om betydligt mindre allvarlig kriminalitet genom dessa tvångsmedel när man bevakar en gängkriminell – om man till exempel överhör en person som går på stan och berättar att vederbörande byggt ut sin altan utan bygglov, vilket man inte hade fått använda tvångsmedel och kameraövervakning för från polisens sida – borde man inte utan vidare få gå vidare med denna typ av information om man fått informationen på detta sätt.

Detta är något som kritiserats, det vill säga att användningen inte regleras. Det har fått kritik från remissinstanser – exempelvis från JO men även från andra. Därför tycker vi att det skulle behöva regleras, och jag yrkar därför bifall till reservation 2.

Vi ställer oss även bakom reservation 3 om att detta är en lagstiftning som måste utvärderas. Det handlar om stora förändringar. Vi ser som sagt att de behöver göras, men när det görs så pass stora omläggningar av befogenheter till de allra viktigaste myndigheterna måste man också följa upp hur utfallet blir.

Jag yrkar alltså bifall till reservationerna 2 och 3.

Anf. 6 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Fru talman! Jag tror att det finns anledning att lyfta fram vilka kriterier som styr legaliteten för de hemliga tvångsmedel som brottsbekämpande myndigheter använder, så att de som eventuellt lyssnar på debatten liksom har en bakgrund.

Kriterierna utgörs egentligen av tre principer. Det första kriteriet är ändamålsprincipen, som innebär att tvång endast får användas om det finns stöd i lag. Det andra är behovsprincipen, som innebär att tvångsmedel endast får användas om andra medel är otillräckliga. Det tredje och sista kriteriet är proportionalitetsprincipen, som innebär att det måste finnas en koppling mellan brottets svårighetsgrad och det tvång som används. Förenklat kan vi alltså säga: Ju grövre brott, desto mer tvång kan man använda.

De tvångsmedel vi i dag debatterar ska vägas mot människors rätt till respekt för privatlivet, alltså den personliga integriteten, vilket tidigare talare har varit inne på. Onekligen är det så att hemliga tvångsmedel i form av telefonavlyssning, dataavläsning, kameraövervakning och rumsavlyssning innebär ett avsevärt intrång i människors privatliv för den som blir föremål för sådana åtgärder.

För att säkerställa att användningen av sådana tvångsmedel uppfyller kraven på ändamål, proportionalitet och behov ska saken prövas av domstol i närvaro av ett rättsligt ombud. Det finns även tillsyn och en parlamentarisk kontroll som ska säkerställa legalitet och korrekt användning. Det är alltså inte polis och tull som själva avgör när de ska använda de hemliga tvångsmedlen.

Fru talman! Det måste alltid ske en avvägning mellan behov och integritetsintrång. Frågan är därför om det finns ett behov av ett utökat regelverk för hemliga tvångsmedel, och vi kristdemokrater menar att så är fallet.

Som tidigare polis med sisådär 40 års erfarenhet har jag sett hur förut-sättningarna för polisarbetet har förändrats genom åren. Det nämndes tidigare att det på 40-talet var telefonavlyssning som var aktuellt – ja, det fanns ju egentligen inte mycket annan teknik att förhålla sig till. Vi kan

dock konstatera att vi i dag befinner oss i en alltmer digitaliserad värld där det personliga mötet till stor del har ersatts av kontakter i form av digitala möten.

Den brottsspaning som tidigare till stor del bedrevs på fältet har därmed stora begränsningar nu. Kontakterna i gängen och den organiserade brottsligheten har till stor del flyttat in på nätet och ersatts av krypterade chattar och annan teknik. Sett i backspegeln är det mycket tack vare att utländsk polis lyckades knäcka Encrochat och andra krypterade chattar som svensk polis har klarat upp flera grova brott som annars hade förblivit ouppklarade.

Fru talman! Vi har sett en utveckling där brotten blivit alltmer sofistikerade, systematiska, grova och organiserade. Som också har nämnts av tidigare talare har vi i dagsläget en mycket allvarlig situation när det gäller gängkriminalitet och organiserad brottslighet, med grova våldsbrott i form av skjutningar och sprängningar som faktiskt i stort sett saknar motstycke i övriga Europa. Justitieministern har tidigare benämnt det som en form av inhemsk terrorism, och vi är nog beredda att hålla med honom i det avseendet.

Samtidigt som detta pågår kan vi se att tullen rapporterar rekordstora narkotikabeslag, och vi ser en ökad gränsöverskridande brottslighet. Detta ser vi samtidigt som vi har en förhöjd hotbild med ökad risk för attentat. Mot den bakgrunden är det angeläget att vi stärker vår förmåga att förhindra och klara upp brott.

Hög polisiär närvaro i lokalsamhället och en effektiv tullverksamhet är viktiga komponenter, men ska vi verkligen angripa och bekämpa den grova och organiserade brottsligheten och komma åt huvudaktörerna – de som är bakgrundsmännen i detta – krävs mer sofistikerade metoder. Sett i det perspektivet och med den målsättningen finns det alltså ett stort behov av användning av hemliga tvångsmedel. Traditionell polisverksamhet på fältet måste i större utsträckning kompletteras med kompetens, resurser och teknik för att kunna slå ut de kriminella nätverken.

Fru talman! I förslaget finns även så kallade straffvärdesventiler vid seriebrott. Med det avses brott som enskilt kanske inte har ett högt straffvärde men som får ett samlat högt straffvärde om det sker systematiskt. I betänkandet finns en uppräknig av brott som kan vara aktuella – exempel på sådana brott är bedrägerier, och då kanske åldringsbrott, liksom vissa sexualbrott – och där hemliga tvångsmedel kan användas om straffvärdet är minst två år. För hemlig rumsavlyssning krävs ett straffvärde på minst fyra år.

Vi tycker att detta är motiverat. När det gäller den organiserade brottsligheten drabbas både barn och äldre av den, och det vore märkligt om vi inte skulle kunna använda den här typen av tvångsmedel för att komma åt den här typen av brott.

Vi välkomnar även möjligheten att i ökad utsträckning använda så kallad överskottsinformation om annan brottslighet. Nuvarande begränsningar känns minst sagt märkliga eftersom brott som kommer till polisens kännedom i vanliga fall ska rapporteras och utredas. När det gäller information om brott som kommer till polisens kännedom genom den hemliga avlyssningen har man dock gjort ett undantag, och det blir väldigt motsägelselfullt att man inte ska rapportera den.

Prot. 2023/24:3
13 september

*Hemliga tvångsmedel –
effektiva verktyg för att
förhindra och utreda
allvarliga brott*

Att använda informationen för att bekämpa eller utreda brott bedöms ge endast marginella effekter och öka det intrång som själva inhämtningen kan ha inneburit. Mot detta ska ställas de positiva effekter som förslagen kan antas få. Ett vidgat användningsområde är av vikt inte bara för statens intresse av att bekämpa och utreda brott utan även för brottsoffers intresse av att få den upprättelse som lagföring och rätten till skadestånd innebär – liksom betydelsen för brottsoffret att brottsbekämpande myndigheter har goda möjligheter att avbryta pågående brott. I den meningen kan man också konstatera att den brottsförebyggande verksamheten förbättras genom att man kan använda hemliga tvångsmedel, eftersom vi kan förhindra att brott begås.

Fru talman! Förslaget innebär även att hemlig övervakning ska kunna ske i realtid. Det finns ett påtagligt behov av att kunna hämta in uppgifter om meddelanden i realtid, vilket till exempel arbetet med Encrochat visar. Det gäller inte minst när det gäller att komma åt mer komplexa cyberbrott. Motsvarande möjlighet finns i dag i flera andra länder, och avsaknaden av effektiva utredningsmöjligheter i Sverige är en svaghet som vi menar bör åtgärdas.

Sammantaget anser vi från Kristdemokraternas sida att förslagen i betänkandet är väl motiverade och innebär en väsentligt ökad möjlighet till en effektiv brottsbekämpning av den grövre och systematiska brottsligheten. Vi yrkar därför bifall till propositionen och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 7 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Jag vill yrka bifall till både reservation 2 och reservation 3. När jag ändå har ordet kan jag också passa på att ställa en fråga.

Före sommaruppehållet hölls en debatt här i kammaren i vilken jag och Torsten Elofsson debatterade ordningsvakter. Jag tyckte att utbildningstiden var för kort och frågade Elofsson om det. Han svarade att detta är någonting som polisen bestämmer bäst själv. Ett politiskt beslut från riksdag eller regering skulle enligt Elofsson vara att underkänna polisen. Veckan efter att vi debatterade detta fattade regeringen det beslut som jag efterfrågade. Kontentan, fru talman, var då att regeringen underkände polisen, enligt Torsten Elofsson.

I går var det riksmötets öppnande. Partiledaren för Torsten Elofssons parti Kristdemokraterna, Ebba Busch, sa att hon vill dra in biståndet till Turkiet om man inte utlämnar Kurdiska räven till Sverige. Nu på morgonen tog hon tillbaka det.

Min fråga, fru talman, är: Hur lång är halveringstiden för ett kristdemokratiskt besked?

Anf. 8 TORSTEN ELOFSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar Rasmus Ling för frågorna.

När det gäller den första frågan refererade jag till den förordning som styr utbildningen för ordningsvakter. Där står det, som jag minns, att den ska vara minst 30 timmar. Det finns alltså enligt förordningen inget hinder för att bygga på utbildningen med ytterligare timmar. Såvitt jag vet gäller denna förordning fortfarande.

Vad min partiledare Ebba Busch har sagt eller inte sagt vet jag faktiskt inte alls. Jag tycker att Rasmus Ling ska ställa den frågan till Ebba Busch personligen.

Anf. 9 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Jag har all förståelse för att det inte är lätt att veta vilken linje Ebba Busch har för dagen, så jag ska inte lasta Torsten Elofsson för detta. Det var mer ett konstaterande – detta är säkert lika svårt för oss alla att hålla rätt på.

Apropå det första exemplet om ordningslagen fattades det ju de facto ett regeringsbeslut, och det var precis detta som Torsten Elofsson sa var att underkänna polisen. Antingen tycker han att regeringen gjorde just det, eller så ändrade han linje mindre än en vecka efter att vi hade denna debatt.

Min fråga var av mer generell karaktär, och man kan säkert gå in på fler exempel. Varför gäller inte kristdemokratiska besked längre än en dag eller max en vecka?

Anf. 10 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill i all ödmjukhet påminna om ämnet för debatten.

Anf. 11 TORSTEN ELOFSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag kan bara hålla med – vi håller oss inte riktigt till ämnet i dag, av någon anledning.

Jag vidhåller att det finns en förordning som reglerar utbildningen för ordningsvakter och att det är den som fortsatt gäller. Jag vet inte riktigt vad Rasmus Ling refererar till genom sitt påstående. Jag nöjer mig med att konstatera detta.

Anf. 12 JUNO BLOM (L):

Fru talman! I dag debatterar vi hemliga tvångsmedel, som är nödvändiga för att komma åt den systemhotande kriminalitet som lämnar brottsoffer med trauman för resten av livet, slår familjer i spillror och sätter skräck i boende i hela stadsdelar i vissa lägen.

Kriminella gäng sätter klorna i barn och får barn att begå allvarliga brott, vilket leder till att barn till och med avrättas. Det är en smärtsam verklighet och en verklighet som vi politiker är skyldiga att agera utifrån.

Det är uppenbart att fler verktyg behövs i kampen mot den grova organiserade brottsligheten. Rättsväsendet måste få bättre förutsättningar att kunna förebygga och förhindra den allvarliga våldsutvecklingen liksom för att klara av att lagföra de skyldiga för brotten.

Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel är en viktig del i det förebyggande arbetet. Detta är viktigt för att rättsväsendet ska kunna agera innan de allvarliga brotten sker och viktigt för att man ska kunna få den stödbevisning som krävs för att få fällande domar. Stödbevisning är mycket svår att få när det råder tystnadskultur i de kriminella gängerna.

Kriminella har i allra högsta grad flyttat in i den digitala världen. De kommunicerar, planerar och agerar mycket mer digitalt i dag. Det gäller i allra högsta grad sexualförbrytare som letar efter barn att utnyttja och tvinga till att skicka nakenbilder eller begå sexuella handlingar mot sin vilja.

Barnen som utsätts för sexuella övergrepp hörs det sällan om i debatten om hemliga tvångsmedel. En 17-årig flicka säger så här till Ecpat: Jag minns min första önskade nude när jag var tio. Jag blev rädd och illamående och raderade appen men var snart tillbaka igen. Sedan dess har det väl hänt någon gång i månaden, men läskigt nog mycket mer när jag var 11–15 år än nu när jag är 17.

Vi i denna kammare har ett ansvar att lyssna på barnen. Några som lyssnar till barnen – och de mest utsatta barnen – varje dag är barnrättsorganisationen Ecpat. Ecpat ställde frågor till 1 435 barn om deras utsatthet för sexuella övergrepp på nätet. 88 procent av flickorna uppgav att de hade fått nakenbilder skickade till sig, och 46 procent av flickorna mellan 10 och 13 år hade erbjudits pengar för att skicka bilder.

Jag har mött utsatta barn alltför många gånger. Detta är barn som utsätts för till exempel sexuella övergrepp. Det är barn som ingen ser – unga vuxna som varje dag tvingas leva med minnen av övergrepp och som vet att deras förövare går fria.

Fru talman! Barnpornografibrott är ett brott som nu för tiden främst begås via internet. Samma sak gäller för sexuellt utnyttjande av barn och sexuella övergrepp mot barn, till exempel när gärningsmannen tvingar barnet till sexuella handlingar via en webbkamera.

Vi har i dag ett betänkande framför oss som täpper igen viktiga luckor i lagstiftningen som såväl åklagare och poliser som Ecpat varnat för. Detta är reformer som de har efterfrågat. Jag är oerhört tacksam för det arbete som rättsväsendet lägger ned. Det viktiga vi kan göra från lagstiftarens sida är att ge rätt förutsättningar.

Det är alldeles för många förövare som inte identifieras. Det finns alldeles för många fall där bevisningen mot en misstänkt gärningsperson inte räcker för en fällande dom och där användningen av hemliga tvångsmedel hade kunnat säkra bevis.

Sexualbrott mot barn utgör såväl allvarlig kriminalitet som omfattande kränkningar av barnets privatliv och rätt till personlig integritet. I dag är det inte ovanligt att de sexuella övergreppen dokumenteras och sprids till andra. Det leder till att kränkningarna upprepas gång på gång.

Därför är förslaget om utvidgade brottskataloger oerhört viktigt. Det innebär att hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig kameraövervakning och hemlig dataavläsning som inte gäller rumsavlyssningsuppgifter ska få användas vid en förundersökning som handlar om bland annat grovt sexuellt övergrepp, sexuellt utnyttjande av barn, sexuellt övergrepp mot barn, grovt sexuellt övergrepp mot barn, utnyttjande av barn för sexuell posering, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering, utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, sexuellt ofredande mot barn, grovt sexuellt ofredande mot barn och kontakt för att träffa ett barn i sexuellt syfte. Detta gäller om det kan antas att brottet inte leder till endast böter.

Ecpat framhåller i sitt remissvar att den bevisning som kan fås genom hemliga tvångsmedel ofta har avgörande betydelse vid förundersökningar om sexualbrott mot barn som begås på nätet. Det är även vanligt att det i samband med en utredning av ett sexualbrott mot barn uppdagas flera andra sexualbrott mot barn.

Fru talman! Det är därför angeläget att brottsbekämpande myndigheter har tillgång till dessa hemliga tvångsmedel vid denna typ av allvarlig

brottslighet mot barn för att kunna upptäcka övergreppen och kunna avbryta pågående brottslighet.

Den personliga integriteten måste värnas. Om det är vi överens. Alla bestämmelser om hemliga tvångsmedel måste leva upp till de högt ställda rättssäkerhetskrav som finns. Det gäller både reglerna i sig och tillämpningen av dem. Varje inskränkning från det allmänna av den enskildes rätt till respekt för privatlivet och skydd för den personliga integriteten måste naturligtvis ha goda skäl och grunder.

Fru talman! När vi pratar om integritet måste vi samtidigt våga väga olika individers integritet mot varandra. Att utöka brottskatalogen så att den inkluderar sexuella övergrepp mot barn är oerhört viktigt.

Det handlar om det lilla barnets integritet, flickan och pojken som ständigt utsätts för övergrepp. Deras rätt till integritet måste väga tungt. Deras utsatthet, ofrihet och maktlöshet måste vi ha för våra ögon.

I dag är det alldeles för många förövare som inte identifieras eller där bevisningen mot en misstänkt gärningsperson inte räcker för en fällande dom. Där hade användningen av hemliga tvångsmedel kunnat säkra avgörande bevis. I dag ändrar vi på den ordningen. I dag tar vi ställning för de utsatta barnen. Det ska vi vara stolta över.

Fru talman! Liberalerna ställer sig bakom betänkandet i sin helhet.

Anf. 13 LOUISE MEIJER (M):

Fru talman! Varje dag går väldigt många människor med utländskt påbrå till jobbet här i Sverige. Många gör rätt för sig. De ställer sin väckarklocka. De tar sina barn till förskolan, sätter sig i bilen och åker till sitt arbete. Det är inte sällan ett rätt slitigt arbete. De kan arbeta som undersköterska, som taxichaufför eller i andra typer av yrken som kräver mental men också fysisk ansträngning under många av dygnets timmar. Vi har också många med utländskt påbrå i vårt land som numera är start-up-miljonärer. De driver olika techbolag som finns på den internationella scenen.

Vi har många personer som har kommit till vårt land. De är antingen födda utomlands eller födda här och är andra eller tredje generationens invandrare, och de gör väldigt mycket bra för vårt land. Ibland tappar vi bort det perspektivet. I integrationens och migrationens kölvatten har vi väldigt stora problem här i Sverige. Men det perspektivet måste alltid kompletteras. Det kommer Moderaterna alltid att vara noggranna med. Det måste alltid kompletteras av att visa, förstå och veta hur viktiga insatser väldigt många människor med just utländskt påbrå gör för vårt land.

Just därför blir den politik som regeringen tillsammans med samarbetspartierna bedriver väldigt viktig. Det är inte sällan så att de som är brottsoffer för den dåliga integrationen är de hårt arbetande invandrarna i utanförskapsområden. Senast har vi ett exempel från Rosengård där de brände bilar och betedde sig som sjutton, får vi väl säga från den här talarstolen. Några av de bilar som brändes upp tillhörde en företagare som har kämpat för att få företaget att gå runt och som numera har tre uppbrända bilar och personal som är sjukskriven.

Det är också affärer som tänds på, plundras och förstörs. De får höjda försäkringskostnader därför att risken för att deras verksamhet ska utsättas för brott är så hög. Deras marknadsföring går också i stöpet om det sker en skjutning utanför eller om det helt plötsligt ligger ett lik utanför dörren.

Prot. 2023/24:3

13 september

*Hemliga tvångsmedel –
effektiva verktyg för att
förhindra och utreda
allvarliga brott*

Prot. 2023/24:3
13 september

*Hemliga tvångsmedel –
effektiva verktyg för att
förhindra och utreda
allvarliga brott*

*Ett granskningsystem
för utländska direkt-
investeringar till skydd
för svenska säkerhets-
intressen*

Så är det inte riktigt vid den Icaaffär där jag handlar. Där är det inte skottlossningar, men det är köttstöld.

Tillsammans med detta har vi en utveckling där den gängkriminella brottsligheten nu går på anhöriga. Det är naturligtvis en utveckling som oroar eftersom det sätter skräck i väldigt stora delar av vårt samhälle. Men vi har också sedan länge haft en utveckling där de gängkriminella skjuter fel person. Inte sällan är detta också personer med utländskt påbrå och utländsk bakgrund. Jag vill särskilt nämna Ahmed som 2017 sköts på en busshållplats i Malmö. Det var fel person. Han hade ingenting med gängkriminalitet att göra. Han kom hit några år tidigare från Irak och skulle ha blivit läkare. Så kan vi inte ha det.

Det är därför Moderaterna, regeringen och samarbetspartierna gång på gång kommer att fortsätta att lägga fram förslag för att öka effektiviteten i brottsbekämpningen. I dag handlar det om att utvidga möjligheten att använda hemliga tvångsmedel och preventiv avlyssning.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 7 Ett granskningsystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen

Justitiekommitténs betänkande 2022/23:JuU32

Ett granskningsystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen (prop. 2022/23:116) föredrogs.

Anf. 14 LARS ISACSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till propositionen om granskningsystem för utländska direktinvesteringar.

Det finns ett stort utländskt ägande av företag i Sverige. Utländska företag och investerare har förvärvat och äger viktiga tillgångar och infrastruktur i Sverige. De kanske mest uppmärksammade fallen är svenska hamnar. Det gäller också inom energiförsörjning. Till exempel ägs och drivs vissa vindkraftsprojekt och elnät i Sverige av utländska företag. Det finns utländskt ägande inom telekommunikation och inom transportsektorn. Det gäller till exempel flygplatser och järnvägar som har utländskt ägande i konsortier.

Här är det viktigt att poängtera att utländskt ägande i dessa sektorer inte nödvändigtvis innebär någon säkerhetsrisk. Många investeringar och utländskt ägande är strikt kommersiellt och syftar till att främja ekonomisk tillväxt och utveckling.

Sverige har varit och är känt för sin öppenhet mot utländska investeringar och global handel. Under större delen av efterkrigstiden har vi gynnat frihandel och utländska investeringar för att främja ekonomisk tillväxt och välbefinnande. Det har gynnat Sverige.

Men omvärlden förändras. I takt med att världen har blivit mer globaliserad och ekonomiskt integrerad har frågor om säkerhet och påverkansoperationer blivit mer akuta. Det har lett till att många länder, inklusive Sverige, omprövar sin strategi när det gäller utländska investeringar.

Det finns en ökad oro för säkerhetsläget. Beroende på geopolitiska händelser och hotbild bör regeringar reagera genom att stärka sin lagstiftning för att skydda nationell säkerhet. Ökad oro över potentiell påverkan från utländska stater och icke-statliga aktörer bidrar till att Sverige nu väljer att införa ett granskningssystem.

Med det följer vi också den internationella utvecklingen. Vi agerar i linje med internationella trender. Många andra länder, särskilt inom EU, har redan infört eller överväger att införa liknande granskningssystem för utländska investeringar.

År 2019 antogs Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen. Det var ett steg mot att säkerställa att medlemsländerna i EU har verktyg för att skydda sina strategiska tillgångar och känsliga sektorer från potentiell utländsk inblandning.

Sverige, som en del av EU, förband sig att implementera denna förordning. Den socialdemokratiskt ledda regeringen tillsatte en utredning, Direktinvesteringsutredningen, för att föreslå hur den svenska anpassningen skulle genomföras. Den överlämnade i mars 2020 ett förslag till ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden.

Det är främst två starka argument för ett införande av ett granskningssystem.

För det första handlar det om att skydda vår nationella säkerhet och strategiska intressen. Med ökande globalisering och en alltmer komplex geopolitisk situation måste vi vara proaktiva när det gäller att identifiera och hantera potentiella hot. Att ha ett system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden ger oss verktygen att säkerställa att våra kritiska tillgångar inte hamnar i fel händer.

För det andra är detta förslag även en fråga om ekonomisk suveränitet. Vi måste kunna värna våra strategiska industrier och företag från oönskad utländsk inblandning. Det handlar om att trygga vår förmåga att fatta egna beslut om vår ekonomi och inte riskera att bli beroende av utländska aktörer som kan ha motstridiga intressen.

Med det sagt, fru talman, yrkar jag bifall till propositionen.

Anf. 15 ULRIKA LILJEBERG (C):

Fru talman! Detta är en viktig lagstiftning, som äntligen kommer på plats. Vi behöver ha bättre koll på, och kunna förbjuda, utländska investeringar i skyddsvärd verksamhet som kan inverka skadligt på Sveriges säkerhet, på allmän ordning eller på allmän säkerhet.

Centerpartiet står bakom syftet, ambitionen och det mesta i den lagstiftning som föreslås. Men vi tycker att den kunde ha varit så mycket bättre, så mycket smartare och så mycket mer – och detta av främst tre skäl:

Vi anser att medieföretag borde ha inkluderats.

Vi anser att kommuner och regioner, men även näringslivet, borde ha fått mer stöd av staten med kunskap i detta för landet så viktiga säkerhetsarbete om bland annat Östeuropa och Kina.

Vi ser stora risker för svenskt näringsliv och för investeringsviljan och investeringstakten i vårt land med det sätt som lagstiftningen är utformad och tänkt att genomföras.

Detta är som sagt nödvändig och viktig lagstiftning, men inte väl utformad lagstiftning.

Jag vill börja med att tala om medieföretagen och sedan ta upp lagstiftningens utformning. Vår uppfattning är att medieföretag är samhällsviktig verksamhet, som alltså borde ha inkluderats i granskningen. Jag tror att vi alla numera är väl medvetna om att information, press och medier är en av nycklarna till att destabilisera och påverka till exempel försvarsviljan och sammanhållningen i ett land.

Skälen till att regeringen inte har med medieföretag är att var och en enligt tryckfrihetsförordningen har rätt att ge ut skrifter utan att en myndighet eller ett annat allmänt organ hindrar detta i förväg. Det är viktigt att framför allt svenska enskilda juridiska personer har denna rätt. Men den här lagen gäller utländska intressen, i detta fall utanför EU.

Namnet på lagen är granskningsystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen. Saken är dock den att alla investeringar i skyddsvärd verksamhet ska anmälas – allt. Det gäller oavsett om det är svenska enskilda eller juridiska personer, EU-medborgare eller andra. *Allt* måste anmälas och granskas, men sedan är det bara det som hör hemma utanför EU som kan förbjudas. I Finland, som har gjort en implementering av samma regelverk, omfattar kontrollen bara investeringar av aktörer utanför EU och Efta. Men i Sverige omfattas alla.

Regeringen och utskottet säger avseende medieföretag med hänvisning till tryckfrihetsförordningen – som ju är bra – att det är omöjligt att hantera utländska och svenska medborgare olika och att svenska medieföretag har grundlagsskydd mot att behöva anmäla. Så långt är vi med.

Men det finns undantag medgivna i grundlagarna som rör just utländska medborgare. Det finns möjlighet i grundlagen att inkludera medieföretag i granskningen, men det säger regeringen nej till. Det här är samma regering som i direktiven till utredningen om ordningslagen, som nyligen är tillsatt, öppnar upp för att använda just detta undantag från att hindra utländska medborgare från att demonstrera. Regeringen anser att undantaget kan användas för att stoppa utländska medborgare från att demonstrera men inte för att hindra fientligt inställda utländska stater och aktörer från att köpa svenska mediekoncerner. Centerpartiet hade inkluderat medieföretagen i lagen.

Fru talman! Nu kommer vi till lagens utformning och genomförande. Det saknas i nuläget tydlighet i propositionen i form av viktiga definitioner och avgränsningar. En lagstiftning blir inte tydlig genom att regeringen säger att den är tydlig. Den blir tydlig när professionella branschorganisationer som värnar Sveriges säkerhet uppfattar den som tydlig och förutsägbar.

Vi har redan varit inne på att alla direktinvesteringar i för landet skyddsvärd verksamhet ska anmälas och granskas. Den granskande myndigheten har enligt lagförslaget 25 arbetsdagar på sig att fatta ett beslut från det att anmälan är fullständig.

Svemin är en branschorganisation som samlar gruvor, mineralproducenter och metallproducenter i Sverige. De välkomnar att området regleras, men de undrar när anmälan ska ske i deras långa processer. Är det i prospekteringsfasen, är det när man får ett undersökningstillstånd och tar in pengar till det eller är det när man får beslut om en bearbetningskoncession och går vidare? Är det vid båda tillfällena, eller är det vid varje

tillfälle som pengar tas in som de här 25 arbetsdagarna av granskning ska löpa? Det blir många så kallade standstill-perioder. Det här är alltför oklart. Det hela ska införas den 1 december, och det finns inga övergångsbestämmelser eller tröskelvärden.

Återigen: Det vilar ett stort ansvar på regeringen att se till att detta inte blir ytterligare en långbänk för viktiga, nödvändiga och säkra lagliga investeringar i vårt land – för jobben, för den gröna omställningen och för hela landet. Sverige och näringslivet behöver inte mer osäkerhet i en redan osäker värld. Vi behöver lagstiftning som gör svenska investeringar i vårt land enkla och snabba. Vi behöver inte att stora resurser läggs på att granska investeringar som är oproblematiska.

Det som lyfts fram av regeringen som skäl för att allt ska granskas är främst risken för bulvaner – att utländska stater och fientliga aktörer gömmer sig bakom svenska företag. Det ska medges att det alltid finns en risk för detta, men frågan är om omfattande byråkrati för alla löser problemet på bästa sätt. Ingen lag kommer ändå någonsin att kunna ersätta underrättelseinhämtning, spaning och kvalificerat analysarbete av våra duktiga underrättelsetjänster.

Jag vill be om ursäkt om det av någon uppfattas som att jag och Centerpartiet tar lätt på svensk säkerhet. Det gör vi verkligen inte; detta är viktig lagstiftning. Men jag vill upprepa det som Svenskt Näringsliv i måndags sa i en kommentar till lagen: Risker med lagstiftningen är att man silar mygg och sväljer kameler.

Vi i Centerpartiet står bakom alla våra tre reservationer, men jag yrkar bifall endast till reservation 1.

Anf. 16 GUDRUN NORDBORG (V) replik:

Fru talman! Jag har en fråga, och den handlar om medieföretagen.

Ulrika Liljeberg skriver i sin text i reservationen att man borde ha valt att också inkludera granskning av utländska direktinvesteringar i svenska medieföretag. Det upprepar hon också här i dag.

Det står också i Ulrika Liljebergs text att det är en ståndpunkt som hon delar med flera remissinstanser med god insyn i frågan. Jag har försökt hitta synpunkter från remissinstanserna i propositionen, men jag har inte lyckats. Däremot hittar jag ett stycke på sidan 168 med en rubrik angående att Medieutredningen inte gör någon bedömning i denna del. Man skriver också att remissinstanserna inte yttrar sig i denna del. Det gör mig väldigt nyfiken på vad bakgrunden är till att remissinstanser nämns på det sätt som sker i reservationen.

Anf. 17 ULRIKA LILJEBERG (C) replik:

Fru talman! Jag ska direkt erkänna att jag inte har utredningen i huvudet så att jag har koll på sidnumreringar. Mitt minne är dock att det finns flera instanser – tv-företag, MSB och andra – som anser att just medieföretag borde inkluderas i granskningssystemet.

Anf. 18 GUDRUN NORDBORG (V) replik:

Fru talman! Då undrar jag om regeringen har helt fel när den skriver att utredningen inte berörde denna fråga och att inga remissinstanser har tagit upp den.

Anf. 19 ULRIKA LILJEBERG (C) replik:

Fru talman! Återigen: Detta har varit uppe i utredningen, men mitt minne – jag borde ha haft utredningen med mig – är att man inte har föreslagit detta i utredningen och framför allt inte i propositionen. Jag ska låta det vara osagt. Men att ärendet har varit uppe och berörs i utredningen och propositionen råder det ingen tvekan om, och som jag påpekade i anförandet och i vår reservation anser vi att det borde ha tagits med.

Anf. 20 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD):

Fru talman! I detta betänkande behandlar utskottet ett granskningsystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen.

I propositionen föreslås en ny lag som ger en granskningsmyndighet möjlighet att granska utländska direktinvesteringar och, om det är nödvändigt, förbjuda dem. I sammanhanget kan nämnas att riksdagen så tidigt som 2019 tillkännagav för den tidigare regeringen att den snarast borde genomföra åtgärder för att möjliggöra granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden. Det är därför välkommet att den nya regeringen nu återkommer med en proposition till riksdagen i detta väldigt angelägna ärende.

Fru talman! De senaste åren har vi sett ett flertal exempel på försök till utländska investeringar inom områden som kan anses vara känsliga för såväl Sveriges som svenskarnas säkerhet. Två sådana exempel är att det kinesiska telekombolaget Huawei är angeläget att delta i utbyggnaden av det svenska 5G-nätet och att det kinesiska bolaget Nuctech vann upphandlingen om säkerhetskontrollen på Arlanda 2022.

Ett av problemen med i detta fall kinesiskt ägande i Sverige är att Kina 2017 införde en ny så kallad säkerhetslag som slår fast att alla kinesiska medborgare och organisationer, även i utlandet, är skyldiga att lämna ut information om den kinesiska staten så kräver. Med detta i åtanke kan man fråga sig om dessa investeringar i det svenska 5G-nätet eller i säkerhetskontroller på svenska flygplatser är en följd av att bolagen ser möjligheter till ekonomisk profit eller om de har helt andra intressen.

För ekonomiskt svagare länder eller för starkare länder i ekonomiskt svagare tider kan det anses vara lockande med generösa investeringar från länder som exempelvis Kina. Men dessas intresse för investeringar i utlandet är inte bara ekonomiskt utan handlar också om att kunna få både information och ökat inflytande.

Fru talman! Redan 2018 i FN:s generalförsamling varnade den före detta presidenten Donald Trump för farorna med Tysklands beroende av rysk energi och betonade behovet av att länderna i väst blir oberoende av utländska maktens energitillgångar. De tyska representanterna på åhörarläktaren skakade på huvudet åt presidenten men insåg med säkerhet vid Rysslands invasion av Ukraina hur rätt han faktiskt hade.

Varför lyfter jag då detta? Jo, därför att i dag står Kina för omkring 40 procent av alla vindkraftsbyggen i världen och för sammanlagt 86 procent av världsproduktionen av de sällsynta jordartsmetaller som behövs för produktion av vindkraft. Mellan 2017 och 2022 stod det kinesiska bolaget CGN för en femtedel av investeringarna i svensk vindkraft.

Och vindkraften är bara ytterligare ett exempel på Kinas försök till utländska investeringar. Gör vi oss beroende av vindkraft gör vi oss alltså också beroende av Kina. Således får den kinesiska staten också tack vare sin säkerhetslag den information som man kräver från de kinesiska bolagen, allt i den gröna omställningens namn. Låt oss hoppas att väst har lärt sig av sina tidigare misstag med energiberoende av utländska stormakter.

Fru talman! Det är i högsta grad angeläget att ett granskningssystem kommer på plats. Vi lever i en global värld där alla länder är beroende av varandra, det förnekar jag inte alls, men energi, informationsteknik och säkerhet är inte handelsvaror som alla andra.

Riksdagen tillkännagav för över fyra år sedan för den dåvarande regeringen att ett granskningssystem behövde komma på plats. Det är väldigt positivt att den nuvarande regeringen nu återkommer med en proposition som gör att vi får ett granskningssystem på plats och också möjligheten att förbjuda dessa investeringar, detta för både Sveriges och svenskarnas säkerhet.

Jag yrkar bifall till propositionen.

Anf. 21 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru talman! Vi lever i en globaliserad värld. Svenska företag är framgångsrika på en global marknad och gör förvärv och andra investeringar över i stort sett hela världen. På samma sätt gör utländska företag investeringar i Sverige.

För Sverige som en öppen ekonomi med omfattande internationell handel är utländska direktinvesteringar viktiga för vårt näringslivs utveckling. Samtidigt finns det risker med att utländska aktörer investerar i skyddsvärd verksamhet i Sverige. Majoriteten av de utländska investeringar som görs i svenska företag är värdefulla och helt oproblematiske, men vissa av dem är förenade med stora säkerhetsrisker. Den säkerhetspolitiska utvecklingen har exempelvis visat på riskerna med att främmande makt kontrollerar kritisk infrastruktur och får inflytande inom exempelvis försvars- och säkerhetsindustrin.

Det finns med dagens regelverk inte tillräckliga förutsättningar att hindra utländska investeringar i svenska företag vars verksamhet, information eller teknik har betydelse för Sveriges säkerhet eller för allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige. Sådana investeringar måste kunna granskas och, om nödvändigt, stoppas.

I en EU-förordning från 2019 som tidigare berörts skapades ett rättsligt ramverk för granskning av utländska direktinvesteringar som kan påverka säkerhet eller allmän ordning. I de flesta medlemsstater har regelverk kring utländska direktinvesteringar redan införts. I den proposition som riksdagen nu debatterar och ska ta ställning till föreslår regeringen ett helt nytt regelverk som gör det möjligt att hindra investeringar som kan inverka skadligt på svenska säkerhetsintressen. I majoriteten av EU:s medlemsländer finns som sagt redan nationella granskningssystem på plats. Det är viktigt att vi får detta på plats även i Sverige.

I propositionen föreslås ett granskningssystem som ska omfatta investeringar i företag som bedriver samhällsviktig verksamhet. Samhällsviktig verksamhet definieras i lagen som verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden och säkerhet.

Granskningssystemet ska också omfatta säkerhetskänslig verksamhet enligt säkerhetsskyddslagen, verksamhet som rör kritiska råvaror, exempelvis gruvindustrin, samt verksamheter som i stor omfattning behandlar känsliga personuppgifter eller lokaliseringssuppgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska meddela föreskrifter om vilka verksamheter som ska omfattas av lagen. I utredningen som ligger till grund för propositionen föreslås att Inspektionen för strategiska produkter, ISP, ska utses till granskningsmyndighet.

Granskningssystemet innebär att den som vill genomföra en investering i skyddsvärd verksamhet ska vara skyldig att anmäla detta till granskningsmyndigheten i de fall investeringen skulle få direkt eller indirekt inflytande över verksamheten.

Inom 25 dagar efter att anmälan inkommit ska granskningsmyndigheten besluta att antingen lämna anmälan utan åtgärd eller inleda en granskning. Granskningsmyndigheten kan också inleda en granskning på eget initiativ. Granskningen ska avslutas inom tre månader från det att myndigheten har beslutat att inleda granskningen. Men om det föreligger särskilda skäl kan granskningen pågå i upp till sex månader.

Om man i granskningen konstaterar att investeringen bedöms vara skadlig för Sveriges säkerhet eller för allmän ordning och säkerhet i Sverige ska investeringen förbjudas eller godkännas med särskilda villkor.

Granskningssystemet kommer att vara tillämpligt oavsett investerarens nationalitet eller säte. Det innebär att även svenska investeringar i skyddsvärd verksamhet kommer att omfattas av granskningsförfarandet. Om inhemskt investeringar utelämnas från granskningssystemet skulle det innebära en risk för att utländska investerare kan kringgå regelverket. Det kan exempelvis ske genom att investeringar i ett svenskt företag görs via ett annat svenskt företag – det är inte helt ovanligt – men detta företag kan ytterst ägas av utländska intressen. Det kan också vara rena bulvanförhållanden där en svensk medborgare gör investeringar på uppdrag av främmande makt.

Detta är en risk som man måste ta på allvar. Det finns i så fall en uppenbar risk att exempelvis Kina, som jag har berört tidigare, skulle kunna använda den typen av förfaranden och därmed helt kringgå granskningsförfarandet och möjligheten för Sverige att stoppa direktinvesteringar i landet. Jag tycker alltså att Centerpartiet tar lite för lätt på den risken. Om man hamnar i en sådan situation skulle det också minska transparensen kring ägarförhållanden och vilka som ligger bakom investeringar.

Vad gäller att granskningssystemet även borde omfatta investeringar i medieföretag lyfter reservanten, Centerpartiet och i det här fallet Ulrika Liljeberg, fram i allra högsta grad relevanta frågeställningar om informationspåverkan från främmande makt. Regeringen gör emellertid bedömningen att ett granskningsförfarande skulle strida mot den grundlagsskyddade etableringsfrihet som återfinns i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen och att det därmed inte är möjligt att gå vidare med ett sådant förslag.

Problemet med att undanta svenska investerare har berörts tidigare. Det skulle öppna dörren för helt andra förfaranden. Det är en viktig fråga, men man måste hitta andra vägar för att komma åt den problematiken.

Slutligen gäller det utvärdering av lagstiftningen, som också tas upp i en reservation. Det ligger i regeringens uppdrag att ständigt följa upp rätts-

tillämpningen. Det är rimligt att förvänta sig att man gör det även i detta fall. Det finns också starka intressen när det gäller att granska och följa denna lagstiftning, och de kommer att påtala om det finns brister.

Med denna lagstiftning får Sverige ett gediget regelverk som skapar förutsättningar att upptäcka och ytterst stoppa investeringar som utgör hot mot svenska säkerhetsintressen. Det är välkommet och viktigt i en tid med sådana säkerhetspolitiska spänningar som vi inte har sett sedan före Berlinmurens fall.

Jag vill därför avslutningsvis yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet i sin helhet.

Anf. 22 GUDRUN NORDBORG (V):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet. Vänsterpartiet ställer sig bakom det.

Jag ska inte fördjupa mig i många detaljer, men övergripande tror jag att det är viktigt att vi följer upp den här EU-förordningen så att Sverige inte blir ett undantagsland när det gäller kontroll över investeringar i känsliga verksamheter. Där tror jag att vi behöver gå i takt med övriga länder i Europa.

Centerns argumentation om hur vi ska förhålla oss till medieföretag har varit intressant att se. Men jag hittar som sagt inte stöd i propositionen för att det finns några reservationer som lyfter fram det. Jag har försökt titta på några opponenter som borde vara relevanta, men jag har inte lyckats hitta det. Jag tar då fasta på vad regeringen säger konkret om både utredningen och remissinstanserna i frågan. Om någon vill kolla ytterligare var min referens där sidan 168 i propositionen.

Medieföretagen är ett av många relevanta områden när vi diskuterar känsliga verksamheter. Men jag tycker att regeringen för ett klokt resonemang om att vi inte kan komma fram via i varje fall den här lagstiftningen utan att göra ändringar i grundlagen. Konsekvenserna skulle bli ologiska, eftersom man har en generell princip om att samtliga eventuella investerare behöver granskas, oavsett om de är svenska eller har en annan nationalitet. Jag tror att den principen är extremt viktig att hålla kvar. Det blir annars diskriminerande och skulle krocka med många andra regler i vår lagstiftning och grundlagsskyddade rättigheter.

Jag yrkar alltså bifall till utskottets förslag.

Anf. 23 ULRIKA LILJEBERG (C) replik:

Fru talman! Jag ifrågasätter riksdagsledamoten Nordborgs läsning av propositionen. På sidan 46 i densamma läser jag nämligen punkt 5.6 om investeringar i medieföretag. I rubriken står det att medieföretag inte ska omfattas. Det står vidare att det är i linje med både utredningens och numera regeringens linje.

I propositionen läser jag däremot: ”Remissinstanserna: Myndigheten för press, radio och TV (MPRT), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Totalförsvarets forskningsinstitut, TU – Medier i Sverige och TV4 anser att investeringar i medieföretag bör omfattas av granskningssystemet.” Dessutom anger Myndigheten för press, radio och tv ”att det, för det fall det i andra länder finns granskningssystem som omfattar investeringar i medieföretag, finns en risk för att svenska medieföretag blir

Prot. 2023/24:3

13 september

*Ett granskningssystem
för utländska direkt-
investeringar till skydd
för svenska säkerhets-
intressen*

mer intressanta för sådana investeringar som kan innebära säkerhetsrisker”.

Det har alltså varit uppe. Det har övervägts, och man har gjort de invändningar som har anförts både i propositionen och här i dag av företrädare för regeringspartierna. Men man har gjort en annan bedömning. Det beklagar vi.

Det vore dock intressant att höra om riksdagsledamoten Nordborg gör en annan tolkning av propositionen och om det finns andra skrivningar.

Anf. 24 GUDRUN NORDBORG (V) replik:

Fru talman! Jag letade i propositionen och hittade det jag nyss citerade på sidan 168. Där säger man att utredningen inte har berört medierna, och remissinstanserna yttrar sig inte. Det finns alltså två olika passager i propositionen, men jag är tvungen att ge ledamoten rätt i att det finns olika positioner om hur man förhåller sig till medierna.

Jag är glad över att det uppdagas att det finns två olika versioner i propositionen, men jag vidhåller att den argumentation i sak som fortsätter från regeringens sida om varför man ändå inte bör inkludera medierna håller. Jag står alltså fast vid mitt ställningstagande.

Anf. 25 ULRIKA LILJEBERG (C) replik:

Fru talman! Jag skulle nog snarare säga att det handlar om olika aspekter än att det är exakt samma fråga som berörs. Men för tydlighetens skull kan jag säga till alla som lyssnar att det är det som står på sidan 46 som jag hänvisar till och har grundat mig på i mina anföranden och yrkanden.

Anf. 26 GUDRUN NORDBORG (V) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten för att det här blev en fråga och för att vi fick klargöra att det finns två olika positioner i propositionen.

Anf. 27 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Fru talman! I dag debatterar vi ett nytt granskningsystem av utländska direktinvesteringar.

På riksdagens bord ligger en proposition om att införa ett granskningsystem till skydd för svenska säkerhetsintressen. I korthet innebär förslagen att en granskningsmyndighet ska ges möjlighet att granska utländska direktinvesteringar och om nödvändigt begränsa eller stoppa dem. Det skulle kunna handla om utländska direktinvesteringar i kritisk infrastruktur, energi och ny teknik – verksamheter som är strategiskt viktiga för vårt samhälle.

Vi kristdemokrater konstaterar att det är hög tid att detta regelverk kommer på plats. Sverige ska självklart vara välkommande för utländska investeringar, men de får inte äventyra nationell säkerhet och svenska säkerhetsintressen. Vi ser att säkerhetsläget har försämrats under flera år, både globalt och i vårt närområde.

Säpo har särskilt pekat ut statliga aktörer som Ryssland, Kina och Iran som länder som agerar alltmer offensivt mot Sverige. Det står klart att vi behöver se till de risker som finns med att främmande makt förvärvar och kontrollerar kritisk infrastruktur och samhällsviktig verksamhet, och det

behöver finnas en möjlighet att stoppa sådana förvärv. Jag vill därför börja med att yrka bifall till regeringens proposition.

Fru talman! Sverige ska som sagt självklart vara välkommande för utländska direktinvesteringar. Sverige är ett litet handelsberoende land, och utländska investeringar har stor betydelse för svenskt näringsliv och hela vårt samhälle. Det är självklart att Sverige fortsatt ska vara ett attraktivt land för investerare. Det är viktigt att poängtera.

Utländska investeringar och tillförsel av kunskap och kompetenser behövs för att bygga Sverige starkt. Det skapar arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt och stärker vår konkurrenskraft. Men samtidigt som Sverige ska vara ett attraktivt land för utländska investerare måste vi också ha verktyg för att kunna stoppa förvärv som kan hota våra säkerhetsintressen, för även om majoriteten av de utländska investeringar som görs i svenska företag är nyttiga och oproblematiska finns det några av dem som är förenade med stora risker.

Fru talman! Vi vet att länder som Kina och Ryssland utgör potentiella hot. Uppköp av viktig infrastruktur är en central del av deras strategi för att tillskansa sig ekonomisk och militär makt. Runt om i hela världen gör Kina strategiska investeringar i hamnar, järnvägar, kolkraftverk och flygplatser. Kinesiska bolag äger också redan i dag en stor del av svensk vindkraft. Mellan 2017 och 2022 investerades 90 miljarder kronor i ny vindkraft i Sverige. Nästan en femtedel av detta var det kinesiska bolaget CGN inblandat i. Liknande framtida investeringar i kritisk infrastruktur skulle kunna träffas av det nya regelverket.

Fru talman! En fråga som har varit uppe i debatten är om granskningsystemet också bör omfatta utländska direktinvesteringar i mediebolag. Det har diskuterats här i dag mot bakgrund av att det finns risk för att främmande makt försöker påverka beslut, uppfattningar och beteenden hos olika aktörer i Sverige genom att sprida vilseledande eller oriktig information via olika medier. Det skulle i sin tur kunna medföra risker för vår säkerhet och allmänna ordning.

I den utredning som föranlett propositionen konstateras med hänvisning till etableringsfriheten att det skulle krävas en grundlagsändring för att göra det möjligt att begränsa svenska medborgares och svenska juridiska personers möjlighet att göra investeringar i mediebolag. Jag har lyssnat till vad Centerpartiets representant Ulrika Liljeberg har sagt men konstaterar att alternativet som nämns i utredningen är att göra ett undantag i lagen som innebär att en investering i ett medieföretag som görs av en svensk medborgare eller av en svensk juridisk person undantas från anmälningsplikten.

Problemet med ett sådant undantag är att det vore enkelt att kringgå genom att främmande makt genomför investeringar via svenska fysiska eller juridiska personer. Det skulle resultera i ett regelverk som riskerar att motverka syftet med att låta utländska investeringar i mediebolag vara anmälningspliktiga. Vi kristdemokrater delar alltså utredningens och regeringens bedömning i denna fråga, även om jag har lyssnat med stort intresse på Centerpartiets reservation.

Sammanfattningsvis är behovet av ett granskningsystem stort. Utländska direktinvesteringar tillför mycket till det svenska samhället i form av kapital men också kunskaper och kompetenser som bidrar till vårt välstånd och att stärka vår konkurrenskraft. Men de kan även innebära bety-

Prot. 2023/24:3

13 september

*Ett granskningsystem
för utländska direkt-
investeringar till skydd
för svenska säkerhets-
intressen*

Prot. 2023/24:3
13 september

*Ett granskningsystem
för utländska direkt-
investeringar till skydd
för svenska säkerhets-
intressen*

dande risker, och då behöver vi kunna skydda svenska säkerhetsintressen. Det är därför hög tid att detta regelverk kommer på plats. Med detta sagt, fru talman, yrkar jag bifall till regeringens proposition.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.47 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 12.00, då partiledardebatten skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 12.00.

Partiledardebatt

§ 8 Partiledardebatt

Anf. 28 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Två döda på en vecka, bara i Uppsala – våldsvågen drabbar anhöriga och helt oskyldiga människor som är på fel plats vid fel tillfälle. Och kropparna från tre mördade tonårspojkar har hittats i skogsområden runt Stockholm – en 13-åring och två 14-åringar. Nya gränser har passerats igen. Inget annat land i Europa har samma våldsutveckling som Sverige. Gängen kommer inte att sluta av sig själva. De kommer bara att sluta när vi har vunnit över dem – när de är inlåsta eller utvisade. De ska veta en sak: Min regering, den här regeringen, är beredd att gå så långt som krävs för att stoppa dem.

Herr talman! I valet för ett år sedan röstade svenska folket för förändring, och jag tar det mandatet på mycket stort ansvar.

Svenska folket vill ha ett starkt försvar i en tid med krig i Europa, inte ett enveckasförsvar utanför Nato. Svenska folket vill att staten ska garantera människors trygghet alla dagar och på alla platser. Man vill inte att polisen ska stå maktlös inför en stenkastande mobb eller skjutande tonårningar på rymmen från Sis-hem. Svenska folket vill att elförsörjningen ska vara robust i hela landet, även kalla och vindstilla vinterdagar. Man vill inte ha extrema elpriser eller nödstartade oljekraftverk. Svenska folket vill ha en skola som ger riktig kunskap, som rustar alla barn inför framtiden, inte minst de barn vilkas föräldrar själva saknar utbildning. Man vill inte ha stök, bråk och glädjebetyg. Svenska folket vill ha en stram invandringspolitik som är anpassad till Sveriges förmåga att integrera dem som redan har kommit hit. Svenska folket vill att utländska medborgare ska utvisas om de begår brott i Sverige. Man vill inte ha skuggsamhällen och utanförskap. Svenska folket vill att tågen ska komma fram i tid och att sjukvården ska finnas där när man behöver den.

Det är inte att begära för mycket. Svenska folket röstade helt enkelt för att få ordning på Sverige. Man begärde ingen ny grandios politisk vision

utan att självklara saker ska börja funka igen. Och svenska folket förstår att det som är misskött i decennier kommer att ta tid att reparera.

Stora delar av totalförsvaret har avvecklats. Sex av tolv kärnkraftsreaktorer har lagts ned, och den organiserade brottsligheten har fått växa sig så stark att 30 000 personer nu kan kopplas till skjutvapenvåldet. De kriminella nätverken försöker infiltrera företag, kommuner och myndigheter, ja till och med partier.

Vi såg det inte komma, sa en av mina företrädare som statsminister. Det är faktiskt inte sant, för många av oss såg det komma och ville ha förändring för länge sedan. Men annars är det en ganska träffande beskrivning av ett Sverige som bara lät saker bli värre och värre. Men tänk om vi hade agerat i tid! Tänk om vi hade gått med i Nato redan 2004 när alla de tre baltiska länderna gick med, tänk om vi hade behållit kärnkraften, tänk om vi hade stramat åt invandringen redan när de första varningarna kom och tänk om vi hade tagit itu med gängen för tio år sedan, långt före skjutningar och sprängningar.

Herr talman! Den regering som jag leder kommer att vända den här utvecklingen. Vi har tagit på oss uppdraget att återupprätta tron på statens kärnuppgifter. Vi vet att staten inte kan göra allt, men vi vet också att det finns saker som bara staten kan göra – och dem ska staten göra bra.

Vi fick mandat av väljarna, och nu genomför vi ett paradigmskifte i svensk politik. Vi lägger om energi- och klimatpolitiken, satsar på ny kärnkraft och all fossilfri elproduktion. Vi genomför en historisk offensiv mot gängbrottsligheten med skärpta straff, fler poliser, fler anstaltsplatser och särskilda ungdomsfängelser. Den 1 oktober får polisen rätt att använda hemliga tvångsmedel också i förebyggande syfte.

Vi satsar på det som är riktigt brottsförebyggande. Vi tar bort sekretessen och inför fler tidiga insatser, mer föräldraansvar och tydligare konsekvenser vid de första brotten. Vi lägger om socialpolitiken så att socialt utsatta barns rätt till trygghet och stabilitet går före föräldrars rätt att alltid få tillbaka vårdnaden om sina barn. Vi minskar invandringen till Sverige så att vi får en chans att klara av integrationen.

Vi lägger om integrationspolitiken. I Sverige ska man kunna leva med olika bakgrund, men Sverige måste börja bli ett samhälle för dem som vill bygga en gemensam framtid. Då måste man lära sig svenska språket, jobba, försörja sig själv och respektera grundläggande svenska värderingar.

Och så tar vi ansvar för svensk ekonomi i en mycket bekymmersam tid. Vi pressar ned inflationen, värnar välfärden och stöttar hushållen, men vi återgår inte till en politik som spenderar mer och förvärrar de problem vi har.

Låt mig vara uppriktig, herr talman: Det kommer att vara svårt att få ordning på Sverige, och det kommer att ta tid – men det kommer att gå. Det jag begär av svenska folket är beslutsamhet och en gnutta tålamod. Det jag lovar är uthållighet och otålighet. Det är vad som krävs för att lösa Sveriges problem. Låt oss nu ta debatten om hur vi ska få ordning på Sverige.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gustaf Göthberg (M).

Anf. 29 MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! När riksdagen återsamlas denna höst 2023 sker det efter en sommar präglad av kriser och av oro.

Det handlar om den ekonomiska krisen. Svenska folket blir fattigare för varje vecka som går, med högre hyror och räntor och högre priser på bensin och diesel än för ett år sedan. Också falukorven har blivit dyrare.

Det handlar om krisen i vård, skola och omsorg, som pressas från två håll samtidigt: Dels möter man samma prisökningar som resten av samhället, dels har man fått kraftigt försämrade förutsättningar av regeringen, som valde att sänka skatten för höginkomsttagare i stället för att ge vård- och omsorgspersonal de resurser som krävs eller ge våra ungdomar den utbildning de förtjänar.

Det handlar om krisen med skjutningar och sprängningar, om ett våld som når nya nivåer när mammor skjuts bara för att de är mammor och unga tonåringar mördar och mördas. Den utlovade rivstarten har det inte blivit något av.

Men det handlar också om andra kriser: nu om svinpesten, tidigare om skyfall och översvämningar, naturkatastrofer som skadar svenska vägar, svenska hus och vår svenska natur och sedan efterföljande dyra reparationer som slår mot redan hårt pressade hushåll. Efter ett år med SD-regeringen kan vi konstatera: Sverige har blivit farligare, och svenska folket har blivit fattigare.

Herr talman! Läget är allvarligt, och det stannar inte där. Vi har också det ökade terrorhotet och korankrisen, och säkerhetspolisen har höjt nivån från en 3:a till en 4:a på den femgradiga skalan. Här är det viktigt att vi alla lyssnar på polisens råd om att vara vaksamma och uppmärksamma och därutöver se till att tala med nära och kära, inte minst barn och ungdomar, som ofta märker av den oro vi vuxna känner, ibland mer än vi riktigt orkar ta in.

Herr talman! Låt oss tala klarspråk om korankrisen. Det är två personer som har utfört de allra flesta bränningarna i vårt land. Båda har kopplingar till Sverigedemokraterna, regeringskonstellationens största parti. Dessa personer har inte utfört bränningarna i ett vakuum. Tvärtom har det skett som ett led i långvariga hatiska kampanjer, och de har blivit uppmuntrade, ja påhejade, av ordföranden i Sveriges riksdags justitiekommitté, Richard Jomshof, som har använt sin plattform på ett sätt som saknar motstycke i Sveriges riksdags historia. Han har explicit uppmanat till bokbål. Han har riktat hat mot muslimer världen över mitt i en djup diplomatisk kris. Han har spätt på konflikter som nyttjas av krafter som vill vårt land och svenska folket illa.

Herr talman! Vi socialdemokrater har under lång tid varnat för den säkerhetsrisk det innebär att ge Sverigedemokraterna politisk makt. Genom den här krisen har det tyvärr blivit uppenbart för alla vad vi menade, även om varningstecknen har funnits där länge, som när Jimmie Åkesson en vecka före Rysslands krig mot Ukraina inte kunde välja mellan president Biden och president Putin.

De risker vi ser i dag är en del av partiets större politiska strategi, som syftar till att ställa människa mot människa och grupp mot grupp, öka splittringen i samhället och minska den tillit och gemenskap som vi behöver just i tider av kris. Och vi ser konsekvenserna av detta. En förvrängd bild av vårt land sprids över hela världen, en bild av ett intolerant och ha-

tiskt land, långt ifrån de värderingar som vi har byggt vårt land på och som är vi.

Det här påverkar inte bara våra relationer till omvärlden, inte bara vår Natoansökan, inte bara den svenska industriexporten och inte bara våra jobb, utan det påverkar svenska folkets säkerhet. Allvarligt talat, herr talman, hur kunde Sverige hamna här?

Herr talman! Man hade kunnat tro att Ulf Kristersson skulle agera i detta läge, men problemet är att denna strategi, detta beteende och dessa personer inte får röras av Kristersson därför att detta slås fast i Tidöavtalet. Resultatet är den handlingsförklaring som vi ser.

Men det finns en annan väg, herr talman. Ulf Kristersson skulle kunna söka stöd och samarbete brett i denna kammare kring dessa frågor i stället för att lättvindigt vifta undan våra förslag. Han skulle kunna säkerställa konsekvenser för de personer som använder sina positioner i Sveriges riksdag till att driva på krisen.

Vi är många i denna kammare som är beredda att ta ansvar för Sverige och svenska folkets säkerhet, och det vore bra för vårt land om Ulf Kristersson pratade med oss i stället för att luta sig mot de krafter och personer som han själv menar förvärrar krisen.

Herr talman! Det har under lång tid bedrivits påverkanskampanjer mot Sverige, också från främmande makt, och vi har flera kriser parallellt. Hur ska regeringen klara av att möta detta när man inte ens orkar ta itu med det mest uppenbara, det som vi själva kan styra över i vårt land? Richard Jomshof måste omedelbart skiljas från sin post som ordförande i Sveriges riksdags justitieutskott, och Ulf Kristersson måste visa att det finns kraft bakom statsministerns ord, att han är villig att agera för Sverige och svenska folkets säkerhet.

(Applåder)

Anf. 30 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Jag är mållös. Här står Sveriges före detta statsminister och pratar strunt – rakt igenom strunt. Hon beskriver en verklighet som många av oss förvisso lever i, och den beskrivningen är på många sätt helt korrekt. Men Magdalena Andersson, som inte bara har varit Sveriges statsminister i lite drygt ett år utan också finansminister under ganska många år dessförinnan, tar inget som helst eget ansvar för hur vårt land har utvecklats under de åtta år som hon har suttit vid makten.

Detta är skamlöst – fruktansvärt skamlöst. Det är otroligt ovärdigt en före detta statsminister och finansminister att inte ta ansvar på något sätt för det kaos som man själv har ställt till i landet, för det som man själv har orsakat och för hur man genom en medveten politik år efter år har destabiliserat vårt land och gjort det till en arena för allsköns internationella konflikter, splittrat, segregerat och låtit kriminaliteten, inte minst gängkriminaliteten, utvecklas och frodas på ett sätt som saknar motstycke i vår del av världen. Och sedan står Magdalena Andersson här och skyller på mig och Richard Jomshof. Jag tycker att det är skamligt, herr talman, skamligt!

(Applåder)

Det är en ära och ett privilegium, herr talman, att få stå här och tala fritt och få uttrycka åsikter och tankar även om de provocerar en och annan.

Om vi på riktigt ska kunna återupprätta gemenskapen och sammanhållningen och på riktigt kunna förvalta och utveckla det land som en gång,

för inte så länge sedan, betraktades närmast som ett under av social tillit och trygghet – och det ska vi – måste vi också ha modet att stå upp när grundläggande värden attackeras, stå rakryggade hur mycket det än stormar och inte vika oss för terrorister, inte krypa för skurkstater som hatar vårt sätt att leva och aldrig låta oss skrämmas till lydnad och eftergifter.

Det är inte den som bränner en bok, hur simpelt, antiintellektuellt och tölpigt det än är, som är problemet, utan problemet är stenkastarna i Rosengård, islamistländer som kräver ändrad svensk lagstiftning och terrorister som hotar att urskillningslöst döda och lemlästa oskyldiga svenskar. Det är de som är problemet. Det är de och en ryggradslös opposition som är problemet och som inte tvekar en sekund att liera sig med dessa islamister. De kastar grundläggande demokratiska värden i soporna om de tror att det kan ge dem en liten stund i rampljuset och några billiga politiska poäng.

Att förkasta denna självklara princip är precis samma sak som att fråga ett våldtäktsoffer: Vad hade du på dig? Det spelar ingen roll. Det finns ingen klädsel som rättfärdigar ett övergrepp, och det finns inga lagliga manifestationer som rättfärdigar terror, stenkastning eller annat våld. Eftergifter för hot och våld är ett svek som riskerar att oåterkalleligt stöpa om Sverige som land. Det förändrar vårt land i grunden, herr talman. Jag vill uppmana varje man och varje kvinna i Sveriges riksdag att till varje pris stå upp för svensk yttrandefrihet och åsiktsfrihet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Pontus Andersson Garpvall, Josef Fransson, Eric Palmqvist, Patrick Reslow, Eric Westroth och Markus Wiechel (alla SD).

Anf. 31 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Undersköterskan Jana från Vimmerby var tydlig när jag träffade henne på äldreboendet Vimarhaga: Politiker måste börja lyssna på oss på golvet. Det var vi som riskerade våra liv och våra familjers liv under pandemin när vi gick till jobbet varje dag. Och vad var tacken? Folk stod och applåderade för oss. Men vad ska vi med det till? Vi behöver resurser – pengar. Lönen är alldeles för låg. Politikerna kan inte bara stå och snacka. De måste agera.

Det är dessa pengar som herrarna Åkesson och Kristersson vägrar att skjuta till. Varje år skryter de om att de tillför miljarder till välfärden, men de glömmer att säga att på högerns nyspråk betyder satsningar nedskärningar.

Det är inte bara inom äldreomsorgen som det är kris. En patient på ett av våra större sjukhus skulle opereras inom 60 dagar. Operationen blev framflyttad till dag 152. Personen dog, vilket hade kunnat förhindras om patienten hade opererats i tid.

Det är 60 procent av läkarna som överväger att gå ned i tid, byta arbetsplats eller lämna yrket helt och hållet på grund av hög arbetsbelastning. Det har redan överlämnats 50 000 namnunderskrifter till sjukvårdsministern med krav på en kriskommission för en bättre arbetsmiljö i vården innan det är för sent, som det har uttryckts.

Patienter kan inte få ligga i sin egen avföring och urin. Det är förskräckligt. Detta sade Ivos avdelningschef efter tillsynen av 27 av landets sjukhus.

Återigen är problemet att herrarna Åkesson och Kristersson inte vill skjuta till mer medel. Det spelar uppenbarligen ingen roll att patienter avlider i onödan eller tvingas ligga i sin egen avföring. Det är viktigare att locka väljarna med någon hundralapp i månaden i skattesänkning.

Men hur ser det då ut i skolan? Rektorn Linnea Lindquist har gått igenom samtliga skolbudgetar i landet för år 2023 och konstaterar att politikerna i 98 procent av fallen skär ned på skolan i kommunerna. Det börjar med elevassistenter, kuratorer och kringpersonal. Sedan sägs lärare upp. Och i de yngre årskurserna växer nu klasserna.

Det enda som denna regering gör för välfärden är att tvinga personalen att jaga syndabockar genom att införa angiverilagar som hör hemma i ett helt annat samhälle.

Herr talman! Vi har råd med välfärd. Ändå närmar vi oss en välfärdskollaps. Tycker Åkesson och Kristersson att kvinnor ska ha lägre löner än män? Det är nämligen det som händer när nedskärningar pressar tillbaka löneanspråken för skol- och vårdpersonal.

Berätta för barnmorskorna hur de ska få en bättre arbetsmiljö när ni drar ned så här mycket! Berätta för skoleleverna hur de får mer hjälp om skolpersonal sägs upp! Svara på Janas fråga: Varför fick personalen på äldreboendet nöja sig med applåder i stället för pengar som de så akut behöver? Var ärliga och berätta om skuggsidorna av skattesänkningarna! Tala om för föräldrarna vad det betyder för deras barns skola, för deras äldre föräldrars omsorg och för de allvarligt sjuka!

Självklart har LO-ordföranden Susanna Gideonsson rätt när hon säger att det är mer prioriterat att satsa på välfärden än på ytterligare skattesänkningar, som bara ger en hundralapp till en barnskötare samtidigt som hon riskerar att bli avskedad från sitt jobb.

Självklart har Kommunals Malin Ragnegård rätt i att det som vi borde vara överens om i denna kammare är att mer måste satsas på skolan, vården och omsorgen – inte mindre. Nu behövs det ett tillskott på 30 miljarder kronor för att undvika nedskärningar, enligt Sveriges Kommuner och Regioner.

Det som herrarna Åkesson och Kristersson brinner för verkar i stället vara rekordvinster för matjättarna, som de gör på hushållens bekostnad. Det kan man inte göra någonting åt. Hur skulle det se ut? Men många EU-länder gör just det.

Regeringen verkar brinna för storbankernas övertvinster på hisnande 200 miljarder kronor. Det är förstuds ingenting som man kan göra någonting åt, säger regeringen. Men många andra europeiska regeringar gör det. Vi är ett rikt land. Vi har råd med en fungerande välfärd. Det som vi inte har råd med, herr talman, är herrarna Åkessons och Kristerssons regering. (Applåder)

Anf. 32 MUHARREM DEMIROK (C):

Herr talman! Den svenska sommaren börjar lida mot sitt slut. För vissa har sommaren varit semester och välbehövlig återhämtning. För andra har den varit fullt ställ med jobb och ansvar. Vårt land är fyllt av människor som varje dag gör sitt yttersta för sin bygd, för sina medmänniskor och för vårt land. En av de bästa delarna av partiledarskapet är mötena med just dessa människor.

Under ett antal veckor i augusti reste jag runt på en sommarturné, från norr till söder och från väst till öst. Jag mötte hjältar, sommarhjältar, som bemannar strandkaféer och campingplatser och lotsar sommarjobbare vidare mot vuxenlivet. Men jag mötte också yrkesfiskare, sjuksköterskor på intensivvårdsavdelningar, poliser och bönder – de som ser till att vårt land fungerar varje dag.

Allt detta är givetvis så mycket mer än bara mina ljusa sommarminnen. Det är berättelsen om människor som får vårt land att fungera dygnet runt. Det är beviset för hur livsresor för detta land framåt. Men det är också en påminnelse till alla oss i denna kammare om vilka det är som vi jobbar för. Det är en påminnelse om betydelsen av att sänka skatterna för dem med låga inkomster och medelinkomster. Fyllda kylskåp och en lön man kan leva på är den bästa vaccinationen mot utanförskap och otrygghet.

Det är en påminnelse om våra företags betydelse för ett starkt samhälle, om att det är i glasskiosken på stranden som tonåringen får sitt första jobb och om hur just detta jobb är det första som ryker när arbetsgivaravgiften höjs. Det är en påminnelse om hur framgångsrika företag och fler som jobbar är det som ger oss pengar till välfärden, till skolan mitt i stan eller långt ute på landet, till Uttervägens Hjältar i Umeå, till just din vårdcentral och till någon annans förlossning.

Tappar vi denna förståelse tappar vi också välfärden. Då slås skolor och äldreboenden ut. Då försvinner de behöriga lärarna. Då blir det inga nya kollegor på intensivvårdsavdelningen i Linköping.

Jag bär med mig dessa möten varje dag, och Centerpartiet kommer aldrig att glömma vilka det är som tar Sverige framåt. Vi kommer att fortsätta kämpa för att ge mer till den som har minst. Vi kommer att fortsätta kämpa för sänkta skatter för låg- och medelinkomsttagare. Vi kommer att fortsätta värna företagen och entreprenörerna och arbeta för bättre villkor, enklare regler och lägre kostnader.

Vi kommer att fortsätta stå upp för rätten till en bra skola, oavsett om den ligger mitt i smeten eller i den glesaste av bygder, och för lärarnas trygghet, frihet och kompetens. Vi kommer att arbeta för att det ska vara färre oseriösa ägare.

Vi kommer att fortsätta gå längst fram i kampen för att skapa en folk rörelse för klimatet. Vi kommer att göra det billigare att tanka svenskt och investera i en infrastruktur som bygger ihop hela landet. Vi kommer att se till att vardagen rullar så grönt och hållbart som möjligt.

Centerpartiet kommer att fortsätta slå vakt om varje människas rätt till ett tryggt liv och om att svensk polis ska vara närvarande – eller härvarande – i varje landsdel och i varje kommun. Centerpartiet kommer att fortsätta slå vakt om att vården och omsorgen finns där du bor och kommer när du ringer och om en socialtjänst där fler vill jobba och som kan hjälpa fler.

Vi kommer att fortsätta påminna regeringen om allt detta, för just nu görs nästan ingenting av det som verkligen behövs. I sin iver att blidka Sverigedemokraterna har man tappat sin egen borgerliga identitet och övergett värderingar och ideal. I stället för att stärka svensk skola vill man tvinga lärare att ange elever. Man har gått vilse bland pr-kampanjer och svikna vallöften och lett in Sverige på helt fel väg.

Vårt land kan bättre. Svenska folket förtjänar mer. Den svenska sommaren må lida mot sitt slut, men Centerpartiets arbete har precis börjat.

(Applåder)

Anf. 33 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! I somras kunde vi läsa om 101-åriga Mary, som bor på ett splitternytt äldreboende i Majorna i Göteborg. Det är splitternytt och toppmodernt, men bakom fasaden döljer sig något helt annat: outhärdlig värme. När solen ligger på kan det bli uppåt 30 grader varmt i Marys lägenhet. Det blir så varmt att hon inte längre står ut, eller som hon själv uttrycker det när hon blir intervjuad: ”Jag får väl dö här, så fort som möjligt. Jag hoppas att jag dör så att jag slipper detta.”

Man undrar hur det kunde bli så här – hur det kunde hamna så snett. Svaret kommer från kommunen, från dem som ansvarar för äldreomsorgen där Mary bor: För att nå sina klimatmål har Göteborgs stad bestämt att det inte ska installeras kylanläggningar på nya vårdboenden och skolor. Enligt byggföretaget uppfyller boendet alla lagstadgade krav för byggnation. Inget fel har begåtts.

Herr talman! Det må vara varmt i Marys lägenhet, men jag tycker att detta exempel pekar på ett samhälle som har blivit kallt – ett samhälle där människor hamnar i kläm, där fyrkantiga system går före sunt förnuft och där det inte riktigt går att lita på välfärden i alla lägen. Det är ett samhälle där våra äldre inte behandlas med den värdighet de så innerligt förtjänar och där en missriktad klimatpolitik silar mygg och sväljer kameler.

Herr talman! Kristdemokraterna har en stolt historia som ett samhällsbyggarparti, och det är ett ansvar vi nu axlar igen. Ett samhällsbygge kräver en stadig grund att stå på, och det kräver rätt byggstenar. Ska vi klara av att bygga Sverige starkt igen tror jag att vi behöver klara tre stora uppgifter som vi har framför oss.

För det första behöver vi renovera det svenska välfärdsbygget. Det är när du är som allra svagast som välfärden behöver vara som starkast. Det ska inte spela någon roll vilket postnummer du har för om du får vård i tid och om du får tillräckligt bra vård när du är sjuk. Vårt mål är att vända detta – vända det till en god och jämlik vård i hela landet.

För det andra behöver vi återta vårt gemensamma etiska modersmål. Utan en gemensam etik kommer vi nämligen inte att klara sådant som våra integrationsmål, till exempel. Hur många lagstiftningshål vi än lyckas täppa till kommer vi inte att lyckas med brottsbekämpningen utan en gemensam uppfattning om vad som är rätt och fel. Men med rätt kompass läggs den där grunden som behövs för ett tryggt samhälle och ett värdigt bemötande.

För det tredje finns det en enorm potential i den gröna omställningen. Genom att rusta Sverige för framtidens jobb och rusta våra unga med rätt kunskaper skapar vi både ekonomisk tillväxt och välfärd samtidigt som vi bekämpar klimatförändringarna och värnar en levande landsbygd i hela landet och hushållens plånböcker.

Herr talman! Om en vecka presenterar regeringen sin nya budgetproposition. Där genomför vi viktiga satsningar på vården och omsorgen – på vårdtagare och personal – med en förstärkt kömiljard och ett förlängt äldreomsorgslyft. Och det är inte nog med det: Vi sänker skatten för låg- och medelinkomsttagare och pensionärer. Vi städar upp så att även 57:orna, som alla snart vet vilka de är, blir kompenserade med det de har rätt till – det som Socialdemokraterna inte måktade med.

I ett svårt ekonomiskt läge gör vi allt för att lindra hushållens börda. Vi stärker bostadsbidraget för familjer och sänker drivmedelspriserna, och med lägre produktionskostnader skapas också förutsättningar för att vi ska kunna få ned priset på den där falukorven.

Till sist avskaffar vi plastpåseskatten, för det är inte en plastpåseskatt som kommer att rädda klimatet. Inte heller köttfria måndagar eller att skuldbelägga föräldrar som kör barnen till fotbollsträningen räddar klimatet – och klimatet räddas definitivt inte av att man stänger av kylanläggningen på våra äldreboenden. Det som verkligen är en tjänst för klimatet är ett robust energisystem: 100 procent fossilfritt med massor av baskraft i form av vattenkraft och kärnkraft. Vägen dit stavas elektrifiering. Äntligen är vi på väg dit.

Herr talman! Det finns hopp bortom den ekonomiska vintern. Med rätt byggstenar kan vi lämna efter oss ett samhälle som är i bättre skick än när vi kom. Vägen dit är lång, men vi har påbörjat den. Och för vår del är saken klar: Vi kommer att göra allt vi kan för att Sverige ska fungera igen.
(Applåder)

I detta anförande instämde Magnus Jacobsson (KD).

Anf. 34 MÅRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Forskare har länge varnat för vad vårt fossilberoende kommer att släppa lös. Vårt klimat kollapsar nu snabbare än vi kan hantera, med extrema väderhändelser som slår mot alla jordens hörn.

Dessa ord är inte mina utan FN:s generalsekreterare António Guterres.

Sommaren har än en gång varit rekordvarm. I både juni och juli överstreds 1,5-gradersmålet. Skogsbränder avlöste varandra och dödade människor i hela världen. I Grekland avlöstes skogsbränder av ett skyfall av bibliska proportioner. I haven uppnåddes absurda temperaturer som forskarna inte ens kan förklara – och ovanpå detta kommer nu El Niño. Det varma vatten som El Niño för med sig har aldrig varit varmare än nu. Över hela världen drabbas människor av konsekvenserna av klimatförändringarna, och i hela landet möter jag människor som räds utvecklingen.

Herr talman! Ändå är det som att stora delar av den här kammaren sitter och sover. De är ointresserade och oengagerade. Någon sitter och hånlar.

Herr talman! Denna kammare och denna regering betar sig som barn som man ropar på för att de ska göra läxorna. De låtsas som att de inte hör. Men nu är det dags att vakna – det går inte att låtsas längre.

Herr talman, vice talmän, kollegor, regering och folkvalda! Till er som representerar svenska folket i detta rum vill jag säga att det är dags att vakna. Ni har ingen rätt att sova längre. Vi förtjänar bättre än så här.

Klimatkrisen händer här och nu och fortare än förväntat, och allt spelar roll. Det är sant att Sverige inte på egen hand kan hejda klimatförändringarna, men det är lika sant att den här regeringens politik förvärrar uppvärmningen. Regeringen pekar på 2045 men blundar för att alla utsläpp man orsakar nu påverkar hur varmt det kommer att vara då.

Herr talman! Talmannen, jag och de flesta andra här inne kommer inte att behöva uppleva klimatförändringarna 2099, men många av våra barn kommer att behöva göra det. De kommer att behöva ta konsekvenserna av de utsläpp som sker under denna regering.

Jag ska inte ge mig på en recension av regeringens hela politik, men jag vill ge ett exempel.

Förra veckan presenterade Sverigedemokraterna tillsammans med Kristdemokraterna regeringens förslag på skattesänkning för fossila drivmedel eller, som vi också kan uttrycka det, skattesänkning på utsläpp. Detta kostar 6 ½ miljard. Det är 6 ½ miljard som inte ger en spänn till den som är beroende av bil och som därför har leasat en elbil för att kunna köra billigare. Det är 6 ½ miljard som inte hjälper ett dyft för den som sliter med undermålig kollektivtrafik för att spara ett par livsviktiga och avgörande hundralappar på jobbresorna.

Det är 6 ½ miljard som inte ger någonting alls till dem som har lägst inkomster och minst marginaler och som inte ens har råd med bil. Inte en krona av dessa pengar går till dem. Det är 6 ½ miljard i skattelättnad som framför allt kommer att gå till dem som redan har mest. Dessa 6 ½ miljarder ger mest pengar till den som släpper ut mest – inte till den som behöver pengarna mest. Ju större suv, ju fler korta sträckor inne i stan och ju fler bilar i familjen, desto mer av miljarderna får man. Ju mer du har råd att köra, desto större rabatt får du.

Detta är en rabatt på utsläpp som innebär att 6 ½ miljard svenska kronor inte kan gå till skola, vård och omsorg, till våldsutsatta kvinnors upprättelse, till brottsförebyggande arbete eller till en tryggare tillvaro för barn i samhällets vård. Dessa 6 ½ miljarder kan definitivt inte gå till att täcka kostnadsökningarna i vård och skola.

Detta är politik från en regering som betar sig som barn.

Herr talman, vice talmän, riksdagsledamöter och regering! Ni måste bli vuxna nu. Vakna!
(Applåder)

I detta anförande instämde Janine Alm Ericson, Camilla Hansén, Rasmus Ling och Jacob Risberg (alla MP).

Anf. 35 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Tänk er att vi likt liberalen Selma Lagerlöf ger oss ut på en underbar resa över vårt vackra land där vi tittar ned på Sveriges alla klassrum. Där ser vi nu tiotusentals barn som har börjat i första klass. De håller på att lära sig att läsa. Detta sker i Skövde, Sundbyberg och Skellefteå – ja, runt om i hela Sverige.

Den värld som öppnar sig när vi som unga lär oss läsa är fantastisk. Våra unga ögon glimrar av en ny kreativitet och en ny vetgirighet. Oavsett om det handlar om Narnia, Nangijala eller Hogwarts öppnar sig böckernas magi för alla barn som knäcker läskoden.

Därför är den pågående läskrisen i Sverige så allvarlig. Var femte tioåring kan inte läsa ordentligt. Var femte tioåring kan alltså inte följa med sina klasskamrater då de med allt större skicklighet breddar sina liv och sina sinnen genom läsningen.

Det läslyft vår framtid behöver kan bara bli möjligt för fler genom fysiska läroböcker och med riktiga lärare – inte framför blanka skärmar. Därför storsatsar regeringen på nya läroböcker till Sveriges alla elever. Det rör sig om ungefär en miljon böcker per år för de kommuner som tar ansvar.

Vi behöver också leverera lugn och ro i landets många klassrum, för när skolan inte fungerar krisar det förr eller senare på andra håll i samhället. Det handlar inte bara om unga människors framtid utan också om Sveriges framtid. Skolan i dag är svaret i morgon för ökad produktivitet och för Sveriges välbefinnande. Det är svaret för att långsiktigt säkra klimatet, stärka vården, stärka omsorgen och trygga framtidens pensioner.

Därför satsar vi på yrkesutbildningar motsvarande ett helt Alvesta. Med nya utbildningsplatser får fler människor chans att komma i jobb. Detta gör vi för att möta den enorma efterfrågan som finns på undersköterskor, batteritekniker och lokförare, för att fler barn ska få se sina föräldrar gå till jobbet och för att fler ska kunna bidra till det gemensamma.

Det är med skola och utbildning som vi ger alla människor chansen att, liksom Nils Holgersson, ge sig ut på en egen – förhoppningsvis underbar – resa genom livet.

Herr talman! I dessa oroliga tider behöver vi mer av internationellt samarbete – inte mindre. Vi behöver handel för att öka vårt välbefinnande och mer EU för att säkra freden och klimatet. Vi behöver såklart en ny valuta, euron, för ett rikare, tryggare och starkare Sverige på lång sikt.

Nu är de antidemokratiska regimerna på frammarsch. Det finns extremister som hotar och hatar. I vårt närområde fortsätter det ryska anfallskriget mot Ukraina med full kraft. I över 600 dagar har den ryska armén med raketer och missiler mördat våra ukrainska vänner. Men det ukrainska folket vägrar att ge vika och fortsätter att stolt, modigt och beslutsamt stå upp i kampen för sin frihet. De vägrar att ge upp, och vi här inne ser att deras kamp också är vår kamp.

Det är därför det svenska stödet till Ukraina efter den ryska invasionen snart har uppgått till 25 miljarder i form av alltifrån Archer och stridsvagnar till utbildning och vård. Tillsammans med EU och våra vänner i Nato står vi upp för blågul solidaritet och för fred, frihet och demokrati.

Herr talman! Alldeles för länge har den svenska integrationspolitiken präglats av missriktad välvilja. Möjligheter och krav på personligt ansvar har inte gått hand i hand. Vi har således ärvt ett omfattande utanförskap som befäster bidragsberoende, hopplöshet och sociala problem. De senare gör att gängens framväxt och skoningslösa mördarverksamhet eskalerar, inte sällan med barn som både utförare och offer.

Vi motar nu utanförskapet genom att återigen satsa på att locka de bästa lärarna till de skolor där de behövs allra mest. Vi reformerar också svenskundervisningen för människor som nyligen har kommit till Sverige – de ska inte längre bara kunna parkeras på sfi.

Liberalernas utgångspunkt är enkel, oavsett vem du är och var du kommer ifrån. Har du rätt att stanna i Sverige säger vi i Liberalerna så här: Välkommen hit! Lär dig svenska! Här är reglerna. Hitta ett jobb!

Nu bygger vi Sverige tillsammans.
(Applåder)

I detta anförande instämde Mauricio Rojas (L).

Anf. 36 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Sverige är ju i ett exceptionellt läge. Den gängkriminella våldsvåg som tog fart för ett decennium sedan passerar nu nya gränser varje dag.

När en 15-årig pojke, som ni kanske minns, sköts ihjäl i Malmö 2019 stannade hela Sverige som i chock. Strax efteråt inleddes den stora polisinsatsen Operation Rimfrost. Nu mördas och mördar tonårspojkar så ofta att många nog har tappat räkningen. Även de gängkriminellas anhöriga har blivit måltavlor, och helt oskyldiga människor faller nu nästan varje dag offer för det besinningslösa våldet.

Vi måste kalla det för vad det är. Det är en självförvårdad nationell kris. Inget annat land i hela Europa har den här utvecklingen, bara vi. Ingen uppgift är viktigare för min regering än att värna Sveriges och svenskars säkerhet.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill nu ha blocköverskridande samtal. Det är samma partier som under åtta års tid blockerade nödvändiga beslut. Vänsterpartiet har sagt, lovat eller hotat att det i eftermiddag kommer att rösta emot att ge polisen rätt att avlyssna gängen också innan de hinner begå sina brott.

Jag är för politisk samling. Kan vi i dag här samlas om konkreta förslag vore det värdefullt. Det handlar om att vi kan samlas om anonyma vittnen och visitationszoner och enas om dubbla straff för gängkriminella, om att göra det brottsligt att vara med i ett kriminellt gäng och om att ta bort sekretessen mellan socialtjänst, skola och polis.

Kan vi enas om detta har enigheten ett stort värde. Om vi bara ska fortsätta att samtala år efter år utan att få saker gjorda är det inte meningsfullt. Det svenska folket förväntar sig besked. Kan vi enas om att göras det som krävs?

(Applåder)

Anf. 37 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är väl känt att en viktig del av förhandlingarna för att Ulf Kristersson skulle bli statsminister var att Sverigedemokraterna skulle få tunga poster i Sveriges riksdag. Som en del av kohandeln blev Richard Jomshof ordförande i riksdagens justitiekott, och Björn Söder leder Sveriges riksdags OSSE-delegation.

Under det här året med diplomatisk kris och ökat terrorhot har de använt de plattformar de har fått av Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna till att uppmana till bokbål och hetsa mot homosexuella och muslimer.

Min fråga till Ulf Kristersson är: Hur gynnar det svenska folkets säkerhet att Richard Jomshof får fortsätta att inneha posten som ordförande i justitiekottet? Givet att det sedan länge varit känt hur Sverigedemokraternas företrädare agerade, gjorde ni ingen överenskommelse om vad som gäller när man använder positionerna på ett sätt som skadar svenska folkets säkerhet? Finns det någon gräns för Moderaterna för hur Richard Jomshof och Björn Söder kan agera?

(Applåder)

Anf. 38 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tror att det nu är väl känt för alla att Socialdemokraterna vill tala om det politiska spelet och framför allt om Sverigedemokraterna. Det finns nog skäl för det. De vill inte tala om sin egen politik, för de har oftast ingen. De vill inte tala om sitt eget ansvar för de problem som Sverige har efter åtta år av vänsterstyre. De vill framför allt inte tala om

vad ett vänsteralternativ nu skulle göra för att lösa Sveriges problem. Det är en välkänd taktik. Jag tycker att den är banal och billig. Men jag styr förstås inte den saken.

Låt oss tala om säkerhet på riktigt. På min sida i politiken är vi fyra partier som entydigt står upp för det svenska Natomedlemskapet. På den vänstra sidan är två partier för och två partier helt emot. Den förra statsministern tyckte några månader före den svenska ansökan om Natoanslutning att Nato skulle vara destabiliserande i vår region. Ta hand om den egna dörren först!

(Applåder)

Anf. 39 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ja, ta hand om den egna dörren först! Svara på en mycket enkel fråga. Gjorde ni ingen överenskommelse om vad som gäller om Sverigedemokraterna utnyttjar de plattformar som ni har gett dem för att skada svenska folkets säkerhet?

Att de har gjort det är inte något som bara jag säger. Det har Ulf Kristersson själv påpekat. Jag upprepar frågan: Finns det någon gräns för hur Richard Jomshof och Björn Söder kan agera innan Moderaterna sätter ned foten? Har ni gjort någon överenskommelse? Finns det någon gräns? Eller är det carte blanche att hetsa, hota och sprida grumliga konspirationsteorier om folkutbyte?

(Applåder)

Anf. 40 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det säger den som fick förhandla med en politisk vilde för att över huvud taget klamra sig fast vid makten under sin tid. Det imponerar inte på mig.

Låt oss i stället göra två saker. När vi är ganska överens i politiken, låt oss då ta varandra i hand och få någonting gjort. När vi tycker olika, låt oss då säga det i klartext. Därför har jag sagt till många, inklusive justitieutskottets ordförande, att det är läge att besinna sig när det gäller hur man uttrycker sig i känsliga lägen.

Vi har full yttrandefrihet i Sverige. Allt som är lagligt tycker inte jag är lämpligt. Mycket ska vara lagligt. Men man kan ändå fundera på hur det påverkar Sveriges säkerhet. Det har jag sagt i klartext, och det står jag för.

Det är på samma sätt om vi har en gemensam syn. Vi skulle kunna ändra lagarna och skydda Sveriges säkerhet på allvar. Då ska man göra gemensam sak. Politik kan inte bara handla om evigt pratande. Politik måste också handla om att få någonting gjort.

(Applåder)

Anf. 41 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! På svenska sjukhus vårdas i dag människor i korridorerna. Patienter får grytlock som de ska använda som larm. Situationen är akut i svensk sjukvård. I många delar gäller detta också skolan. Det är svårt att rekrytera, och klasserna är mycket stora.

Vi har en pågående kris i vården, skolan och också omsorgen. Det har till och med fått statsministerns egna moderata regionpolitiker att reagera. I våras skrev Mikaela Waltersson, Regionstyrelsens ordförande i Region Halland, Mikael Johansson från Kronoberg och Carl Johan Sonesson från

Skåne under ett brev där de var mycket kritiska till att regeringen inte lade mer pengar. De varnade för drastiska neddragningar i välfärden om inte staten skjuter till mer pengar i storleksordningen från coronakrisen, alltså stora mängder krispengar.

Vad är det som Ulf Kristersson förstår i det här läget som gör att han inte skjuter till pengar och som inte de egna regionpolitikerna begriper?

Anf. 42 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag har väldigt stor respekt för både mina egna och många andra regionpolitiker och kommunalråd. Har man själv varit kommunalråd och ansvarig för en kommun har man mycket stor respekt för dem som gör det otroliga vardagsslitet.

Men alla vet att ingen regering har oändligt med pengar. Det är nästan bara Vänsterpartiet som har oändligt med pengar, om vi ska vara alldeles ärliga. Ingen regering har oändligt med pengar. Ingen regering kan strunta i inflationen. Ingen regering kan låtsas som att ekonomins lagar inte existerar. Därför kommer inflationen att påverka all verksamhet.

Vår regering, som jag sa i går i regeringsförklaringen, kommer inte att lämna vården, skolan och omsorgen i sticket. Vi kommer att satsa pengar på välfärden och hjälpa kommuner och regioner igenom den svåra tiden.

Vi lovar inte allt till alla, och framför allt inte guld och gröna skogar. Men vi lovar att hjälpa hårt arbetande kommunalråd att ta sig igenom en tid som är svårare ekonomiskt än på mycket länge i Sverige.

(Applåder)

Anf. 43 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Regeringen har presenterat stora utgifter, i storleksordningen 20 miljarder kronor. Det handlar endast om skattesänkningar som går mest till dem som är rikast i Sverige. Varför det vore en bättre prioritering av statens medel förstår i varje fall inte de moderata regionråden. Här svarar inte Ulf Kristersson på frågan.

Varför är detta mer prioriterat än att rädda dem som är närmast verksamheten och ser vad det är som händer? Vi är i en kris. Då måste vi väl prioritera vården, skolan och omsorgen. Ulf Kristersson kan inte på allvar mena att han tror att människor som behåller jobbet i skolan är inflationsdrivande. Det är i så fall mer inflationsdrivande att sänka skatter.

Det måste finnas ett svar här. Dina regionråd är väldigt tydliga. De säger att de kan behöva lägga ned stora verksamheter. Vad är Ulf Kristerssons besked till de egna regionråden?

(Applåder)

Anf. 44 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Mitt besked är att vi kommer att lägga stora summor på att skydda och värna den svenska välfärden, på samma sätt som vi kommer att lägga stora summor på att skydda utsatta hushåll – med insikten att det alltid finns en begränsad mängd pengar, allra mest så i tider av hög inflation. Det kommer man liksom inte runt.

Men för att komma tillbaka till den föregående diskussionen: När man tycker ungefär lika kan man göra lika. Det har vi gjort några gånger – två gånger. När man tycker olika – låt oss stå upp för det! Vi gör olika, och vi gör sammantaget olika prioriteringar. Ni är emot att vi sänker skatten på

låga inkomster, för ni tycker inte att bidragsberoende är ett så stort problem. Ni är antagligen emot att vi stärker det svenska försvaret, för ni tycker inte att det är så viktigt. Ni är emot Nato. Ni är emot många av de rättsinsatser som vi gör, för ni tycker inte att det är så viktigt. Så är det sannolikt, för vi tycker olika.

Vad jag försöker säga nu är att när vi prioriterar lägger vi pengar på sådant som är absolut nödvändigt, och där ingår också att skydda den svenska välfärden.

(Applåder)

Anf. 45 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Häromdagen hörde vi finansministern utlova 14 000 kronor i sänkt skatt för en familj bestående av en ung polis och en sjuksköterska.

Men den som läser regeringens budget och siffrorna bakom det här ser snabbt att detta inte stämmer. Verkligheten är att regeringen höjer skatten med 12 miljarder och sänker med 11 miljarder. Man höjer mer än man sänker. Jag får inte det här att gå ihop, för det gör det inte.

Det handlar i stället om en skatthöjning för just dessa grupper: poliser, specialistsjuksköterskor och andra som varje dag bär upp vårt samhälle. Min fråga till statsministern är: Varför överger Moderaterna borgerlig ekonomisk politik. Varför höjer ni skatten för poliser och sjuksköterskor?

(Applåder)

Anf. 46 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Budgeten är inte ens presenterad än. Jag tror att alla i nästa vecka, när den presenteras, kommer att kunna se exakt vad vi gör.

Det vi presenterade häromdagen var en viktig fortsättning på det som vi påbörjade för några år sedan – dessutom gemensamt. Det handlar om att göra det mer lönsamt att arbeta, att det alltid ska löna sig bättre att jobba än att leva på bidrag och att en lägre beskattning på låga och medelhöga inkomster tillsammans med en rejäl bidragsreform och krav på att ta de jobb som finns kommer att minska utanförskapet i Sverige.

Det grundar sig på vår analys att utanförskapet bland framför allt utrikes födda är vårt enskilt största ekonomiska långsiktiga problem. Det är vår tids arbetslinje. Där ligger analysen.

Sedan är det klart att allt vi gör just nu gör vi i ljuset av inflationsbekämpningen och med insikten om att vi har begränsade resurser som måste användas på absolut bästa sätt. Då prioriterar vi så att det lönar sig bättre att arbeta och bättre att komma in på arbetsmarknaden.

Anf. 47 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Att prioritera det som är rätt, säger statsministern – när man höjer skatten mer än man sänker den för precis de grupper som man påstår sig gynna. Det var knappast det som utlovades i valet av moderater eller från andra regeringspartier, och det är inte heller det som Sverige just nu behöver.

Er skatthöjning försvårar arbetet med att skapa kvalificerade välbetalda specialisttjänster där erfarna personer stannar kvar och jobbar mer i bristyrken. Det vi har sett i Finansdepartementets egna beräkningar visar på att vi förlorar motsvarande 11 000 heltider på skatthöjningarna. Reger-

ingen kan kalla det vad de vill, men fem myror är alltid fler än fyra elefanter. Regeringen höjer skatten med 12 miljarder och sänker den med 11 miljarder. Det här är fakta. Det är regeringens eget underlag.

Frågan återstår: Anser statsministern fortfarande att det här är borgerlig politik?

(Applåder)

Anf. 48 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är lite obegripligt, för regeringen höjer ingen annan skatt än möjligen den på cigaretter. Vi sänker skatten på snus. Det är en bra prioritering, tycker jag.

Vad jag misstänker att centerledaren syftar på är att vi förra året höjde brytpunkten så mycket att det täcker två hela års löneökningar enligt avtal. Därmed har vi gjort precis det som var hela syftet: att inte i onödan göra människor till tvingade statliga skattebetalare. Detta har vi gjort, och det är ingen skattehöjning – absolut inte.

Det betyder att vi ser till att det är färre människor som betalar statlig inkomstskatt 2024 än 2022. Och vi använder pengarna för att sänka skatten för dem som har låga och medelhöga inkomster, tillsammans med en stor bidragsreform som gör att det alltid lönar sig att jobba och inte att leva på bidrag. *Det* är borgerlig politik.

(Applåder)

Anf. 49 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! I söndags samlades tusentals människor här i Stockholm för att demonstrera mot de angiverilagar som regeringen har kommit överens med Sverigedemokraterna om att genomföra.

Det var lärare, läkare, bibliotekarier, socionomer, fritidspedagoger och många, många fler där. De representerades också på plats av sina fackförbund. Ordförande efter ordförande steg upp på scenen och sa samma sak: Vi är inte gränspolis. Vi anger inte.

Herr talman! Jag har en förhoppning i dag. Den är att statsministern här och nu ska säga att regeringen kommer att skrota angiverilagen och att det var en dålig eftergift till Sverigedemokraterna men att regeringen nu har hittat tillbaka till sin demokratiska ryggrad och lovar 1 ½ miljon offentliganställda i Sverige att de aldrig kommer att kunna straffas för att de hjälper barn och gör sin uppgift.

(Applåder)

Anf. 50 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det finns inga förslag på angiverilagar. Det finns en utredning som ska undersöka hur staten ska tala med en röst och hur det ska gå till gällande människor som har fått avslag på sin asylansökan och ska lämna landet men inte gör det.

Jag skulle ha respekt för Miljöpartiets uppfattning om ni sa det som nästan verkar vara meningen: Det har inte någon betydelse om man får avslag eller bifall, utan man kan stanna kvar i landet ändå. Då finns det ju inget problem att ta ställning till.

Alla vi som tycker att den som har fått avslag ska lämna landet och inte leva i ett växande skuggsamhälle, inte utnyttjas och inte riskera brottslighet vet att man då också måste ha ett regelverk som efterföljs.

Jag tror att alla vuxna människor begriper att det här är svåra avvägningar. Många andra länder har prövat att göra svåra avvägningar. Hur ska det här gå till? Hur ska det förenas med barns rätt att gå i skola så länge barnens föräldrar väljer att stanna kvar i Sverige trots avslag? Det ska utredas – inte mer, och inte mindre.

(Applåder)

Anf. 51 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! I skolan har vi alla läst *Anne Franks dagbok*, om flickan som illegalt och utan giltiga papper befann sig på en vind i Holland i två år. Vi läser om hennes känslor inför puberteten, om irritationen över föräldrarna och om tonårsförälskelsen.

Dagboken fick ett abrupt slut när hon angavs av personer som bara följde lagen. Generationer av svenskar har läst och frågat sig varför inte dessa människor visade lite civilkurage och hjälpte barnet i stället. Hur kunde de hänvisa till en lagstiftning och låta henne dö?

Herr talman! Att vara ett barn på flykt är inte kriminellt, och att hjälpa ett barn borde inte vara det. Ändå är det precis det som regeringen nu utreder. Man vill kunna straffa läraren som lär barn att läsa och läkaren som vill rädda barnet i magen eller lindra ångesten hos den våldtagna kvinnan. Man vill kunna straffa den som vägrar rasprofilering i välfärden – allt detta kommer att bli konsekvenser av lagstiftningen.

Herr talman! Angiverilagar hör hemma i diktaturer, inte i demokratier. Skrota angiveriutredningen omedelbart!

(Applåder)

Anf. 52 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Vi utreder hur Sverige ska kunna ha en lagstiftning där staten talar med en gemensam och genomtänkt röst så att det inte går att stanna kvar i landet om man har ett utvisningsbeslut. Det är vad det här handlar om. Exakt hur det ska gå till ska utredningen titta på.

Vi startar inte med några bestämda uppfattningar. Ibland måste man utreda svåra saker i grunden. Det finns många länder som har olika regelverk för detta, som har prövat sig fram.

Jag tycker att det finns en farlig romantisering av skuggsamhället, inte minst i det parti som Märta Stenevi företräder. Vi pratar om tiotusentals personer som har fått avslag; föräldrarna vägrar lämna landet och man lever under förfärliga omständigheter. Man ifrågasätter den samlade svenska asylpolitiken – har det någon betydelse om man får ett ja eller ett nej? Det är människor som blir utnyttjade, människor som själva ofta tvingas begå brott och människor som lever i en social situation som vi inte ska ha i vårt land. *Det* utreder vi just nu.

(Applåder)

Anf. 53 MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Sverige har blivit farligare det senaste året. Skjutningar och sprängningar har nått nivåer som vi hittills aldrig sett. Det handlar om konflikter mellan gängkriminella, men alla drabbas – mammor som kall-

blodigt avrättas, unga pojkar som mördar och mördas, en allmänhet som är rädd.

Herr talman! Högerpartierna lovade före valet en rivstart mot gängen, men också på detta område har man svikit vallöfte efter vallöfte i takt med att tidsfrist efter tidsfrist som man satt upp går ut.

Två saker är bra. I fråga om skärpta straff och fler poliser är det bra att man har fortsatt på den linje som Socialdemokraterna och vår regering tillsammans med Miljöpartiet startade. Man slår sig nu för bröstet för att man genomför förslag som vi har tagit fram. Det är bra. Det är också bra att man har fortsatt med vår strama migrationspolitik där vi genomförde ett paradigmskifte från den väldigt generösa politik som rådde när Ulf Kristersson senast satt i regering.

Det är bra att det finns enighet om dessa frågor, men det kommer aldrig att räcka för att stoppa våldet. Kristersson måste börja lyssna på vad polisen själv säger, nämligen att det inte räcker med att bura in dem som begår brotten om nya generationer står redo att ta deras plats.

Så ja, gärna danska straff för svenska brott, men lika viktigt är danska åtgärder för att bryta den svenska nyrekryteringen. Därför måste regeringen satsa på att bryta nyrekryteringen. Men vad är det för prioritering vi ser? Jo, för varje krona som regeringen nu lägger på att bryta nyrekryteringen lägger man 8 kronor på att avskaffa plastpåseskatten. Är det rätt prioritering för att trygga svenska folkets säkerhet?

(Applåder)

Anf. 54 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Magdalena Andersson räknar i sina båda anföranden, med totalt nio minuters talartid, upp ett ganska stort antal kriser som vi i Sverige just nu genomgår. Det handlar om inflationen, arbetslösheten, välfärdskrisen, Natoprocessen, terrorhotet, kriminaliteten och korankrisen. Hon säger inte ett enda ord under dessa nio minuter om sitt eget ansvar för dessa kriser, som i högsta grad är relevant. Det är bara gnäll.

Hon har inte heller ett enda konkret förslag, utom ett: Statsministern ska avsätta justitiekottets ordförande, och sedan något svepande och ganska obegripligt om nya händelser i Sverige. Har Socialdemokraterna ingen egen politik? Hur ska detta enda konkreta förslag lösa en enda av dessa kriser som Sverige nu befinner sig i? Jag förstår inte detta, herr talman.

(Applåder)

Anf. 55 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Precis som jag sa i mitt första anförande har vi under lång tid sett påverkanskampanjer mot Sverige. Vi ser en lång rad kriser, men det jag sa var att den lägsta hängande frukten för att här och nu göra något åt korankrisen är att Richard Jomshof i alla fall inte ska kunna använda sin plattform i riksdagen för att uppmana till ytterligare koranbränningar. Det var min poäng.

Vi socialdemokrater har också lagt fram en lång rad förslag under de senaste åren. Så sent som i dag har vi visat att det kan finnas brett stöd i riksdagen för att titta på om man kan skriva i lagstiftningen om hets mot folkgrupp. Det har statsministern viftat undan, men det skulle vara en möjlighet att komma framåt. Det kan väl inte vara så att Jimmie Åkesson har

förbjudit statsministern att utreda frågan om man kan skruva i lagstiftningen om hets mot folkgrupp?
(Applåder)

Anf. 56 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Nu har jag i ungefär nio månader hört Magdalena Andersson påstå att Richard Jomshof har uppmanat till koranbränningar. Låt mig bara citera vad han sa. Det handlar alltså om att skurkstater i olika delar av världen hotar Sverige, ställer krav på Sverige och utpressar Sverige på olika sätt. Då sa Richard Jomshof så här:

”Om man på fullt allvar anser att vi ska böja oss från den sortens påtryckningar och hot då är man helt ute och reser, tvärtom tycker jag att vi ska ut och elda fler koraner i så fall. Jag skulle själv aldrig göra det. Jag tycker det är helt fel sätt.”

Hur i hela friden, herr talman, kan Magdalena Andersson få det till en uppmaning att elda fler koraner? Det är ju precis tvärtom.

Säg som det är, Magdalena Andersson! Du vill införa nya hädelselagar i Sverige för att blidka precis de människor som röstar på ditt parti, som kastar sten på polisen och som tillhör den minoritet som inte respekterar att vi har yttrandefrihet i Sverige. Det handlar om röster och röstmaximering, ingenting annat.

(Applåder)

Anf. 57 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag blir mållös.

(Applåder)

Det är ett helt skamlöst påstående som Jimmie Åkesson kommer med. Sanningen är att det som regeringen, din regering, vill utreda skulle riskera att bli ett stort ingrepp i vår yttrandefrihet där vi skulle göra oss beroende av vad andra stater och utländska islamister tycker att vi får göra och säga i Sverige. Det jag pekar på skulle vara en mindre inskränkning där vi själva tar kontroll över vad man får göra och säga i Sverige och som jag bedömer ligger i linje med hur de socialdemokrater som avskaffade hädelseförbudet tänkte sig att lagstiftningen skulle fungera.

(Applåder)

Anf. 58 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Gängkriminaliteten är systemhotande. Jag tror att hela svenska folket nu förväntar sig att hela denna kammare tillsammans gör vad som krävs för att vända den utvecklingen. Konkreta politiska beslut – det förväntar sig människor.

Om det plötsligt skulle gå att få enighet kring viktiga åtgärder skulle jag sätta stort värde på det. Därför vore det bra att i dag få besked av Magdalena Andersson och av det vänsteralternativ hon leder: Kan vi nu enas om visitationszoner? Kan vi enas om anonyma vittnen? Kan vi enas om att förbjuda deltagande i kriminella gäng? Kan vi enas om att ta bort sekretessen mellan skola, socialtjänst och polis så att insatserna blir tidigare och tydligare?

Jag tror att väljarna förväntar sig besked och inte mer allmänt gnabbande. Kan vi nu ändra lagar så att vi kommer till rätta med den grova kriminaliteten – ja eller nej?

Anf. 59 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ja! Vi är beredda att stödja alla lagförslag som vi bedömer är effektiva för att få bukt med gängkriminaliteten. Vi stöder däremot inte förslag som vi bedömer kan vara kontraproduktiva.

Jag tycker som sagt att det är bra att Ulf Kristersson nu slår sig för bröstet för att han tar vidare förslag som vi har förberett. Det finns många förslag som det finns bred enighet om i riksdagen.

Därutöver har vi socialdemokrater kommit med ytterligare förslag, som att sätta in åtgärder redan för dem som är så unga som fem år. Vi kom också med förslag om att kommunerna akut skulle få pengar den här sommaren, som riskerade att bli så våldsamt som den också har blivit, för att anställa fler trygga vuxna som kan finnas på våra gator och torg. Vi vill att man ska kunna punktmarkera varenda ung kille som är på glid.

Och vi har fler förslag, om Ulf Kristersson är beredd att lyssna.

(Applåder)

Anf. 60 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Precis så lät det under förra regeringens tid också. Det var samtal och kommissioner. Det skulle vara breda samtal – ju bredare, desto bättre. Och desto smalare blev resultatet.

Med hugg och slag fick vi i denna kammare skapa majoriteter för att tvinga regeringen att göra saker som regeringen själv inte kunde enas med sitt eget regeringsunderlag om. Vi fick rädda regeringen undan sig själv. Så var det förra mandatperioden. Så blir det inte den här gången.

Om ni vill kan ni vara med och göra saker på riktigt och fatta de obehagliga besluten, Magdalena Andersson. De här gången kommer nämligen inte att sluta av sig själva. De kommer att fortsätta tills vi tar itu med dem. Och de imponeras inte av breda samtal. De blir inte rädda för det. De behöver märka i fysisk handling vad det betyder att begå grova brott i Sverige. Man åker in eller åker ut.

Breda samtal med minsta gemensamma nämnare tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet kommer inte att lösa de problemen.

(Applåder)

Anf. 61 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag önskar så att Ulf Kristersson ville låta sig räddas undan Jimmie Åkessons grepp. Det vore bra för svenska folkets säkerhet.

I fråga om konkreta åtgärder skärpte vi 80 straff under åren vi satt i regeringsställning. Vi lade om hela rättspolitiken. Vi startade två nya polishögskolor, efter en historisk nedmontering under de år som Ulf Kristersson satt i regeringen. Och vi gjorde en historisk utbyggnad av hela rättsväsendet.

Men vi och den här regeringen skiljer oss åt i att vi ser att vi aldrig kommer att få bukt med kriminaliteten genom att bara jobba med strängare straff och fler poliser. Det är viktigt, och det ska vi göra. Men man måste lyssna på vad polisen själva säger; nyrekryteringen måste brytas. Då kan man inte satsa 80 miljoner på förebyggande insatser.

(Applåder)

Anf. 62 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Våra gröna näringar har det svårt just nu. Extremväder slår mot lant- och skogsbruk. Det ger enorma förluster och riskerar att raser hela livsverk. Som ytterligare börda ser vi nu att den afrikanska svin- pesten har nått Västmanland.

Regeringen har föreslagit skärpta regler för arbetskraftsinvandring och ett lönegolv som, om det blir verklighet, skulle slå stenhårt mot just de gröna näringarna i hela landet.

Jag beklagar att Socialdemokraterna har ställt sig bakom regeringens planer här. Jag frågar därför Magdalena Andersson om hon nu när hon följer utvecklingen på svenska landsbygden är beredd att tänka om när det gäller skärpta regler för arbetskraftsinvandring.

Anf. 63 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Muharrem Demirok tar upp en viktig fråga: att vi just nu riskerar att se inte bara vår svenska natur – våra skogar, våra fjäll och våra sjöar – bli förstörd utan också ännu en del som vi verkligen älskar med vårt land. Det handlar om det svenska lantbruket och vad det ger oss: den högkvalitativa maten, de öppna landskapen som vi alla kan njuta av och de välvärdade skogarna som ger exportintäkter och möjligheter till grön omställning.

Vad gäller arbetskraftsinvandringen är vi socialdemokrater tydliga. Vi ser ett behov av arbetskraftsinvandring. Självklart ska man kunna komma till Sverige och arbeta i yrken där det råder kompetensbrist. Men problemet med lagstiftningen är att det egentligen borde finnas en arbetsmarknadsprövning, en helt annan modell än den vi har i dag och som är den mest liberala inom OECD när det gäller arbetskraftsinvandring.

Vi vill se arbetsmarknadsprövning. Det skulle lösa de gröna näringarnas problem.

Anf. 64 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Arbetsmarknadsprövning är en del. Men arbetskraftsinvandringens betydelse för de gröna näringarna är större än så. Branschföreträdare påpekar nu att det råder stor brist på alltifrån djurskötare till traktorförare och inom roller som inte bara är säsongbetonade.

Det handlar om kompetensförsörjning och om konkurrenskraft för dem som ger oss just den sunda maten, de öppna landskapen, ett hållbart skogs- och jordbruk och tillväxt på landsbygden.

Jag ställer frågan på ett lite annat sätt. Kommer Magdalena Andersson och Socialdemokraterna när vi gemensamt står upp för de gröna näringarna att åtminstone tillsammans med Centerpartiet verka för att arbetskraftsinvandringen och de gröna näringarna undantas från det regelverk som regeringen nu föreslår?

Anf. 65 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi socialdemokrater kommer i riksdagens arbete att redogöra exakt för vår inställning. Men vår grundläggande inställning är klar. Regeringens förslag är ett sätt att snabbt komma till rätta med det faktum att vi har västvärldens mest liberala lagstiftning för arbetskraftsinvandring. Det bidrar faktiskt till att sänka lönenivåerna för människor som befinner

sig i Sverige. Det tycker vi inte är bra. Vi står upp för sjysta löner och villkor på svensk arbetsmarknad.

Dessutom har det visat sig gynna rena skojare, och det gör det svårt för alla som bedriver seriös verksamhet.

Vi vill se en arbetsmarknadsprövning. Det är lösningen. Då får människor komma hit för att arbeta i yrken där vi saknar kompetens. Men vi ska inte ta hit människor som riskerar att utnyttjas av oseriösa arbetsgivare, vilket dumpar svenska löner och villkor. Det är vi emot.

(Applåder)

Anf. 66 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! I sitt andra anförande i talarstolen talade statsministern om den dödliga våldsvåg som sveper över vårt land. I min egen hemstad Uppsala hade vi en skjutning på torsdagen den 7 september. Den 10 september var det en ny skjutning. Den 12 september var det ytterligare en skjutning. Och natten till i dag, den 13 september, ekade skotten av en fjärde skjutning i Uppsala på mycket kort tid. Det har varit fyra skjutningar, och två personer är dödade.

Det får inte fortsätta på det här sättet. Det måste bli en förändring.

Min fråga är vilket ansvar Magdalena Andersson är beredd att ta för att bidra till att vi kan vända den här utvecklingen. Det är uppenbart att det vi har gjort hittills inte är tillräckligt. Jag hörde inte tydliga svar tidigare. Kan vi enas om att införa anonyma vittnen? Kan vi enas om visitationszoner? Kan vi enas om dubbla straff för gängkriminella?

Anf. 67 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Som jag svarade Ulf Kristersson är vi socialdemokrater beredda att stödja alla förslag som vi bedömer är effektiva och konstruktiva för att komma till rätta med gängkriminaliteten.

Jag tycker dock att Ebba Buschs fråga visar hur tomt det ekar i regeringen när det gäller det som polisen själva pekar på: att vi måste bryta nyrekryteringen. Vi måste se till att unga killar aldrig hamnar i gängens klor. Då är det helt andra åtgärder som också måste till. Ja, vi ska ha fler poliser, strängare straff och fler platser inom kriminalvården och bygga ut hela rättsväsendet. Men vi måste se till att unga killar aldrig hamnar i de kriminella gängens klor.

Man måste satsa på skola, fältassistenter och socialtjänst, som vi socialdemokrater föreslog i förra årets budget – men som Kristdemokraterna röstade ned i riksdagen.

(Applåder)

Anf. 68 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Det börjar i familjen. Det börjar med närvarande mammor och pappor som sätter gränser och som när de inte vet hur de ska göra det också får stöd från samhället att göra det. För första gången på åtta år befästs familjen genom stöd till föräldrar. Det är avgörande och en hörnsten i det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet. Det är jag stolt över.

I den budget som vi har lagt fram finns till exempel stöd till föräldrastödsprogram i varenda kommun på sikt. Det är ett viktigt skifte som handlar om brytande av sekretess och annat för att förhindra nyrekrytering och göra det straffbart att använda barn.

Här kan vi enas. Jag undrar vad mer vi kan enas om, herr talman. Frågan till Magdalena Andersson är inte svepande som om man är för världsfred och bra och effektiva åtgärder, utan om vi kan enas om att införa visitationszoner. Måste Socialdemokraterna ha mer tid till att tänka kring anonyma vittnen och dubbla straff vid gängkriminalitet eller kan det bli ett ja i dag?

Anf. 69 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är som jag säger: Bedömer vi att det är effektivt säger vi ja. Bedömer vi att det är kontraproduktivt säger vi nej. Vi har ju lagt en lång rad förslag på bordet, som att det ska vidtas åtgärder mycket tidigare – redan från fem års ålder. Är det något som regeringen kan stödja?

I våras när vi bedömde att det här kunde bli den absolut farligaste och blodigaste sommaren någonsin föreslog vi en akut resursförstärkning för att anställa fältassistenter och andra trygga vuxna på gator och torg. Men det röstade Kristdemokraterna ned. Är ni beredda att göra en sådan satsning nu? Då kan vi tala! Men jag kan konstatera att det vi har sett hittills av budgeten är att ni satsar åtta gånger så mycket på att avskaffa plastpåskatten som på att bryta nyrekryteringen.

(Applåder)

Anf. 70 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Vi lyfter blicken, tittar in i framtiden och lämnar det ”mållösa” och det eventuellt ”skamlösa” bakom oss. Jag tänkte att vi skulle prata om produktivitet och strukturer som på lång sikt stärker Sverige som välståndsnation. Det handlar om ett Sverige som blir säkrare och tryggare och där människor och företag får en stark valuta.

Det är 20 år sedan Socialdemokraterna och Liberalerna kämpade för att se till att Sverige skulle höra till hjärtat av Europa och att vi gick från basicabonnemang till premiumabonnemang i vårt medlemskap.

Jag kommer inte ihåg om det var vi eller ni som var för plastpåskatten, Magdalena Andersson. Nu ska den bort! Men frågan är om Sverige ska bli medlem i euron.

Anf. 71 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag minns. Jag satt i förhandlingsrummet. Det var en väldigt viktig fråga för Liberalerna.

(Applåder)

Men det är väl den minsta av de hjärtefrågor där Liberalerna har fått vika sig för Sverigedemokraterna.

De länder som har varit med i euron under de senaste åren och alla de finansministrar som jag satt med under Greklandskrisen har nog inte uppfattat att det var ett premiumabonnemang. Det har stått deras skattebetalare dyrt.

Samtidigt ska vi säga att det finns fördelar med euron. Det var bland annat därför jag agerade på ja-sidan i kampanjen. Men det har blivit uppenbart de senaste 20 åren att nackdelarna också finns där – och kanske mer konkret ändå.

(Applåder)

Anf. 72 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det var mörkt på natten när vi satt och förhandlade. Det kan ju vara så att Magdalena Andersson inte riktigt uppfattade allt när hon hade sin stab inne, men det är lite lustigt att Magdalena Andersson nu gråter krokodiltårar över att man tar bort plastpåseskatten om hon var så mycket emot den. Hon får bestämma sig någon gång!

Sveriges framtid avgörs av om det kommer investeringar till vårt land. Sveriges framtid avgörs av att vi kan handla och interagera med hela världen så att vi har en stark produktivitet. Då duger det inte att vi trots en välskött ekonomi har en valuta som är svag. Efter varje kris återhämtar den sig något, men så kommer en ny kris och då åker vi tillbaka.

Vad är det Finland förstår, men inte Sverige? Vad är det de andra länderna som är medlemmar i euron förstår, men inte Sverige? Vad är det Socialdemokraterna inte förstår? Varför har Magdalena Andersson ändrat sig?

I 20 år har vi använt euron i Europa, och det har visat sig att den håller i ur och skur. Säg ja till euron, Magdalena Andersson!

(Applåder)

Anf. 73 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det där hade möjligen varit trovärdigare om det hade gått bättre för Finland än för Sverige de senaste 20 åren. Vi har ju haft en väldigt stark ekonomisk utveckling. Men det är inte i backspegeln man ska titta utan framåt.

Sanningen är att både fördelarna och nackdelarna med euron har stärkts under de senaste 20 åren. Det vi ser med en liten valuta är att marknaden i en kris är mindre rationell kring sådana än vad man kanske trodde för 20 år sedan, men vi ser också att det i det eurosamarbete som vuxit fram görs större begränsningar av den nationella politiken än vad vi trodde för 20 år sedan.

Vi ser också svagheterna i eurosystemet. De blottades tydligt under Greklands krisen. Det gör att den här frågan kräver bredd i debatten, inte enkelspårig optimism som inte riktigt ser vad som hänt de senaste 20 åren.

(Applåder)

Anf. 74 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Jag fortsätter på samma spår eftersom det finns så mycket att säga kring sakerna som är kopplade till den så kallade korankrisen.

I dag är det inte minst Socialdemokraterna som obegripligt nog lite svepande har föreslagit någonting som påminner om att återinföra hädelseförbud i Sverige. Man säger att det handlar om Sveriges säkerhet och så vidare.

Det är ju allmänt känt, herr talman, att Socialdemokraterna har en betydande väljarbas i den grupp som vägrar acceptera att Sverige inte har just hädelseförbud och bland dem som kastar sten på polisen. Det finns väldigt tydliga kopplingar mellan Socialdemokraterna och allehanda islamistiska intressen. Man har haft islamister i sin partistyreelse. Man har haft islamister i sin regering. Man samarbetar med allsköns islamistiska organisationer både internationellt och här i Sverige. Man har bokstavligen i år efter år vid makten formligen öst pengar över olika islamistiska organisationer – inte minst här i Sverige.

Därför, herr talman, tycker jag återigen att Magdalena Andersson ska säga som det är. Socialdemokraterna är beredda att kasta grundläggande demokratiska värden på sophögen för att blidka de islamister som verkar inom, lever på och röstar på Socialdemokraterna.
(Applåder)

Anf. 75 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det kanske vore bättre om Jimmie Åkesson började med det där snacket med sitt eget regeringsunderlag, som vill göra en betydligt större förändring än vad vi socialdemokrater vill att man ska utreda.

Men jag har en helt annan fråga. Jag talade nyligen med en man som är några år äldre än jag själv. Varje morgon när han vaknar känner han värk i ryggen, värk i axlarna och värk i lederna. Efter 40 år i byggbranschen orkar han inte jobba längre. Han är en av dem som går på sjuk- och aktivitetsersättning, som hör till samhällets lägsta ersättningar.

Nu har SD-regeringen gått fram med en skattesänkning för människor som fortfarande arbetar och för pensionärer. Men man har undantagit Johan och andra som lever på sjuk- och aktivitetsersättning. Berätta för mig, Jimmie Åkesson: På vilket sätt blir Sverige ett bättre land av att Johan inte får sänkt skatt på samma sätt som du?
(Applåder)

Anf. 76 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag ska försöka hinna med båda de här sakerna på en minut.

Vi börjar med hädelselagarna. Det är inte så som Magdalena Andersson påstår, att regeringen går längre än vad Socialdemokraterna gör, för det som Socialdemokraterna vill göra är att uttryckligen förbjuda någonting. Man hänvisar till lagen om hets mot folkgrupp. Då stoppar man inte koranbränningar utan låter dem ske. Efteråt bedömer polisen huruvida det var hets mot folkgrupp eller inte. Det ska väl ändå inte ske någon förhandsbedömning? Det är i så fall ett otroligt ingrepp i yttrandefriheten. Jag förstår inte alls vart man vill komma med det där om att stoppa koranbränningar, för det kommer man inte att göra med de förslag man har lagt fram här.

När det gäller sjukförsäkringen har Sverigedemokraterna varit otroligt tydliga: Vi kommer inte på något sätt att medverka till att den försämras under den här mandatperioden. Det står vi fast vid, och där har vi också fått med oss regeringspartierna. Det är jag inte nöjd med, men jag är glad och stolt över att vi åtminstone har kunnat komma så långt.
(Applåder)

Anf. 77 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är alltså det regeringen utreder som innebär att man skulle stoppa demonstrationer i förväg. Återigen: Snacka med ditt eget regeringsunderlag, Jimmie Åkesson! Det är ju ändå du som styr över dem.

Nu var det inte dem som lever på sjukförsäkring jag pratade om – de får inte heller sänkt skatt – utan dem som lever på sjuk- och aktivitetsersättning. Det är personer som har väldigt små ekonomiska marginaler. Men även för dem har bensin- och dieselprierna blivit högre med dig vid makten. Även för dem har matpriserna stigit under ett år med dig vid makten. Varför ska du och jag få en skattesänkning, men inte Johan och alla andra yrkesarbetare som har slitit ut sina kroppar och tvingats gå i förtida pension? På vilket sätt gör det Sverige bättre?
(Applåder)

Anf. 78 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Man kan fråga sig: På vilket sätt gör det Sverige bättre att vi höjer pensionsåldern, som Socialdemokraterna har drivit på för? På vilket sätt gör det Sverige bättre att vi har haft socialdemokrater vid makten under åtta års tid och att de har lagt själva grunden för den situation som vi ser i dag, med arbetslöshet, splittring, inflation och liknande? Man kan inte gärna beskylla mig eller för den delen regeringen för hur det ser ut efter knappt elva månader vid regeringsmakten.

När det gäller hädelselagar, herr talman, måste som sagt Magdalena Andersson förtydliga vad det är hon menar och på vilket sätt lagen om hets mot folkgrupp kommer att stoppa koranbränningar; det är det hon lovar sina väljare i de här områdena och grupperna, som kräver det av henne. Jag ser inte på vilket sätt detta stoppar koranbränningar. Tvärtom kommer det bara att fortsätta att ske koranbränningar utan att någonting händer. Det är också något som jag tycker är fullt rimligt. Vi ska ha yttrandefrihet i Sverige. Jag tycker naturligtvis inte om att man bränner koraner, men man får lov att göra det. Vi ska inte ge efter för muslimska hot och påtryckningar.
(Applåder)

Anf. 79 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Boräntorna har skjutit i höjden. Miljontals svenskar betalar nu väldigt mycket till sin bank i höga räntor. Flera tusenlappar i månaden har boräntorna höjts med för många. Samtidigt gör storbankerna helt enorma vinster. Det saknas konkurrens på svensk bankmarknad. Det är fråga om 200 miljarder bara i år, vilket är enormt mycket. Det är vad hela grundskolan, förskoleklass och gymnasium kostar i statsbudgeten. Många andra europeiska länder beskattar därför bankerna extra mycket just nu; det är ju inte bankerna som har gjort någonting extra för att de ska få de här pengarna, utan det beror på hurdan den ekonomiska situationen har blivit.

Vi i Vänsterpartiet lade tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna fram ett förslag om att använda den statliga banken för att pressa storbankerna att sänka sina priser, så att inte så här många människor skulle behöva betala så här mycket till sin bank. Men Sverigedemokraterna stoppade det förslaget. Varför gjorde de det?
(Applåder)

Anf. 80 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det berodde på att just det förslaget var dåligt. Annars hade vi naturligtvis inte stoppat det. Det är ganska rimligt.

Boräntorna skjuter i höjden, vilket gör det dyrare för människor och så vidare. Ja, det vet vi alla, framför allt vi som har boräntor. Det blir betydligt dyrare. Vad beror då det på? Det beror inte på mig eller på regeringen, utan det beror på inflationen. Räntorna skjuter i höjden för att man vill dämpa inflationen.

Om nu Nooshi Dadgostar och Vänsterpartiet hade styrt med sin allt-till-alla-politik, där allting går att finansiera helt ofinansierat därför att det finns oändligt med pengar, hur tror Nooshi Dadgostar att räntorna hade utvecklats i den situationen? Jag vet hur de hade utvecklats, men vad tror Nooshi Dadgostar? Tror Nooshi Dadgostar att hon med sin budgetpolitik skulle kunna få ned boräntorna?

(Applåder)

Anf. 81 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Titta nu på Jimmie Åkesson! 200 miljarder kronor ska arbetande svenskar skicka över till bankerna i denna situation, där matpriserna, elpriserna och drivmedelspriserna skenar. Alla andra länder i Europa gör helt andra saker än den här regeringen. De sänker kollektivtrafikpriserna och ser till att beskatta bankerna och elbolagen. Den här regeringen valde ju – som enda regering i Europa – att inte beskatta elbolagen ordentligt i vintras för att föra tillbaka pengarna till svenska folket. Här finns ju pengar. Du pratar om ”allt till alla”, Jimmie Åkesson. Du vill ju ge allt bara till bankerna! Är det bättre, tycker du? Det du står och säger är helt orimligt.

Detta förslag handlade om att ge andra direktiv – dem som gällde fram till 2012. Varför stoppade man det förslaget?

(Applåder)

Anf. 82 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna har nu suttit i riksdagen i 13 år. Vi har vid åtskilliga tillfällen lagt fram förslag om olika typer av beskattning på bankers övervinster. Jag har inget principiellt emot det. Det kan vara fullt rimligt att göra det.

Skillnaden mellan å ena sidan Nooshi Dadgostar och den sida av politiken som hon tillhör, med Magdalena Andersson i spetsen, och å andra sidan regeringen här bakom mig är att de sistnämnda pratar med mig och vill förhandla med mig och mitt parti. När de kommer med ett förslag säkrar de majoritet i Sveriges riksdag genom att prata även med oss innan de lägger fram förslaget. Då kan vi vara med och påverka förslaget, så att det blir tillräckligt bra, och då kan vi också stödja det.

Ni vägrar göra det. Då är det upp till er att det blir som det blir. Ni är välkomna att prata med oss. Min dörr står öppen. Jag diskuterar gärna de här sakerna. Men låtsas inte som att vi ska stödja er politik utan att ni pratar med oss på förhand när ni lägger fram riktigt dåliga förslag! Det tänker vi inte göra.

(Applåder)

Anf. 83 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna påstår sig ofta värna svensk landsbygd. Men den faktiska politiken, särskilt det senaste året, har visat något annat. Nu har Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna dock chansen att göra skillnad.

Just nu ser vi hur extremväder slår stenhårt mot skogs- och jordbruk och hur skördar och livsverk flyter bort. Vi ser hur afrikansk svinpest nått Västmanland, med enorma konsekvenser för hela bygden – för näringen, jakten, allemansrätten och vardagen.

Min fråga är därför väldigt enkel: Exakt vad gör regeringssamarbetets mest inflytelserika parti för att här och nu och långsiktigt stötta grisnäringen, lant- och skogsbruket och de svenska landsbygderna?

Anf. 84 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag har blivit anklagad för mycket här i världen, men just afrikansk svinpest känner jag trots allt ingen skuld för, även om detta naturligtvis är en allvarig situation som på sikt hotar hela den svenska grisuppfödningen, vilket är väldigt allvarligt.

När det gäller landsbygden har vi, till skillnad från till exempel Centerpartiet, valt att förstå villkoren för människor som lever utanför de urbana miljöerna och utanför Stockholms tullar. Vi förstår att man behöver sin bil. Vi förstår att man i en familj med barn kanske till och med behöver två bilar för att båda föräldrarna arbetar och man kanske behöver skjutsa till fritidsaktiviteter.

Därför väljer vi att nu, för andra året i rad, sänka skatten på drivmedel. Detta är synnerligen viktigt nu när drivmedelspriserna stiger. Vi väljer också att ta bort den förhatliga reduktionsplikten så mycket det går för att underlätta för människor på landsbygden. Detta tycker jag är bra politik.

Anf. 85 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Herr talman! Jimmie Åkesson är tom på svar, till mig lika mycket som till landsbygden. Min fråga handlade inte om reduktionsplikten eller om att anklaga någon för svinpesten. Den handlade om konkreta förslag i en konkret kris som vi ska hantera här och nu och som drabbar svensk landsbygd – konsekvensen av extremväder och svinpestutbrott.

Exakt vad är Jimmie Åkessons plan för detta? Kommer han att kräva en extra ändringsbudget? Kommer han att kräva nya krisstöd? Kommer han att kämpa för bättre konkurrensvillkor, lägre skatter och enklare regler för lant- och skogsbruksföretag? Eller kommer han att göra som vanligt, avsäga sig allt ansvar när det verkligen gäller?

Nu är det sanningens minut; nu är det allvar. Kommer Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna att stå upp för landsbygderna och svenskt jord- och skogsbruk?

(Applåder)

Anf. 86 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Ja, det avser vi att göra. Det blir lite märkligt när man pratar om en extra ändringsbudget redan innan den budget som ska läggas fram nästa vecka har lagts fram. Låt oss åtminstone först få lägga fram den, så kan Muharrem Demirok och hans centerpartister se vad som finns

i den. Sedan kanske det finns anledning att lägga fram en ändringsbudget, men nu gör vi det vi tror är riktigt och rimligt även i det här avseendet.

Även om vi inte har något formaliserat samarbete med regeringspartierna kring dessa frågor utan är ganska fria att driva vår egen politik inom ramen för riksdagen är det klart att vi driver på för att underlätta för både lantbrukare och människor som inte är lantbrukare men bor på landsbygden. Jag tog drivmedelspriserna som ett väldigt konkret exempel, för jag menar att det kanske är det som allra tydligast kommer att innebära förbättrade villkor för människor som lever där. Vi kan också ta jordbruksdieseln som exempel; där har vi också en större sänkning för att underlätta för inte minst lantbrukare.

Anf. 87 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! I Sverige är yttrandefriheten en demokratisk grundsten. Vi har rätt att uttrycka våra åsikter utan hot om repressalier från makten. Vi har rätt att kritisera religion och att utöva religion utan trakasserier från makten. Vi ska aldrig lämna över kontrollen över detta till främmande makt.

Men skydd för minoriteter är också en förutsättning för att yttrandefriheten ska omfatta alla. Därför har vi bland annat sedan lång tid tillbaka en lagstiftning mot hets mot folkgrupp. Ändå har vi sett i rapport efter rapport hur utbrett hatet och hoten mot religiösa och rasifierade minoriteter i Sverige är. Judiska församlingar lever med ständiga hot. Muslimska kvinnor blir spottade på för att de bär slöja. Afrosvenskar nekas vård på grund av fördomar eller får felaktig behandling på grund av föreställningar om deras hud.

Herr talman! Jimmie Åkesson styr regeringen. Jag skulle vilja veta vad Jimmie Åkesson tänker göra för att skydda Sveriges etniska och religiösa minoriteter så att också de kan omfattas och använda sin yttrandefrihet och religionsfrihet i Sverige.

Anf. 88 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det påstås ofta, inte minst från det parti som Märta Stenevi företräder, att Sverige är ett genomrasistiskt land, där alla människor som inte har levt här sedan urminnes tider blir hatade, spottade på och diskriminerade på olika sätt. Vi svenskar påstås vara ett fruktansvärt rasistiskt folk.

Jag köper inte den verklighetsbeskrivningen, för den stämmer inte. Internationella undersökningar visar väldigt tydligt att den inte stämmer, tvärtom. Svenska folket är, i jämförelse med många andra, väldigt tolerant i förhållande till minoriteter och människor och kulturer från andra delar av världen. Det tycker jag är en bra egenskap, som vi ska slå vakt om.

Detta betyder inte att vi måste vara naiva och föra en splittringspolitik, vilket Miljöpartiet och andra partier i den här församlingen har medverkat till i decennier. Men naturligtvis ska vi föra en ansvarsfull politik.

Jag ser inte att man inte har rätt att utöva sin yttrandefrihet i det här landet oavsett vilken minoritet man tillhör. Däremot verkar det svårt att få kritisera en religion i Sverige. Märta Stenevi och andra vill gå in och lagstifta mot det, och det tycker jag är väldigt allvarligt.

Anf. 89 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Jag är övertygad om att de statsråd som nu är ansvariga för diskrimineringsfrågorna har möjlighet att ta fram rapporter och ge till sin kollega Jimmie Åkesson och därmed låta honom se hur det faktiskt ser ut i Sverige. Jag tittar på flera här i rummet.

I går talade statsministern i sin regeringsförklaring om att vara statsminister för hela svenska folket. Sanningen är bara den att han inte har fått sitt uppdrag på folkets mandat. Regeringen är historiskt svag, och alla tre regeringspartierna backade i valet. Inte ens tillsammans skrapade de ihop lika många mandat som det största oppositionspartiet. Den marginella majoritet som man har lyckats skrapa ihop i kammaren bygger alltså helt på att statsministern håller Sverigedemokraterna, ett parti med sina rötter i nynazism enligt deras egen vitbok, nöjda.

Herr talman! Det är omöjligt att vara statsminister för hela svenska folket när man sitter på ett högerextremt mandat som inte ens erkänner den rasism som förekommer i Sverige. Det är omöjligt att skydda sina medborgare från diskriminering och hat när man tar in rasisterna i Rosenbad. Den här regeringen borde avgå, för den företräder inte svenska folket utan Sverigedemokraterna.

(Applåder)

Anf. 90 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det förvånar mig inte att Märta Stenevi tycker att regeringen ska avgå. Det är väl hennes jobb; det är fullt rimligt. Jag tror dock inte att den kommer att göra det, åtminstone inte på grund av Märta Stenevis uppmaning.

Det är intressant det här med parlamentarisk demokrati och representation. Vi hade ju förra mandatperioden en regering som också med alla mått mätt var historiskt svag och som vilade på stödet från en politisk vilde med intressen i helt andra delar av världen som inte hade svenska folkets väl och ve för ögonen, vilket är väldigt anmärkningsvärt.

Något som också är anmärkningsvärt i detta är att det största partiet inom oppositionen, Socialdemokraterna, i princip inte har klagat på en enda av de reformer av kriminalpolitiken och migrationspolitiken som den här regeringen med vårt stöd har lagt fram. Jag tror alltså att den åtminstone företräder en större del av svenska folket än Märta Stenevi gör.

(Applåder)

Anf. 91 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Till att börja med var det en något märklig signal till försvaret och till omvärlden när statsministern insinuerade att vi inte i denna kammare är överens om upprustningen av försvaret. Det var kanske lite konstigt.

Nåväl – det finns inga sätt att renovera välfärden, Ebba Busch, om man bara genomför skattesänkningar. Det finns inget utrymme för detta.

Den här regeringen ägnar sig åt att bekämpa hushållen, elever som har det svårt i skolan, patienter och vårdtagare i omsorgen. Däremot bekämpar man inte inflationen. För detta skulle man behöva pressa tillbaka matpriserna, använda statliga SBAB för att öka bankkonkurrensen och pressa tillbaka de höga boendekostnaderna och sänka avgifter i kollektivtrafik och

förskola. Det skulle ge tusenlappar i plånboken för vanliga arbetare och sänka inflationen.

Allt detta säger regeringen nej till. Denna regering lägger fram förslag som ger en skattesänkning på drygt 100 kronor i månaden till en under-sköterska och mångdubbelt mer till högavlönade. Det kostar oss 11 miljarder kronor. Det kostar snart henne jobbet, löneökningen och arbetsmiljön. Det kostar oss förskolan och sjukvården.

Den rika staten och regeringen drar sig ur finansieringen av välfärden och lägger över ansvaret på alltmer ansträngda kommuner och regioner. De resurssvagaste kommunerna och regionerna kommer att behöva höja sina skatter mest, de som redan ligger långt över rikssnittet. Vad ska de annars göra?

Detta är ett recept för splittring mellan stad och land, rik och fattig. Regeringen för en politik som ställer människor mot varandra. Den yttersta konsekvensen av detta är förstås att vi har stora problem med gängkriminaliteten. En 13-årig pojke hittades död i Haninge utanför Stockholm alldeles nyligen. Sverige förtjänar bättre.

(Applåder)

Anf. 92 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Låt mig citera ur finansutskottets betänkande 2021/22:FiU39 – den som vill kan leta upp denna pigga läsning. Det står så här:

”Priserna på bensin och diesel har stigit kraftigt under en längre tid. Till följd av Rysslands invasion av Ukraina har de ökat ännu mer. För många människor innebär det en väldigt tuff ekonomisk situation. Familjer som är beroende av bilen får stora ekonomiska problem när priserna rusar. För många verksamheter blir kostnaderna höga och jobb riskerar att förloras. Vetskapen om att priserna kan vara ännu högre imorgon gör det än svårare.”

Fru talman! Det här är alltså ordagrant från Vänsterpartiets särskilda yttrande – ett klokt sådant yttrande. Min fråga är: Finns denna insikt kvar hos Nooshi Dadgostar? Hur mycket ska Vänsterpartiet sänka skatten på bensin och diesel eller reduktionsplikten, för den delen, för att hjälpa de familjer och verksamheter som har det svårt?

Anf. 93 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Ja, Ebba Busch vill höja skatten på dieseln. Hon vill sänka den något för bensinen. Vår bedömning är väl att bensinmackarna kommer att skära emellan, för det är ett oligopol. För oss har det alltid varit viktigt att detta når kund. Det måste nå kund. Det gör inte regeringens förslag, är väldigt många ekonomers bedömning.

Det var därför mitt parti och Ebba Busch var överens när det blev en prischock – ja, nu är det ett år sedan – om att vi skulle se till att tillfälligt begränsa den prischocken. Och vår bedömning är att det krävs regleringar. Det krävs en prisbegränsning för att detta ska nå kund.

Om man bara sänker skatter som så att säga ska råda för alltid kommer bensinmackarna att skära emellan. Då kommer det bara att bli högre vinster för oljebolagen.

Anf. 94 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag vill ändå förstå vad Nooshi Dadgostar säger här: en prisbegränsning. Önskar Vänsterpartiet alltså att vi från statens sida ska sätta ett pristak för företagen, för hur mycket de får sälja bensin och diesel för, eller vad är Vänsterpartiets förslag här?

Den här regeringen, de fyra samarbetspartierna, lovar att inte lämna svenska folket i sticket. Vi använder nu alla verktyg vi har i verktygslådan för att göra det billigare att vara svensk. Vi pausar indexeringen. Vi sänker skatten. Och vi drar ned den så kallade reduktionsplikten så långt det bara går. För bensinen gör skattesänkningen en större skillnad. För dieseln är det reduktionsplikten som gör stor skillnad.

Hade man fortsatt med Magdalena Andersson som statsminister hade vi i stället sett prisenivåer som hade legat 6 kronor högre jämfört med det vi går fram med. Det är skillnad. Det är klart att vi måste vara som hökar på bolagen om de skär emellan, men vad är Vänsterpartiets alternativ? Är det pristak?

Anf. 95 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Man tror inte sina öron. Ebba Busch, falukorvsviftaren, står här och säger att hon gör allt hon kan. Falukorven har aldrig varit dyrare, Ebba Busch.
(Applåder)

(EBBA BUSCH (KD): Korrekt.)

Det är under din regeringstid.

Så här höga bolån har vi inte sett på decennier. Ändå stoppar ni förslag om att sänka matpriserna. Ni stoppade våra förslag, som jag tog med Jimmie Åkesson här, om att se till att SBAB höjer bankkonkurrensen så att vi får ned boendekostnaderna. Ni har stoppat vartenda förslag. Som enda regering i hela EU kunde ni inte med att beskatta elbolagen i vintras för att föra tillbaka pengarna till svenska folket. Att inte energiministern skäms.
(Applåder)

(EBBA BUSCH (KD): Det är faktafel.)

Självklart är det viktigt för oss att sänkningarna inte går till oljebolagen. Och där var jag och Ebba Busch överens sist vi gjorde ett utskottsinitiativ om detta.

Anf. 96 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Nej, ni var inte riktigt överens, Nooshi Dadgostar och Ebba Busch. Ni var överens förut. Nooshi Dadgostar och jag är inte heller överens.

Jag hör att Vänsterpartiet har pengar till allt. Man åker runt och ger sig på bankerna, bensinbolagen och elbolagen. Det är ta mig fasiken alla som jobbar: På dem bara, och så tar vi pengarna.

Men nu är det så här: Det är lätt att prata, Nooshi Dadgostar. Men ni styr i Göteborg. Stolta vänsterpartister styr i Göteborg och skär ned på skolan. Det drabbar barnen på alla skolor i Göteborg. Man går så långt att

man inte ens kan ta emot de statsbidrag som vi bestämmer här, som ska gå till böcker.

Jag gav Nooshi Dadgostar en bok för några månader sedan. Kunde du inte ha sett till att böckerna också gick till eleverna i Göteborg? Det hade de behövt.

Anf. 97 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Skolpartiet Liberalerna sitter i regering, 98 procent av kommunerna – 98 procent – tvingas nu till nedskärningar i grundskolan. Hur kan detta vara mer prioriterat – att ta bort elevernas böcker, att säga upp elevernas personal, att säga upp all kringpersonal i skolan? Hur kan det vara prioriterat medan Johan Pehrson i stället vill se till att höginkomsttagare som vill ha städhjälp hemma får mer bidrag? Hur kan dessa två saker vara så svåra för Liberalerna att välja mellan? Hur kan det vara så att man i slutändan valde höginkomsttagarbidraget framför skoleleverna?

Liberalerna är inget skolparti. Ni låter skolan betala krisen och ger bidrag till höginkomsttagare. Vi skulle självklart inte prioritera på det sättet. (Applåder)

Anf. 98 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Nooshi Dadgostar fick en bok. Vi har här i riksdagen beslutat att vi ska se till att alla elever ska få fler böcker. Vi har ett riktat statsbidrag för att komma till rätta med läskrisen.

När jag åker till Jönköping kommer böckerna. Jag åker till Sundbyberg; där kommer böckerna. Men i Göteborg kommer det inga böcker, för där sitter vänsterpartisterna och styr. Ni struntar i böckerna. Det finns resurser till böcker. Varför ser Vänsterpartiet till att de inte används och att det i stället ska vara tomma plattor och skärmar?

Snälla, Nooshi Dadgostar, ta ansvar för Vänsterpartiet i praktiken och inte bara när du flyger runt och gör nedslag i Sverige!

Sedan ger du dig på bankerna. Ja, vi kan väl göra som i Spanien, Lettland eller Tjeckien och ge oss på bankerna. Men då blir det en socialistisk ekonomi. Du ser då en arbetslöshet på 11 procent om du åker till Spanien – jösses.

Anf. 99 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Ingen regering i spansk historia har sänkt arbetslösheten så mycket som den nuvarande, och de har den minsta inflationen i hela EU. Johan Pehrsons regering har den högsta inflationen i hela EU och den lägsta tillväxten. You choose your fighter.

(Applåder)

Om det är så, och nu frågar jag doktorandpartiet Liberalerna, att 98 procent av kommunerna drar ned i skolan, är det då göteborgarna det är fel på eller regeringen? Låt oss tillsammans fundera över detta.

Vad är Johan Pehrsons egen bedömning? Nu ser vi skattesänkning efter skattesänkning, senast ytterligare ROT- och RUT-bidrag till dem som tjänar över 50 000–60 000 kronor i månaden. Hur kan detta vara prioriterat framför att ge skoleleverna böcker, Johan Pehrson?

(Applåder)

Anf. 100 MUHARREM DEMIROK (C):

Fru talman! Repetition sägs vara kunskapens moder. Men när man ser regeringens skolpolitik börjar man tvivla, för ingen med minsta engagemang i svensk skola kan ha missat de upprepade larmen. Den ekonomiska krisen har blivit en skolkris. Behöriga lärare sägs upp. Skolor läggs ned. Böckerna kommer inte till alla skolor, för de är nedlagda. Kunskapsresultaten sjunker och läsförståelsen likaså. Lärarna vittnar om en arbetsmiljö och en belastning som är fullständigt ohållbar. Kunskapsklyftan mellan stad och landsbygd växer.

Ändå gör regeringen alldeles för lite. Det är för lite nya pengar och inga nya reformer. Skolministern låtsas som om det regnar. Finansministern tittar åt ett annat håll. Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna verkar helt strunta i att det är i skolan vi lägger grunden för ett starkare Sverige.

Centerpartiet har gång på gång lyft behovet av mer pengar till skolan. Vi har lyft frågan om bättre villkor för lärarna, ett nytt skolpengssystem och hårdare kvalitetskrav. Vi är redo att göra vårt för en starkare svensk skola. Men när tar regeringen frågan på allvar? När stoppar man nedläggningar och lärarflykt? När får vi en ny skolpeng som sluter klyftan mellan stad och land och belönar den som tar större ansvar? När gör man det lättare att säga ”nej, stopp, tack och hej” till varje oseriös kraft som försvarar svensk skola?

Skolan är hörnstenen i samhällsbygget. Det är dags att man visar att man förstår det här. Lyssna och lita på lärare och elever! Ge dem framtids-tron tillbaka!

(Applåder)

Anf. 101 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Den svenska vargstammen är nu större än på mycket länge. Vargen sprider sig över hela landet, och vi ser hur bönder känner oro för att släppa ut djuren på bete av rädsla för vargangrepp. Mellan 2018 och 2022 ökade antalet vargar i Sverige från 305 till 460 – med Centerpartiets goda minne, menar jag, fru talman.

Nu sätter landsbygdsminister Peter Kullgren stopp för det. Vi har som mål att minska vargstammen. Centerpartiet har historiskt brytt sig om landsbygden. Vi delar engagemanget i de frågorna. Men under de senaste två mandatperioderna har man varit mer angelägen om att försvara en socialdemokratiskt ledd regering än om att bry sig om lantbrukare, hundägare och boende som varit i kontakt med varg.

Min fråga i dag är därför vems vargpolitik Muharrem Demirok föredrar – regeringens eller Socialdemokraternas?

Anf. 102 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Fru talman! Svaret på den frågan är väldigt enkelt. Jag föredrar Centerpartiets syn på vargpolitiken, och den skiljer sig både från regeringens och från övriga oppositionspartiets vargpolitik. Vi är tydliga: Det finns ett beslut i den här kammaren om ett minsta golv för vargstammen, och det ska vi hålla fast vid.

Jag noterade i debatten i kammaren, där min kollega Daniel Bäckström lyfte frågan, att regeringens företrädare nu börjar sväva när det gäller antalet vargar. Vargstammen ska minska, men till vilken nivå? Vad ska vi svara de svenska lantbrukare som just nu undrar? Vad blir svaret till dem i Jönköpings län som fick ett stort antal får rivna? Var ligger golvet för regeringens vargpolitik?

Anf. 103 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Den regering som nu styr Sverige är den mest landsbygdsvänliga regeringen i Sverige på en generation, vill jag påstå. Centerpartiet kan ha ambitionen att vilja väl, men som stödparti till de rödgröna blev det många gånger en inte särskilt landsbygdsvänlig politik.

Nu har vi en regering som försvarar svenskt skogsbruk i EU. Nu har vi en landsbygdsminister som skapar allianser för att få EU att sänka varens skyddsstatus. Nu prioriteras svensk försörjningstrygghet inom jordbrukspolitiken. Med den budget som regeringen ska presentera kommer det att bli lättare för lantbrukare att skicka sina djur till slakterier till rimliga kostnader och utan långa transporter.

Steg för steg, eller skiva för skiva, skapas förutsättningar för att den där falukorven på familjernas middagsbord ska kunna bli billigare. Bra villkor för landsbygden är en vinst för hela Sverige. Ensam är inte stark. Har man inte egen majoritet som centerpartist bör man välja mellan regeringen och S.

Anf. 104 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Fru talman! Landsbygden är ingen kuliss som man kan använda i valrörelsen och sedan lämna utanför när man kliver in i Regeringskansliets byggnader. Det är stort och ståtligt och tjusigt, men den svenska landsbygden funkar varje dag. Det är i myllan skillnaden görs, och ingenting av det som nu har presenterats stärker svensk landsbygd eller skogsföretagens konkurrensvillkor.

Jag läste i tidningen senast i dag att grisproducenterna inte alls är särskilt nöjda med regeringens hantering av svinpestutbrottet. Tvärtom saknar man besked. Man saknar tydlighet, och man saknar riktning. Vad är det tydliga beskedet från regeringen? Kan vi förvänta oss att man nu sätter in det absolut tyngsta man har, det nationella säkerhetsrådet, och säger att det är dags att ta det här på allvar? Detta får inte utvecklas till en nationell kris som riskerar en miljon tamgrisar i Sverige och som riskerar att slå undan benen för företag. Var är regeringens svar till dem som just nu känner sig övergivna?

(Applåder)

Anf. 105 EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! I mitt första anförande talade jag om tre stora uppgifter: att rusta för framtidens jobb, att renovera välfärdsbygget och att återta det etiska modersmålet. Jag skulle vilja uppehålla mig lite grann kring det sista. Det kan låta lite högtravande men är så otroligt viktigt.

Häromveckan besökte jag stadsdelen Rosengård i Malmö. Jag fick stå i köket och möta fantastiska arbetande kvinnor på Yalla Trappan, en av många goda krafter i civilsamhället i form av ett socialt företag som skapar sammanhang åt kvinnor som annars står långt ifrån arbetsmarknaden.

Dagen därpå skakades Rosengård återigen av våldet. Ännu en vedervärdig koranbränning genomfördes. Ännu ett förkastligt upplopp med bilbränder och stenkastning mot blåljuspersonal följde.

Fru talman! Ingen av oss önskar en sådan utveckling. När starka krafter från två håll försöker slita vårt samhälle itu behöver vi hålla ihop. Ett gott samhälle behöver ha en tydlig etisk kompass så att vi kan navigera i föränderliga tider. Flathet för att ta värderingskampen leder till dess förfall. Bakom oss har vi årtionden av värderativism, där man ansträngt sig för att suddat ut gränsen mellan rätt och fel. Det märker vi nu. Det är som talesättet säger, nämligen att den som sår vind skördar storm.

Fru talman! Kristdemokraterna arbetar hårt för att återföra tryggheten till våra gator och torg. Vi ger polisen de verktyg de har efterfrågat i så många år. Vi gör en översyn av ordningslagen, men vi tummar inte en millimeter på svensk yttrandefrihet. Vi stärker också det förebyggande arbetet i fråga om familjen och civilsamhället, och vi kommer alltid att stå upp för de värderingar som har byggt vårt land – för alla goda krafter och för ett gott samhälle.

Anf. 106 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Svensk sjukvård står inför två allvarliga kriser. Det är dels den akuta resursbristen, försämrad av att SD-regeringen valde att sänka skatten för höginkomsttagare i stället för att satsa på vård av Sveriges sjuka, dels en skriande brist på personal. Det är en brist som kräver att vi verkligen anstränger oss för att de som jobbar i sjukvården ska vilja och välja att stanna kvar där.

Här är jag bekymrad över planerna på att införa en angiverilag. De riskerar att undersköterskor, sjuksköterskor och läkare säger upp sig för att de inte kan kompromissa med yrkesetik. De riskerar vidare att få förödande konsekvenser för vården och förlänga vårdköerna.

Har Ebba Busch i fråga om den utredning som nu har påbörjats om angiverilagen säkerställt att den inte kommer att leda till att personal väljer att säga upp sig och därmed öka personalbristen?

Anf. 107 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag menar att statsminister Ulf Kristersson har svarat väl på frågan om den utredning som nu är tillsatt och som ska se över det som kallas för informationsplikt. I grund och botten handlar det om att svensk lagbok inte är något där man väljer lite grann vad som gäller och inte gäller, vilka lagar man vill följa och inte följa.

Låt mig vara konkret: Akilov. Han hade inte rätt att vistas i landet. Det hade varit bra om någon som hade mött honom hade berättat att han fanns i landet, informerat om att en person bröt mot svensk lag genom att förbli i landet trots att personen var ombedd att lämna landet. Det är den typen av skuggsamhälle och kriminalitet som vi kan komma åt.

Men vi ska självklart se till att vår grundläggande välfärd fungerar. Det gör vi med hjälp av en tydlig prioritering i kronor och ören och struktur-reformer. Då fungerar vården och äldreomsorgen bättre framåt.

Anf. 108 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag och Ebba Busch har samma inställning när det gäller personer som inte har rätt att vistas i landet. Ett ja är ett ja. Då har man rätt att stanna. Man ska lära sig svenska, skaffa ett jobb och leva ett vanligt och bra liv i Sverige. Får man nej ska man lämna landet. Därom råder ingen tvekan.

Men problemet är att vi ser yrkesgrupp efter yrkesgrupp som protesterar mot angiverilagen. Risken är att de som har valt att utbilda sig till sjuksköterska, för att de vill vårda sjuka, inte är beredda att kompromissa med den yrkesetik som de har lärt sig under sin utbildning. De säger att de inte kan jobba kvar på akuten, där de först har vårdat en trafikskadad person och sedan ska agera gränspolis och ange den. Hur har Ebba Busch i utredningsdirektiven garanterat att vi inte kommer att se massuppsägningar på landets akutmottagningar?

Anf. 109 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Det här är, som sagt, en utredning för att stärka att i Sverige ska svensk lag gälla, och den ska gälla alla. Vi ska kunna bekämpa det skuggsamhälle som innebär att människor utnyttjas som svart arbetskraft under de mest inhumana villkoren. Barn hamnar i kläm och lever i Sverige under fruktansvärda omständigheter.

Vi kommer att ta del av resultatet av den utredningen och landa i exakt hur den ska tillämpas. Det kommer inte att bli någon angiverilag, men det kommer att bli någon typ av informationsplikt.

Vi vill väl inte ha ett samhälle där en sjuksköterska eller en lärare som misstänker brott i hemmet, att barn far illa, slutar prata om det? Ska det också vara valbart i Socialdemokraternas Sverige?

Här behöver vi gå varsamt fram. Det är svåra avvägningar. Men låt utredningen göra sitt, så tar vi vid när det finns ett gott underlag.

Anf. 110 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Den 2 september i år uppmärksammades årsdagen av när Ebba Busch höll upp en falukorv i Sveriges Radios partiledardebatt. Busch lovade att maten skulle bli billigare om hon fick bestämma.

Jag noterar att Busch inte längre viftar med korven. Falukorven är, som alla vet, betydligt dyrare i dag än när hon viftade med den.

När tar falukorvsministern tag i den oligopolsituation som råder på matmarknaden, som gör att stora kedjor kan upprätthålla sina höga priser utan någon större konkurrens? De gör därför jättevinster – rekordvinster – i en ekonomisk situation som präglar många hushåll på ett allvarligt sätt. De har det svårt. I det läget gör kedjorna jättevinster.

Varför har Busch inte kallat upp matjättarna för att till exempel sluta en överenskommelse om att bromsa den prisutveckling som skadar svensk ekonomi?

Anf. 111 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! För det första: För att finansministern har gjort det. För det andra: För att vi inte är kommunister.

Anf. 112 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Det var ett konstigt svar. Det här har Macron gjort.

Jättekedjan Ica äger nästan hela marknaden. Då blir det nästan ett monopol, och monopol tycker vi inte om. Eller hur? Nej. Är vi överens om det? Ja.

Det är tråkigt att Ebba Busch annars är för monopol på marknaden. Det tror jag är skadligt för matmarknaden. Macron har samlat matjättarna och talat med dem, så att det inte ska bli monopolprissättning i Sverige. Ebba Busch är mig veterligen näringsminister, trots allt, och kan agera i denna situation. Många människor har det svårt. Priserna har gått upp med 20 procent, trots att de underliggande kostnaderna faller kraftigt. Därför är vinsterna enorma.

Inspireras av andra länder! Gör mer, som de som faktiskt sänker inflationen i övriga Europa! Nu är ju Sverige sämst i klassen. Var är Ebba Busch? Svara på detta!

Anf. 113 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag menar att det Frankrike har gjort är missriktad socialism. Sverige bör inte gå den vägen. Vi bör till exempel använda den myndighet som jag har ansvar för, Konkurrensverket, för att följa, utvärdera, granska och hålla ögonen på mataktörerna; om de skär emellan eller gör orimliga och omotiverade prishöjningar. Det ansvaret tar Konkurrensverket.

Men vad gör regeringen i övrigt? Jag är mycket stolt över att vi satte falukorven på kartan. Bakom den finns ett mycket allvarligt budskap om att det är för dyrt att vara svensk. Vi kommer inte att ge oss förrän vi har levererat på löftet att göra det billigare att vara svensk.

Men detta tar tid. Åtta år av socialdemokratiskt styre, som konsekvent har önskat göra det dyrare att producera maten, transportera maten och sälja maten, riskerar att slå hushållens ekonomi i spillror. Det vänder vi på nu, och det är jag stolt över.

(Applåder)

Anf. 114 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Fru talman! ”Låt barnen komma till mig!” och ”Du skall älska din nästa som dig själv” är delar av det kristna budskapet som jag själv bär med mig i alla de diskussioner och samtal vi har om det moderna samhällsbygget, och jag tror mig veta att jag delar en hel del av de värderingarna med Ebba Busch.

Men just de här delarna verkar ha tappats bort i arbetet med regeringens förslag om anmälningsplikten. Ja, jag återkommer till den, för vi har inte fått svar.

Nu ska lärare ange elever, ange barn, och riskera straff om de inte gör det. Jag vill återigen fråga: Är det Ebba Buschs avsikt att det ska vara så? Eller är hon här och nu beredd att, oavsett vad utredningen landar i, stå upp för lärare och läkare och att de ska undantas från kravet om anmälningsplikt?

Anf. 115 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag är väldigt orolig över hur många barn har det i Sverige.

Vi har haft en situation där Sverige hade migrationslagstiftning som i praktiken gav ett starkt incitament för familjer att splittras, att skicka sina små barn i förväg som så kallade ankarbarn för att söka en bättre framtid. Ansvaret för hela familjens möjlighet till en fristad eller en bättre framtid lades på barnens axlar.

Ibland när det ser bra ut på papperet är det många gånger så att väldigt många av de allra mest utsatta, inklusive barnen, hamnar i kläm. Det försöker vi vända på nu, och då behöver vi komma åt att vi har tusentals på tusentals som befinner sig olovligt i Sverige.

Lärare ska vara lärare. Sjuksköterskor ska vara sjuksköterskor. Vi kommer inte att lämna den principen. Men svensk lag gäller alla, och vi måste komma åt skuggsamhället bättre.

Anf. 116 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Fru talman! I det ursprungliga utredningsuppdraget undantogs lärare och sjukvårdspersonal. I tilläggsuppdraget inkluderas lärare och sjukvårdspersonal.

Vi är helt överens om att svensk lag ska gälla. Barnkonventionen är svensk lag. Barnens rätt till skola finns reglerad där.

Barn ska alltid få vara barn. Barn ska inte vara rädda för att gå till skolan för att de är rädda för att anmälas av sin lärare.

Patienter som är svårt sjuka ska inte vara rädda för att söka vård för att läkaren eller sjuksköterskan kan anmäla dem.

Frågan kvarstår: Tycker Ebba Busch att det är rätt att lärare och vårdpersonal ska tvingas ange papperslösa barn eller patienter? Om hon inte tycker det, kan hon då här och nu meddela att hon vill undanta just dessa grupper, lärare och sjukvårdspersonal, från utredningen oavsett vad den landar i?

(Applåder)

Anf. 117 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Vi kommer att se när utredningen är klar med sitt arbete på vilket sätt det är lämpligt att inkludera också sjukvården och skolan. Men vi vill inte ha en situation där misstankar om att barn far illa eller att föräldrar begår brott eller vistas i Sverige olovligt inte hanteras med kraft. Därför tittar vi på det som kallas informationsplikt.

Vad gäller exakt tillämpning av detta får vi se vad utredningen föreslår. Efter det kommer vi att ta ställning, men vi kommer inte att göra det på ett sätt som äventyrar svensk välfärd. Vi förutsätter också att alla i Sverige vill stå upp för att svensk lag gäller alla.

Anf. 118 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Det första regeringen gjorde när man tillträdde var att lägga ned Miljödepartementet. I stället inrättades Klimat- och näringsdepartementet, och där utlovades det effektiv klimatpolitik.

Det enda regeringens klimatpolitik hittills har gjort effektivt är att öka utsläppen, skynda på klimatförändringarna och gå från en politik som hade möjlighet att nå klimatmålen till en politik som i stället ökar utsläppen.

Det är för mig fortfarande väldigt oklart om regeringen inte förstår mekanismerna mellan utsläpp och klimatförändringar eller om man bara inte bryr sig om dem. Men det finns ju fakta att förhålla sig till.

Därför vill jag ställa en rak och enkel fråga till Ebba Busch, som är vice statsminister och chef för Klimat- och näringsdepartementet: Med hur många ton växthusgaser kommer regeringens politik att minska eller öka de svenska utsläppen 2024?

Anf. 119 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Vi har ju presenterat en rad åtgärder som rör miljö- och klimatpolitiken. Allt det handlar om att vi ska lyckas vända utvecklingen, nå Sveriges högt satta klimatambitioner och samtidigt skapa fler arbetstillfällen för fler svenskar att kunna gå till, öka den ekonomiska tillväxten och säkra en starkare välfärd framöver.

Den politik som bedrevs tidigare, fru talman, innebar att det på kort sikt såg ut som att man gjorde bra åtgärder för klimatet i utsläpp sett. Men på lång sikt gjorde den att vi hade riskerat att missa målen rejält om vi inte också hade kapat vår ekonomiska tillväxt. Finns det inte tillräckligt med el för motsvarande ett fördubblat kraftbehov till 2045, finns det inte tillräckligt till 2035 eller 2030, kommer industrin inte att ställa om. Då missar man klimatmålen. Den politiken gör vi upp med.

Anf. 120 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Det är väldigt intressant att den ansvariga för Klimat- och näringsdepartementet inte verkar ha tagit del av Klimatpolitiska rådets genomgångar av den förda politiken. Det var ju tvärtom så att den förrförra regeringens politik faktiskt hade möjlighet att nå målen. Den nuvarande regeringens politik gör det inte.

Jag konstaterar också att statsrådet, som har ansvaret för Klimat- och näringsdepartementet, inte vet hur mycket den effektiva politik som bedrivs där kommer att minska utsläppen eller om den tvärtom kommer att öka dem.

Vet statsrådet möjligen, eventuellt, hur många kärnkraftsreaktorer regeringen vill bygga? Kanske är det därför dags att byta namn på departementet igen, från KN- till KK-departementet – Kärnkraftsdepartementet.

Vad man än tycker i övrigt om kärnkraft och elproduktion, hur mycket man än vill låta svenska hushåll vänta på billig elproduktion, kvarstår faktum att en klimatpolitik som skyndar på klimatförändringarna i stället för att dämpa dem inte är effektiv. Den är en katastrof.

Vet vice statsministern hur mycket utsläppen kommer att öka eller minska nästa år med regeringens politik?

Anf. 121 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Det är bara att läsa analysen. Till exempel har vi redogjort för hur mycket sänkningen av reduktionsplikten och skatten på drivmedel kommer att innebära och så vidare.

Vi är medvetna om att de ökar på kort sikt, men på längre sikt skapar vi på riktigt förutsättningar att ställa om.

Vad är anledningen till att vi haft oljeverk som bara gått och gått den senaste tiden? Jo, Miljöpartiet har stoltserat med nedläggningen av Ringhals 1 och 2, kraftigt pådriven av politiska beslut. Om vi har stora industri-

er och stora företag som skulle kunna kapa sina utsläpp, flera av dem hela vägen till noll, men som inte har tillräckligt med utsläppsfri el kommer det inte att ske.

Nej, jag är stolt över att vi bedriver en klimatpolitik som är effektiv och som på riktigt kommer att kunna göra att Sverige behåller ledartröjan i klimatomställningen långsiktigt.

(Applåder)

Anf. 122 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Jag har ett förberett anförande, men jag måste börja med detta otroliga: ”Jag är stolt över att vi” för en politik som ökar utsläppen. Lägg det på minnet!

Fru talman! Jag får ofta frågor om varför politiken har blivit så polariserad, varför det är så högt tonläge, varför vi inte kan sätta oss runt ett bord och komma överens. Jag minns när jag själv sa så för lite drygt tio år sedan, innan jag hade engagerat mig politiskt. Varför sätter de sig inte bara ned och gör upp som vi gör i varenda ledningsgrupp och varenda styrelse i näringslivet?

Nu får jag i stället allt oftare frågan varför jag är så arg och varför jag är så hård i min retorik. Svaret är att jag är rädd för tystnaden. Under de tio år som har gått sedan jag engagerade mig politiskt har tonläget höjts i tv och här i kammaren, men tystnaden har också brett ut sig. Det är tyst från regeringen om klimatkollapsen som sker medan regeringen blundar och rabatterar utsläppen. Den svenska skogspolitiken skövlar värden som inte går att ersätta och är på väg att förvandla de sista riktiga skogarna till kalhyggen, och vi ska helst prata tyst om hur våra hav värms upp allt snabbare och att vi snart inte längre kan fiska i Östersjön. Det är tyst om dem som svälter ihjäl i Somalia till följd av klimatförändringarna – tyst för att regeringen bekvämt ska kunna skära ned biståndet och lämna dem åt sitt öde. Det är också tyst om barnen i våra förorter som kämpar varje dag med en underfinansierad skola och en vuxenvärld som har gett upp.

Fru talman! Miljöpartiet kommer inte att göra regeringens svek lätt för den genom att vända bort blicken. Vi kommer aldrig att ställa oss bakom en berättelse som försöker lura i svenska folket att klimathotet kan lösas i framtiden eller acceptera en berättelse om Sverige där barn beskrivs som problem.

Fru talman! Nu är inte tid för tystnad. Nu är tid för motstånd och kamp. Nu är tid att möta klimatkollapsen och den utbredda rasismen. Miljöpartiet kommer inte att vara tyst.

(Applåder)

Anf. 123 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Det börjar bli tomt i kammaren. Det är mer folk på läktaren än riksdagsledamöter i bänkarna. Man undrar vad alla gör. Men det är väl full fart.

Fru talman! I morgon är det 20 år sedan Sverige höll en folkomröstning om vilken valuta vi borde använda i Sverige. Det var en annan tid. Euron var ny, och skeptikerna var dystra och spred effektivt sin oro. Men 20 år senare har vi facit: Euron håller i ur och skur. Kommande val bör därför bli ett euroval. Sverige skulle bli starkare, tryggare och säkrare med en stabil valuta.

Vi vet att priset för att vi står utanför euron är betydande. Det har pratats en del om inflation. Ja, vi importerar ju inflation just nu. Det är värre i Sverige än i andra länder i Europa. En svag krona gör det helt enkelt dyrare att importera varor till industrin och livsmedel för människor att fylla sina kylskåp med. En svag krona har gjort det dyrare för många svenskar att resa utomlands, och en svag krona drabbar vår handel med viktiga länder. Sanningen är att vi – helt utan avsikt, såklart – rear ut vårt land. Mark, egendom, begagnade bilar och entreprenadmaskiner reas oavsiktligt ut med vår onödigt svaga valuta.

Vi blir alla fattigare med en svag krona. Den som bryr sig om alla samhällsbyggare som vaknar varje morgon för att åka till jobbet kan rimligen inte acceptera detta. Vi behöver få till en ny utredning om euron. Vi behöver ta detta steg och uppgradera vårt medlemskap och se till att vi sätter oss vid bordet och inte utanför rummet när Europas ekonomiska framtid avgörs.

Alla de partier här inne som ännu inte vågat ompröva sin syn på euron kan fundera på Nato, språkrav för medborgarskap och ny, modern kärnkraft. Det tar ett tag för er. Men snabba på, för detta är viktigt för Sverige! Säg ja till euron!

(Applåder)

Anf. 124 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Vi börjar se resultaten efter ett års SD-samarbete: ökade utsläpp, hot om indragen finansiering till civilsamhället, utrensning i Myn-dighetssverige, höjda skatter, ingen höjning av brytpunkt och angiverilagar. Akademin är i uppror mot den liberala utbildningsministern, och till inflytelserika positioner i riksdagen röstar liberaler fram Richard Jomshof, som sprider hat mot muslimer, och Björn Söder, som hetsar mot homosexuella och tycker att judar aldrig kan vara svenskar.

Jag vet vilken slutsats många liberala väljare drar: att partiet fick ige-nom mer liberal politik när det samarbetade med Socialdemokraterna. Vilken slutsats drar Johan Pehrson?

Anf. 125 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Liberalerna drar samma slutsats som före sommaren då vi hade exakt samma debatt. Magdalena Andersson må ha vissa förtjänster. Magdalena Andersson har en förmåga att till och från fatta svåra beslut. Men Magdalena Andersson sitter i ett grönrött vänsterkär där man sjunker ned djupare och djupare och inte kan ta tag i de stora samhällsproblem som har skapats i Sverige och som vi nu har ärvt. Det handlar om en fungerande energipolitik för företag, människor och klimat. Det handlar om att se till att vi har en skola som fokuserar på kunskap och där man sätter in insatser tidigt. Det handlar om att på riktigt gör något åt friskolornas framtid. Det handlar om att bekämpa brottslighet och att ha en migration som fungerar med en integration. På alla dessa områden står Magdalena Andersson svarslös och är ansvarig för åtta år. Vi borde ha gjort det bättre när vi job-bade ihop.

Anf. 126 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Menar Johan Pehrson den fungerande energipolitik som just nu är ett öppet bråk och tillbakadragna pressmeddelanden?

Jag vet att Johan Pehrson varken älskar mig, Mikael Damberg eller Lena Hallengren. Men att han väljer Jimmie Åkesson, Björn Söder och Richard Jomshof framför oss tycks hans väljare ha svårt att förstå. Det är inte så konstigt eftersom Sverige nu blir ett mindre liberalt land. Röd linje efter röd linje som Johan Pehrson har satt upp har passerats. Nu verkar det bara finnas en röd linje kvar: att oavsett hets mot folkgrupp, hets mot personer, hets mot muslimer och hets mot homosexuella samt konspirations-teorier om folkutbyte kommer Liberalerna alltid att backa upp Sverigedemokraterna. Det ligger något i vad Jimmie Åkesson har sagt. Det är svårt att förstå varför någon över huvud taget röstar på Liberalerna.

Anf. 127 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Efter högmod kommer fall. Det handlar om uthållighet, beslutsamhet och fokus på att reformera det som är så viktigt för Sverige och för vanliga människor. Magdalena Andersson kan ju inte ha glömt att det var val i Sverige. Hon kan inte ha glömt bort att svenska folket kände att det var dags för Magdalena Andersson att sätta sig på avbytarbänken ett tag och utveckla ny politik och komma med lite egna idéer. Det ekar tomt. Det är så tyst att man kan höra en knappål falla. Det händer ingenting. Men i stället kan man peka på brister.

Det är ingen hemlighet att jag och Jimmie Åkesson har helt olika ideologisk bakgrund och tycker olika i mängder av frågor. Men vi kan förenas i att göra reformer som är nödvändiga för att få detta land på fötter igen. Det betyder inte att vi har adopterat varandras politiska ideologier; det kommer aldrig att ske. Men Sverige förtjänar ett samarbete efter parlamentariska realiteter. Magdalena Andersson måste förstå att det också gäller henne.

(Applåder)

I detta anförande instämde Jimmie Åkesson (SD).

Anf. 128 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Fru talman! Sveriges ekonomi går inte bra. Konjunkturinstitutet spår att vår ekonomi kommer att utvecklas sämst i hela EU. Arbetslösheten väntas stiga och tillväxten backa. Mot bakgrund av det är behovet enormt av allt det som gör det lättare att ställa om mitt i yrkeslivet. Företagens kompetensförsörjning bygger på att fler kan byta yrkesbana under karriären. Då måste stödet och utbildningen finnas där.

Centerpartiet har drivit på för en snabbare utbyggnad på alla nivåer, inte minst omställningsstudiestödet. Med ansökningstrycket till omställningsstudiestödet har CSN begärt 250 miljoner extra för att klara av handläggningen. Trots detta får de inte tillräckligt med pengar.

Frågan till Johan Pehrson och regeringen är därför: Varför drar man undan mattan för en av de absolut viktigaste arbetsmarknadsreformer vi har?

Anf. 129 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Få saker är viktigare än livslångt lärande, och då är det desto mer glädjande att vi just nu har gått från enormt mycket prat om detta i denna kammare – och jag har varit här ett tag – till att det nu genomförs. Det är helt korrekt.

Nu ger vi den här enorma möjligheten till omställningsstudiestöd mitt i livet för att vuxna människor ska kunna ta ett nytt steg. Man kanske har fått sluta på en fabrik där tekniken har sprungit ifrån en – det kanske är det gröna som har kommit in – och så måste man byta jobb och få en ny karriär. Då finns detta verktyg, och det är ju fantastiskt. Men det är klart att det tar tid. När detta genomfördes sa man att det kommer att dröja till 2026.

Vi gör allt vi kan nu för att trycka in mer resurser till CSN, som ska pröva detta. Det tar tid innan man har en fungerande praxis och är tydlig med vilka kurser som faktiskt kan godkännas. Vi kan ju inte godkänna att människor utbildar sig till sådant som förr gick under friåret och som i stort sett kunde vara att lära sig skala ananas.

Anf. 130 MUHARREM DEMIROK (C) replik:

Fru talman! Jag värderar inget jobb mer än något annat. Alla jobb är viktiga. Men av 23 000 personer som sökte omställningsstudiestödet förra året har endast 3 000 fått besked och endast 800 har beviljats stöd. Åtta av tio hinner alltså inte ens få sina ansökningar behandlade i tid. Vi måste vara helt överens om att det är oacceptabelt.

Tusentals människor riskerar att få vänta på besked, även nästa år. De fackliga centralorganisationerna är kritiska och säger som det faktiskt är: Regeringen uppfyller inte sin del av det huvudavtal som vi kom överens om. Politikens insats var tydlig, och nu uppfyller man inte den delen.

Regeringen och Johan Pehrson säger sig satsa, men faktum kvarstår: Pengarna räcker inte till. Därför frågar jag igen: Varför skjuter inte regeringen till de summor som behövs? Det som går ut nu är alldeles otillräckligt. Varför skjuter man inte till de resurser som behövs, och varför raserar man en reform som är så fin som omställningsstudiestödet?

Anf. 131 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Liberalerna satsar inte bara på omställningsstudiestödet. Muharrem Demirok tror att man bara åker till CSN och läxar upp folk och ställer upp människor på rad och säger att nu ska alla dessa saker klaras av.

Det krävs att man ställer upp en praxis. Det var tydligt när parterna gjorde detta. Den här regeringen har mycket nära kontakter med parterna för att fullfölja att detta blir bra. För parterna tar ansvar för Sverige, de också. De vill inte ha kurser som inte ingår i målbilden. Detta ska vara bra för individen och ska även leda till saker som delvis är bra för Sverige. Där är de tydliga.

Vi satsar på yrkesutbildningen. Vi satsar på yrkesvux och vi satsar på yrkeshögskolan. Centerpartiet var ju med och drev fram yrkeshögskolan, denna enormt viktiga verksamhet, för att se till att människor skaffar sig riktiga och viktiga yrken och kan bli självförsörjande. Barn får se att föräldrarna går till jobbet och kan bygga Sverige tillsammans. Allt detta gör vi nu. Jag är glad att Centerpartiet står så starkt bakom att man ska kunna vidareutbilda sig hela livet.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.54 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering och fotografering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

Förste vice talmannen meddelade att det efter voteringen skulle genomföras fotografering i kammaren. Fotografiet skulle användas på riksdagens webbplats.

JuU34 Stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda – upphävande

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU31 Hemliga tvångsmedel – effektiva verktyg för att förhindra och utreda allvarliga brott

Punkt 1 (Hemliga tvångsmedel – effektiva verktyg för att förhindra och utreda allvarliga brott)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

283 för utskottet

19 för res. 1

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 63 SD, 60 M, 21 C, 17 KD, 16 MP, 12 L, 1 -

För res. 1: 19 V

Frånvarande: 14 S, 9 SD, 8 M, 5 V, 3 C, 2 KD, 2 MP, 4 L

Punkt 2 (Överskottsinformation)

1. utskottet

2. res. 2 (MP)

Votering:

267 för utskottet

16 för res. 2

19 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 63 SD, 60 M, 21 C, 17 KD, 12 L, 1 -
För res. 2: 16 MP
Avstod: 19 V
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 8 M, 5 V, 3 C, 2 KD, 2 MP, 4 L

Punkt 3 (Utvärdering av preventivlagen)

1. utskottet
2. res. 3 (V, C, MP)

Votering:

246 för utskottet

56 för res. 3

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 63 SD, 60 M, 17 KD, 12 L, 1 -
För res. 3: 19 V, 21 C, 16 MP
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 8 M, 5 V, 3 C, 2 KD, 2 MP, 4 L

Punkt 4 (Resurser för tillsyn m.m.)

1. utskottet
2. res. 4 (V, C)

Votering:

261 för utskottet

40 för res. 4

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 63 SD, 60 M, 17 KD, 16 MP, 11 L, 1 -
För res. 4: 19 V, 21 C
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 8 M, 5 V, 3 C, 2 KD, 2 MP, 5 L

Martin Melin (L) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

JuU32 Ett granskningssystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen

Punkt 2 (Granskning av investeringar i medieföretag)

1. utskottet
2. res. 1 (C)

Votering:

281 för utskottet

21 för res. 1

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 63 SD, 60 M, 19 V, 17 KD, 16 MP, 12 L, 1 -
För res. 1: 21 C
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 8 M, 5 V, 3 C, 2 KD, 2 MP, 4 L

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2023) 411 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om växter som framställts med vissa nya genomiska metoder och därav framställda livsmedel och foder samt om ändring av förordning (EU) 2017/625

COM(2023) 416 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om markövervakning och markresiliens (lag om markövervakning)

COM(2023) 445 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 96/53/EG om största tillåtna dimensioner i nationell och internationell trafik och högsta tillåtna vikter i internationell trafik för vissa vägfordon som framförs inom gemenskapen

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 16.06.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 10.47, av talmannen därefter till och med § 8 anf. 91 (delvis), av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.54 och av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Avsägelse	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Anmälan om faktapromemoria	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 5 Stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda – upphävande	2
Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU34	2
(Beslut fattades under § 9.).....	2
§ 6 Hemliga tvångsmedel – effektiva verktyg för att förhindra och utreda allvarliga brott	2
Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU31	2
Anf. 1 PETER LÖBERG (S)	2
Anf. 2 GUDRUN NORDBORG (V)	4
Anf. 3 ADAM MARTTINEN (SD).....	6
Anf. 4 ULRIKA LILJEBERG (C).....	7
Anf. 5 RASMUS LING (MP).....	9
Anf. 6 TORSTEN ELOFSSON (KD)	10
Anf. 7 RASMUS LING (MP) replik	12
Anf. 8 TORSTEN ELOFSSON (KD) replik	12
Anf. 9 RASMUS LING (MP) replik	13
Anf. 10 TREDJE VICE TALMANNEN	13
Anf. 11 TORSTEN ELOFSSON (KD) replik	13
Anf. 12 JUNO BLOM (L)	13
Anf. 13 LOUISE MEIJER (M).....	15
(Beslut fattades under § 9.).....	16
§ 7 Ett granskningsystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen	16
Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU32	16
Anf. 14 LARS ISACSSON (S).....	16
Anf. 15 ULRIKA LILJEBERG (C).....	17
Anf. 16 GUDRUN NORDBORG (V) replik.....	19
Anf. 17 ULRIKA LILJEBERG (C) replik	19
Anf. 18 GUDRUN NORDBORG (V) replik.....	19
Anf. 19 ULRIKA LILJEBERG (C) replik	20
Anf. 20 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD).....	20
Anf. 21 MIKAEL DAMSGAARD (M).....	21
Anf. 22 GUDRUN NORDBORG (V)	23
Anf. 23 ULRIKA LILJEBERG (C) replik	23
Anf. 24 GUDRUN NORDBORG (V) replik.....	24
Anf. 25 ULRIKA LILJEBERG (C) replik	24
Anf. 26 GUDRUN NORDBORG (V) replik.....	24
Anf. 27 TORSTEN ELOFSSON (KD)	24
(Beslut fattades under § 9.).....	26
Ajournering	26
Återupptaget sammanträde	26
§ 8 Partiledardebatt	26
Anf. 28 Statsminister ULF KRISTERSSON (M).....	26

Anf. 29	MAGDALENA ANDERSSON (S)	28
Anf. 30	JIMMIE ÅKESSON (SD)	29
Anf. 31	NOOSHI DADGOSTAR (V)	30
Anf. 32	MUHARREM DEMIROK (C)	31
Anf. 33	EBBA BUSCH (KD)	33
Anf. 34	MÄRTA STENEVI (MP)	34
Anf. 35	JOHAN PEHRSON (L)	35
Anf. 36	Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	36
Anf. 37	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	37
Anf. 38	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	37
Anf. 39	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	38
Anf. 40	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	38
Anf. 41	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	38
Anf. 42	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	39
Anf. 43	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	39
Anf. 44	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	39
Anf. 45	MUHARREM DEMIROK (C) replik	40
Anf. 46	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	40
Anf. 47	MUHARREM DEMIROK (C) replik	40
Anf. 48	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	41
Anf. 49	MÄRTA STENEVI (MP) replik	41
Anf. 50	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	41
Anf. 51	MÄRTA STENEVI (MP) replik	42
Anf. 52	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	42
Anf. 53	MAGDALENA ANDERSSON (S)	42
Anf. 54	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	43
Anf. 55	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	43
Anf. 56	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	44
Anf. 57	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	44
Anf. 58	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	44
Anf. 59	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	45
Anf. 60	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	45
Anf. 61	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	45
Anf. 62	MUHARREM DEMIROK (C) replik	46
Anf. 63	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	46
Anf. 64	MUHARREM DEMIROK (C) replik	46
Anf. 65	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	46
Anf. 66	EBBA BUSCH (KD) replik	47
Anf. 67	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	47
Anf. 68	EBBA BUSCH (KD) replik	47
Anf. 69	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	48
Anf. 70	JOHAN PEHRSON (L) replik	48
Anf. 71	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	48
Anf. 72	JOHAN PEHRSON (L) replik	49
Anf. 73	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	49
Anf. 74	JIMMIE ÅKESSON (SD)	49
Anf. 75	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	50
Anf. 76	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	50
Anf. 77	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	51
Anf. 78	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	51
Anf. 79	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	51

Anf. 80	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	52	Prot. 2023/24:3
Anf. 81	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	52	13 september
Anf. 82	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	52	-----
Anf. 83	MUHARREM DEMIROK (C) replik	53	
Anf. 84	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	53	
Anf. 85	MUHARREM DEMIROK (C) replik	53	
Anf. 86	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	53	
Anf. 87	MÄRTA STENEVI (MP) replik	54	
Anf. 88	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	54	
Anf. 89	MÄRTA STENEVI (MP) replik	55	
Anf. 90	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	55	
Anf. 91	NOOSHI DADGOSTAR (V).....	55	
Anf. 92	EBBA BUSCH (KD) replik	56	
Anf. 93	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	56	
Anf. 94	EBBA BUSCH (KD) replik	57	
Anf. 95	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	57	
Anf. 96	JOHAN PEHRSON (L) replik	57	
Anf. 97	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	58	
Anf. 98	JOHAN PEHRSON (L) replik	58	
Anf. 99	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	58	
Anf. 100	MUHARREM DEMIROK (C).....	59	
Anf. 101	EBBA BUSCH (KD) replik	59	
Anf. 102	MUHARREM DEMIROK (C) replik	59	
Anf. 103	EBBA BUSCH (KD) replik	60	
Anf. 104	MUHARREM DEMIROK (C) replik	60	
Anf. 105	EBBA BUSCH (KD).....	60	
Anf. 106	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	61	
Anf. 107	EBBA BUSCH (KD) replik	61	
Anf. 108	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	62	
Anf. 109	EBBA BUSCH (KD) replik	62	
Anf. 110	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	62	
Anf. 111	EBBA BUSCH (KD) replik	62	
Anf. 112	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	63	
Anf. 113	EBBA BUSCH (KD) replik	63	
Anf. 114	MUHARREM DEMIROK (C) replik	63	
Anf. 115	EBBA BUSCH (KD) replik	64	
Anf. 116	MUHARREM DEMIROK (C) replik	64	
Anf. 117	EBBA BUSCH (KD) replik	64	
Anf. 118	MÄRTA STENEVI (MP) replik	64	
Anf. 119	EBBA BUSCH (KD) replik	65	
Anf. 120	MÄRTA STENEVI (MP) replik	65	
Anf. 121	EBBA BUSCH (KD) replik	65	
Anf. 122	MÄRTA STENEVI (MP)	66	
Anf. 123	JOHAN PEHRSON (L).....	66	
Anf. 124	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	67	
Anf. 125	JOHAN PEHRSON (L) replik	67	
Anf. 126	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	67	
Anf. 127	JOHAN PEHRSON (L) replik	68	
Anf. 128	MUHARREM DEMIROK (C) replik	68	
Anf. 129	JOHAN PEHRSON (L) replik	68	
Anf. 130	MUHARREM DEMIROK (C) replik	69	

Anf. 131 JOHAN PEHRSON (L) replik	69
Ajournering	70
Återupptaget sammanträde	70
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	70
JuU34 Stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda – upphävande	70
JuU31 Hemliga tvångsmedel – effektiva verktyg för att förhindra och utreda allvarliga brott.....	70
JuU32 Ett granskningssystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen.....	71
§ 10 Bordläggning	72
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 16.06.	72